

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

ทิวา โหมยศิริชาติ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ นายทิวา โนมิตธีรชาติ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

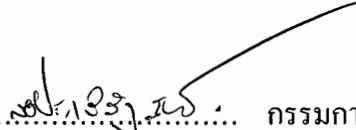

(ดร.ชิตพล ชัยมะดัน)

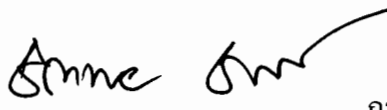
คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์

 ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอดงกต)

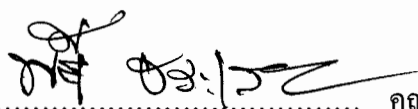
 กรรมการ

(ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

 กรรมการและเลขานุการ

(ดร.ชิตพล ชัยมะดัน)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

 คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญย์ ธารเสนา)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์เรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้วอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ชิตพล ชัยมะดัน อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต และดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์ คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำตรวจแก้ไขและวิจารณ์งานนิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากคณะครู อาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนจังหวัดสระแก้ว ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแต่ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

ทิวา โฆมิตธีรชาติ

58930146: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: พฤติกรรม/ เครือข่ายสังคมออนไลน์/ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทิวา โนมิตธีรชาติ: พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว (THE BEHAVIOUR ON USING ON-LINE SOCIAL NETWORKS AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS IN AMPHOE MUEANG, SA KAEO PROVINCE) อาจารย์ควบคุมงานนิพนธ์: ชิตพล ชัยมะดัน, ปร.ด. 104 หน้า. ปี พ.ศ. 2559

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว (2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว ทั้งหมดจำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบไคสแคว์

ผลการศึกษา ลักษณะพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่า โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ และใช้งานบ่อยที่สุดเป็น Facebook ในแต่ละวันมีการใช้งานเฉลี่ยมากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไป ในช่วงเวลาก่อนเข้านอน ส่วนใหญ่จะเป็นใช้สำหรับการสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์ และใช้งานจากที่พัก มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน

ผลการศึกษา พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว พบว่าในภาพรวมอยู่ในมีพฤติกรรมการใช้งานเป็นบางครั้ง เมื่อจำแนกพฤติกรรมการใช้งานเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน และ ด้านความบันเทิง ตามลำดับ

ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่า เพศ อายุ ค่าใช้จ่ายรายวัน และลักษณะการพักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่วนระดับชั้นการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58930146: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.

(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: BEHAVIOUR/ ON-LINE SOCIAL NETWORK/ HIGH SCHOOL STUDENTS

DHIWA KOSITTIRACHART: THE BEHAVIOUR ON USING ON-LINE SOCIAL NETWORKS AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS IN AMPHOE MUEANG, SA KAEO PROVINCE. ADVISOR: CHITHAPOL CHAIMADAN, Ph.D. 104 P. 2016.

The purpose of this study was threefold. First, it aimed at examining types of behavior on using on-line social network among high school students studying in Sa Kaeo School. Also, this study attempted to investigate behavior on using on-line social networks among these high school students. The third objective of this study was to determine the relationship between personal factors and behavior on using on-line social networks among these 306 high school students studying in Sa Kaeo School. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation, and a test of Chi-square.

The results of this study revealed that the application “facebook” is a type of on-line social networks that is the most popular and the most frequently used by the subjects. Specifically, a daily average use among these high school students was more than two hours. The subjects used it mostly at home before going to bed for communicating and building relationships with the expense less than 500 baht per month.

Also, it was shown that the student behavior on using on-line social networks was found at “sometimes” level. Communicating with other people was the main purpose of using on-line social networks among these subjects, followed by using them for the purposes of academy, mass communication, and entertainment, respectively.

In addition, it was found that there were no relationships between behavior on using on-line social networks and personal factors, including age, gender, and types of accommodation. Finally, a statistically significant relationship was found between the students’ educational levels and their behavior on using on-line social networks and at a significant level of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์	8
แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	27
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนมัธยมสระแก้ว.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
เกณฑ์การแปลผล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	57
ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	57
ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว.....	59
ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว.....	63
ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน.....	67
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผลการวิจัย	74
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก.....	93
ภาคผนวก ข.....	96
ภาคผนวก ค	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย	104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	30
2	จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว.....	42
3	สรุปตัวแปรต้นที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมสระแก้ว.....	48
4	รายละเอียดการสรุปตัวแปรต้นและตามที่ใช้ในการวิจัย	49
5	สัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น.....	53
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	57
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	58
8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา.....	58
9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามค่าใช้จ่ายรายวัน	59
10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย.....	59
11	จำนวนและร้อยละ สื่อสังคมออนไลน์ ที่ใช้บริการ	59
12	จำนวนและร้อยละ Social network ที่ท่านใช้บริการบ่อยที่สุด	60
13	จำนวนและร้อยละ ระยะเวลาในการใช้บริการ Social network ในแต่ละวัน.....	61
14	จำนวนและร้อยละ ช่วงเวลาที่ใช้บริการ Social network ระหว่างวัน.....	61
15	จำนวนและร้อยละ กิจกรรมในการเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์.....	62
16	จำนวนและร้อยละ สถานที่เข้าใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุด	62
17	จำนวนและร้อยละ ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์.....	63
18	จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกตามด้าน	63
19	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ด้านการติดต่อสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว	64
20	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ด้านความบันเทิงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชนของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว.....	66
22 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์.....	67
23 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์	68
24 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นการศึกษากับพฤติกรรมการใช้งานสื่อ สังคมออนไลน์.....	69
25 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายรายวันกับพฤติกรรมการใช้งาน สื่อสังคมออนไลน์.....	70
26 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยกับพฤติกรรมการใช้งานสื่อ สังคมออนไลน์.....	71
27 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 Theory planned behavior model	12

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์เราเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่มีความทันสมัย รวดเร็ว ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์มือถือ ที่สามารถเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างทันที การติดต่อประสานงาน ทั้งเรื่องส่วนตัว ภารกิจประจำวัน รวมไปถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระหว่างตัวบุคคล ครอบครัวและบุคคลอื่นในสังคม ก็สามารถทำได้ง่ายดายผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ตัวอย่าง เครือข่ายสังคม (Social network) เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook), ทวิตเตอร์ (Twitter), ไฮไฟว์ (Hi5), มายสเปซ (My Space) และอื่น ๆ อีกมากมาย สิ่งที่ทำให้ เครือข่าย สังคมออนไลน์ เข้ามามีบทบาทและเติบโตได้อย่างรวดเร็ว คือ วิธีการเข้าถึงสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นแอปพลิเคชัน ที่สร้างเครือข่ายการสื่อสารได้ทั้งระหว่างบุคคล แบบกลุ่ม โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย บริการเป็นจำนวนครั้ง สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่มีกระบวนการที่ยุ่งยาก ซับซ้อน

หากมองย้อนสังคมไทยในช่วงเพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เมื่อพูดถึงคำว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” นั้น เชื่อว่าหลายคนคงนึกถึงสังคมหรือเครือข่ายที่เต็มไปด้วยกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน ที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารพูดคุย ความบันเทิง หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เน้นไปที่ การผ่อนคลายเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันเมื่อการกระจายตัวของ ความเป็นเมือง (Urbanization) แผ่ขยายสู่พื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการคมนาคม ขนส่ง การค้าและบริการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการติดต่อสื่อสารที่ก้าวไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับ เทคโนโลยีต่าง ๆ มีราคาถูกลงมากเมื่อเทียบกับอดีต ส่งผลให้คนไทยสามารถเข้าถึงบริการ ด้านข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อ สื่อสารในยุคการเชื่อมต่อไร้สายผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้มากยิ่งขึ้น นำมาซึ่งการขยายกลุ่มผู้เข้าถึง การใช้บริการอินเทอร์เน็ต อย่างรวดเร็ว รูปแบบ และวิธีการติดต่อสื่อสารแบบใหม่บนสังคมจำลองที่ไร้ขอบเขต เชิงพื้นที่ได้ถูกสร้างขึ้น เพื่อตอบสนองพฤติกรรมการใช้งานตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ ความสามารถในการใช้งาน ความสะดวก ตลอดจนลูกเล่นต่าง ๆ ที่ดึงดูดใจ ตอบโจทย์ และวัตถุประสงค์การใช้งาน ของผู้ใช้บริการส่งผลให้เครือข่ายสังคมออนไลน์ขยายฐานประชากร ในสังคมของคนขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยจากข้อมูลผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั่วโลก

ในปี พ.ศ. 2557 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประมาณ 34 ล้านบัญชี ผู้ใช้งาน (User account) ซึ่งสูงเป็นอันดับ 9 ของโลก ที่น่าสนใจคือ อัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้งานเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 138 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปีที่ผ่านมา (ZocialRank, 2015)

และจากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 ผลการสำรวจ พบว่า ปี พ.ศ. 2558 ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ตอบว่ามีจำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตต่อสัปดาห์เพิ่มสูงขึ้นในทุกช่วงระยะเวลาการใช้งานเมื่อเทียบกับผลการสำรวจใน ปี พ.ศ. 2557 สมาร์ทโฟนยังคงเป็นอุปกรณ์ยอดนิยมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๆ กว่าร้อยละ 80 โดยมีจำนวนชั่วโมงการใช้งานเฉลี่ยอยู่ที่ 5.7 ชั่วโมงต่อวัน และผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้สมาร์ทโฟนในการท่องอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับที่ 1

ปีนี้เป็นปีแรกที่ผลการสำรวจสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของคนในยุคนี้ที่ใช้สมาร์ทโฟน เป็นอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตกันมากที่สุด ตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนกิจกรรมยอดนิยมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ใช้ในการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), อิน스타그램 (Instagram), ไลน์ (Line) เป็นต้น คิดเป็นสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 82.70, อันดับที่ 2 ใช้ในการสืบค้นข้อมูล ร้อยละ 56.60 และ อันดับที่ 3 ใช้อ่าน/ ติดตามข่าวสาร/ อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 52.20 ในขณะที่กิจกรรมยอดนิยมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๆ ผ่านคอมพิวเตอร์ 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 ใช้ในการสืบค้นข้อมูล ร้อยละ 62.20, อันดับที่ 2 ใช้เพื่อรับ-ส่งอีเมล ร้อยละ 53.70 และ อันดับที่ 3 ใช้ในการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network) ร้อยละ 45.30 (สำนักพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2558)

ในปัจจุบันทุกวันนี้มีคนใช้ชีวิตอยู่กับสังคมออนไลน์มากขึ้นทุกวัน ซึ่งมีการใช้สื่อสังคม (Social media) ที่ผู้ใช้เป็นผู้สื่อสาร หรือ เขียนเล่า เนื้อหา เรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้เขียนขึ้นเอง หรือ พบเจอจากสิ่งอื่น ๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ให้บริการ ปัจจุบันการสื่อสารแบบนี้ทำผ่านทางอินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ เช่น กระดานความคิดเห็น รูปภาพ และวิดีโอ โดยมีเทคโนโลยีที่รองรับเนื้อหาเหล่านี้ ได้แก่ เว็บไซต์ที่แบ่งปันรูปภาพ แบ่งปันเพลง แบ่งปันวิดีโอ กระดานความคิดเห็น อีเมล เป็นต้น ส่วนเว็บไซต์ที่ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook), มาย สเปซ (My Space), ไฮไฟว์ (Hi5), มัลติพาย (Multiply) เป็นต้น และการเกิดสื่อสังคมทำให้พฤติกรรมการใช้เน็ตของผู้คนเปลี่ยนไป เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line) และทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นเครื่องมือใหม่ที่ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนด้วยบทสนทนาที่ง่ายกว่าโทรศัพท์พร้อมรับข้อมูลข่าวสารและโต้ตอบได้

แบบเวลาจริง ซึ่งผลการสำรวจจากประเทศสหรัฐอเมริกายืนยันการให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี และเป็นที่ยอมรับอย่างมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลกออนไลน์ ส่วนเว็บไซต์ที่มีจำนวนผู้เข้าชมสูงสุดทั่วโลก ก็เห็นจะเป็นเฟซบุ๊ก (Facebook), มาย สเปซ (My Space), ทวิตเตอร์ (Twitter) และ Orkut สำหรับเว็บไซต์ ที่มีเปอร์เซ็นต์เติบโตเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวก็เห็นจะเป็น เฟซบุ๊ก (Facebook)

จากข้อมูลเบื้องต้น ดังกล่าวเป็นที่น่าสนใจว่า เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของจำนวนผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีอยู่ถึง 30 ล้านคน และผลการสำรวจทำให้เป็นที่น่าสนใจว่ามีชั่วโมงการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่มีการใช้งานมากขึ้นทุกปี ความนิยมในการใช้งานสื่อสารแบบเครือข่ายออนไลน์ที่มีมากขึ้นจากรูปแบบการใช้งานที่ทันสมัยและตอบสนองต่อการใช้งานทางด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านความบันเทิงการค้นหาข้อมูล การติดต่อสื่อสารกับผู้คนในสังคม และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อสารมีราคาถูกลง ทำให้ทุกช่วงอายุของประชากรไทยมีการใช้งานและสามารถเข้าถึงการสื่อสารแบบเครือข่ายได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่ยาก นักเรียนในระดับมัธยมปลาย ถือว่าเป็นช่วงสำคัญของชีวิตที่จะต้องขวนขวายศึกษาเล่าเรียนเป็นหลัก เนื่องจากจะต้องเตรียมความพร้อมหรือเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง มีการใช้ชีวิตหลายด้านด้วยกัน ซึ่งหน้าที่ของนักเรียน คือ การเรียนเป็นหลัก การใช้ชีวิตทั้งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนันทนาการและสันทนาการต่างก็มีการเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ประโยชน์ อาทิเช่น การใช้ความบันเทิงจากเครือข่ายออนไลน์เพื่อผ่อนคลาย การใช้เครือข่ายออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ทั้งในเรื่องการเรียน และเรื่องส่วนตัว ถ้าไม่รู้จัดสรรในเรื่องเวลาและไม่สนใจในเรื่องการเรียนก็จะนำไปสู่ประเด็นของปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมา

โรงเรียนสระแก้ว ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 17 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2501 แต่เดิมอาศัยโรงเรียนวัดสระแก้ว (ประชาบาล) ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณวัดสระแก้ว ปัจจุบันได้ย้ายสถานที่ตั้งมาอยู่ที่เลขที่ 58 ถนนสุวรรณศร อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในขณะนี้ มีจำนวนห้องเรียน และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 38 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 1,511 คน ห้องเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 36 ห้อง จำนวนนักเรียน 1,315 คน รวมจำนวนห้องทั้งสิ้น 74 ห้อง จำนวนนักเรียน ทั้งหมด 2,826 คน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในเรื่องพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ว่ามีลักษณะการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นแบบใด มีระดับของพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไร และปัจจัยส่วนบุคคลและการแสดงออกทางพฤติกรรมใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์หรือไม่ และอย่างไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการใช้สื่อสังคม

ออนไลน์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้วต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

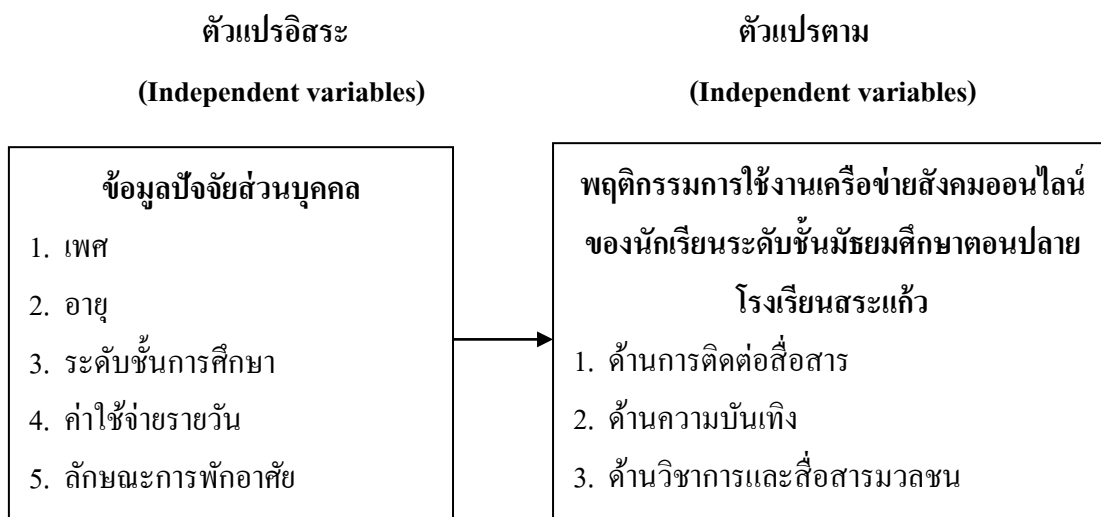
สมมติฐานการวิจัย

1. เพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
2. อายุสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
3. ระดับชั้นการศึกษาสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
4. ค่าใช้จ่ายรายวันสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
5. ลักษณะการพักอาศัยสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากงานวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน-นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคจุฬารามณ์ (ลาดขวาง) (ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรรณ, เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม และไพฑูรย์ พิมพ์, 2557) งานวิจัยเรื่องสภาวะการใช้งานและการส่งเสริมการใช้ข้อสนเทศจากระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี (เพ็ญญา จวนชัยนาท, 2541) และงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น (รัชนิกร ลักษณะ, 2546) และงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อ

ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (เกรียงไกร สัจจะหฤทัย, 2552) ได้ศึกษา มาประยุกต์กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลบุคคล เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ค่าใช้จ่ายรายวันและลักษณะการพักอาศัยกับพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ค่าใช้จ่ายรายวัน และลักษณะการพักอาศัย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว (1) ด้านการติดต่อสื่อสาร (2) ด้านความบันเทิง

และ (3) ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน

ขอบเขตด้านพื้นที่: การวิจัยครั้งนี้ มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว จำนวน 1,204 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ขอบเขตด้านระยะเวลา: ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรม หมายถึง การใช้งานสื่อสารออนไลน์ในรูปแบบและลักษณะต่าง ๆ ประกอบด้วยช่วงเวลา และระยะเวลาในการใช้งาน สถานที่เข้าใช้งาน ตลอดจนลักษณะของรายการต่าง ๆ ในการใช้งาน รวมถึงระดับการใช้งานว่ามากน้อยเพียงไร

เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง สังคม หรือการรวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มคนรูปหนึ่งที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า ชุมชนออนไลน์ (Community online) ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเสมือน (Virtual community) สังคมประเภทนี้จะเป็นการให้ผู้คนสามารถทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความคิด แบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน และเชื่อมโยงกันในทุกทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยมีการขยายตัวผ่านการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นเครือข่าย (Network) เช่น เว็บไซต์ Facebook, Twitter, YouTube เป็นต้น

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การกระทำทางด้านต่าง ๆ เมื่อใช้งานเครือข่ายออนไลน์ ตามวัตถุประสงค์การใช้งาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความบันเทิง และด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน

ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางติดตามข่าวสารหรือการพูดคุยกับญาติเพื่อน หรือ คนรู้จัก รับส่งเอกสารในรูปแบบไฟล์ เผยแพร่ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ทางด้านต่าง ๆ โพสต์รูปหรือแชร์กิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองให้บุคคลอื่น

ด้านความบันเทิง หมายถึง การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้อื่นรับชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ เช่น แฟชั่น การแต่งตัว เพลง แวดวงบันเทิง เล่นเกมส์ เช่น เกมส์ออนไลน์ เป็นช่องทางนำเสนอผลงานของท่าน เช่น บทความ รูปภาพ ภาควิดีโอต่าง ๆ

ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน หมายถึง การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อค้นหา ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ เป็นพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอภิปรายประเด็นต่าง ๆ หรือตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นของท่านในเรื่องต่าง ๆ ที่สนใจ รวมถึงติดตาม การเคลื่อนไหวของดารา เพลง ข่าวบุคคล บุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

ลักษณะพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง วิธีการ วัตถุประสงค์ ค่าใช้จ่าย สถานที่ และกิจกรรมในการการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

ช่วงเวลาที่เข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง ช่วงเวลาที่เข้าไปดำเนินกิจกรรม หรือมีการกระทำเมื่อเข้าใช้งานเครือข่ายออนไลน์

ระยะเวลาในการเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง จำนวนเฉลี่ยของเวลาที่เข้าใช้งานเครือข่ายออนไลน์ในแต่ละวัน

สถานที่ที่เข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง สถานที่ที่เข้าใช้งานเครือข่ายออนไลน์เป็นประจำและใช้เวลามากที่สุดในแต่ละวัน

กิจกรรมที่ทำผ่านการเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การกระทำหรือรูปแบบกิจกรรมที่เข้าใช้งานเครือข่ายออนไลน์

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-มัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุระหว่าง 15-19 ปี ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสระแก้ว ปีการศึกษา 2559

เพศ หมายถึง เพศของตัวนักเรียนประกอบด้วย เพศชายและหญิง

อายุ หมายถึง อายุตัวของนักเรียนเป็นขวบปี

ค่าใช้จ่ายรายวัน หมายถึง อัตรารายได้สำหรับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่ได้รับมา ระดับชั้นการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ลักษณะการพักอาศัย หมายถึง การพักอาศัยของนักเรียนในระหว่างที่เรียนหนังสือ เช่น พักอาศัยคนเดียว หรืออยู่กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมสระแก้ว มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์
 - 1.1 ความหมายของพฤติกรรมมนุษย์
 - 1.2 ประเภทพฤติกรรมมนุษย์
 - 1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์
 - 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวพฤติกรรมมนุษย์
 - 1.5 พฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์
2. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 2.1 ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 2.2 ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์
3. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนมัธยมสระแก้ว
 - 3.1 ประวัติโรงเรียน
 - 3.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
 - 3.3 โครงสร้างองค์กรและบุคลากร
 - 3.4 จำนวนนักเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์

ความหมายของพฤติกรรมมนุษย์

บุญสืบ โชติสังกาศ (2543, หน้า 21) พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของสิ่งมีชีวิตที่บุคคลสามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การพูด การเดิน การหัวเราะ เป็นต้น ในกรณีที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ก็ใช้เครื่องมือต่าง ๆ วัดหรือตรวจสอบได้ สรุปแล้ว พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกหรือ

กิจกรรมต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิต ทั้งที่รู้สึกตัวและไม่รู้ตัว ซึ่งสามารถสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส
ธรรมดา และที่สังเกตไม่ได้ แต่สามารถวัดหรือตรวจสอบได้โดยการใช้เครื่องมือต่าง ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้นิยามความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า เป็นการกระทำหรือ
อาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2553) ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับพฤติกรรมได้ให้ความหมาย
พฤติกรรม ว่าหมายถึง สิ่งที่เกิดจากกระทำ แสดงออกมา ตอบสนอง หรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
สภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง โดยที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้

จิตติน สือเสาศัลยณ์ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำ
ที่มนุษย์แสดงออกมา โดยมีความรู้ ความเข้าใจ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติ เป็นตัวการให้
บุคคลนั้น แสดงพฤติกรรมออกมา อาจจะเป็นพฤติกรรมที่ถูกหรือผิดก็ได้

Maslow (1954, p. 236) เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นจำนวนมาก สามารถอธิบาย
โดยใช้แนวโน้มของบุคคล ในการค้นหาเป้าหมายที่จะทำให้ชีวิตของเขา ได้รับความต้องการ
ความปรารถนา และได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง เป็นความจริงที่จะกล่าวว่า
กระบวนการของแรงจูงใจเป็นหัวใจของทฤษฎีบุคลิกภาพของ Maslow โดยเขาเชื่อว่ามนุษย์เป็น
“สัตว์ที่มีความต้องการ” (Wanting animal) และเป็นการยากที่มนุษย์จะไปถึงขั้นของความพึงพอใจ
อย่างสมบูรณ์ ในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เมื่อบุคคลปรารถนาที่จะได้รับ
ความพึงพอใจ และเมื่อบุคคลได้รับความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งแล้ว ก็ยังคง เรียกร้องความพึงพอใจ
สิ่งอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความต้องการจะได้รับสิ่งต่าง ๆ
อยู่เสมอ

จากข้อมูลข้างต้น พอสรุปได้ว่าพฤติกรรม คือ การกระทำหรือการปฏิบัติที่แสดงออกมา
โดยมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น ทั้งที่รู้สึกตัว และไม่รู้สึกตัว อาจจะเป็นพฤติกรรมที่ถูกหรือผิดก็ได้
เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์

ประเภทพฤติกรรมมนุษย์

ไพบูลย์ เทวรักษ์ (2537, หน้า 3-6) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง
การกระทำ การแสดงออก หรืออากัปภิกิริยาของอินทรีย์ (Organism) ทั้งในส่วนที่เข้าของพฤติกรรม
เองเท่านั้นที่ทำได้ และในส่วนที่บุคคลอื่นอยู่ในวิสัยที่จะรับรู้ได้ โดยจำแนกพฤติกรรมออกเป็น
2 ประเภท ใช้เกณฑ์ “ผู้รู้พฤติกรรม” ดังนี้

1. พฤติกรรมภายใน (Covert behavior) คือ พฤติกรรมที่เข้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้
บุคคลอื่นที่มีใจเข้าของพฤติกรรมไม่สามารถที่จะรับรู้ได้โดยตรงถ้าไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรม
ภายนอก

2. พฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นนอกจากเจ้าของพฤติกรรมสามารถที่จะรู้ได้โดยอาศัยการสังเกต (Observation)

จากประเภทของพฤติกรรมที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (1) พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ เช่น การอ่าน การมองเห็น การได้ยิน (2) พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตเห็นได้ เช่น การกระทำการเคลื่อนไหว หรือการโพสต์ข้อความ รูปภาพ เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

พัทธ์ สัจจางค์ (2522, หน้า 80-82) แบ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมของคนเป็น 10 ประการ คือ กลุ่มสังคม บุคคลที่เป็นแบบอย่าง สถานภาพ ความเจริญด้านเทคนิค กฎหมาย ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพแวดล้อม ทัศนคติ การเรียนรู้ในทางจิตวิทยาสมัยใหม่

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของมนุษย์

สามารถแบ่งได้เป็น 2 ปัจจัยหลัก ๆ คือ ด้านปัจจัยด้านพันธุกรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากทั้ง 2 ปัจจัยนี้ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ คือ ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล และกระบวนการทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งลักษณะนิสัยนั้นประกอบด้วยความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติและบุคลิกภาพ ส่วนกระบวนการทางสังคมที่ไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ คือ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้น สถานการณ์ จึงถือได้ว่าปัจจัยทั้งหมดนี้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมมนุษย์

1. แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior)

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior) เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A theory of reasoned action) หรือ TRA ของฟิชเบย์นและไอน์เซ็น (Fishbein & Ajzen, 1980 อ้างถึงใน ชีระพร อุวรรณ โณ, 2535, หน้า 290) ซึ่งพัฒนาขึ้นเพื่อทำนายพฤติกรรมของบุคคลจากความตั้งใจ โดยมีข้อสมมติฐานว่าโดยปกติแล้วมนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจะนำมาใช้ประโยชน์อย่างมีระบบ ต่อมาปี ค.ศ. 1985 ไอน์เซ็น ปรับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ให้สามารถอธิบายพฤติกรรมที่ไม่ได้อยู่ในการควบคุมของบุคคลอย่างเต็มที่ (Incomplete volitional control) กล่าวคือ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลประสบปัญหาในการควบคุม ทำให้บุคคลไม่สามารถตัดสินใจได้แน่นอนว่าจะทำ-ไม่ทำ ต้องอาศัยโอกาสหรือทรัพยากรอื่น ๆ เช่น เงิน เวลา ทักษะ การร่วมมือจากบุคคลอื่น เป็นต้น แล้วเรียกทฤษฎีนี้ว่า “ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน” ซึ่งความแตกต่างที่สำคัญ ของทฤษฎีนี้กับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลอยู่ที่ปัจจัย

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control)

ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอน์เซ็น (Ajzen, 1988 อ้างถึงใน ชีระพร อูวรรณ โณ, 2535, หน้า 297) เห็นว่าการจะบรรลุถึงเป้าหมายของพฤติกรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตนา หรือความต้องการของบุคคลเพียงอย่างเดียว ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ไม่ใช่สิ่งจูงใจอื่น ๆ อีกด้วย เช่น โอกาส และทรัพยากรที่จำเป็น ซึ่งสามารถขยายความได้ว่า ถ้าบุคคลมีโอกาสรักษา และทรัพยากรที่จำเป็น ซึ่งสามารถขยายความได้ว่า ถ้าบุคคลมีโอกาสรักษา และทรัพยากร และมีเจตนาที่จะทำพฤติกรรม เขาก็ควรทำพฤติกรรมนั้น ๆ ได้สำเร็จนอกจากนี้ไอน์เซ็นเห็นว่า ควรจะมองการควบคุมของบุคคลเป็นเส้นต่อเนื่องในทางสุดโต่งทางหนึ่งเป็นพฤติกรรมที่ประสบ ปัญหาในการควบคุมของบุคคลน้อยมาก เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในคูหาเลือกตั้งแล้ว เขาก็เลือกผู้สมัคร ได้ดังความตั้งใจ ในทางสุดโต่งอีกทางหนึ่งก็เป็น พฤติกรรมที่บุคคลประสบปัญหาในการควบคุมมาก เช่น การจาม แต่พฤติกรรมส่วนมาก ก็อยู่ระหว่างจุดสุดโต่งทั้งสองจุดนี้ ดังนั้น พฤติกรรมที่บุคคลตั้งใจจะทำอาจพิจารณาว่าเป็น เป้าหมายที่ความจำเป็นขึ้นกับความไม่แน่นอนในระดับหนึ่ง ซึ่งเราควรพิจารณาถึงหน่วย

ของพฤติกรรม-เป้าหมาย (Behavior-goal units) และพิจารณาถึงเจตนาว่าเป็นแผนของ การกระทำที่จะบรรลุถึงเป้าหมายทางพฤติกรรม (Behavior-goals)

ปัจจัยที่ควบคุมให้เกิดพฤติกรรมมี 2 ด้าน คือ

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่

1.1 ข้อมูล ทักษะ และความสามารถ บุคคลที่มีเจตนาจะทำพฤติกรรมบางอย่าง หลังจากได้พยายามแล้วก็พบว่าเขาไม่สามารถทำสิ่งนั้นได้ เพราะขาดข้อมูล ทักษะ หรือ ความสามารถ เช่น นักท่องเที่ยวที่ไปติดค้างอยู่บนเกาะไม่สามารถกลับคืนแผ่นดินได้ใน 2 วัน เพราะขาดข้อมูลการพยากรณ์อากาศ หรือการจะมีลูกอีกคนก็ขึ้นกับปัจจัยของความสามารถ มากกว่าจะขึ้นกับเจตนาเพียงอย่างเดียว และการล้มก็เป็นปัจจัยสำคัญเช่นกันที่ทำให้คนไม่ได้ทำ สิ่งที่เขามีเจตนาไว้ เช่น คนที่ล้มไปบริจาคโลหิตตามที่ตั้งใจไว้

1.2 อารมณ์ พฤติกรรมหลายอย่างบุคคลใช้จิตใจควบคุมได้ยากได้แก่ การติดอ่าง การกระตุกที่ตา การกระทำขณะ โกรธ เป็นต้น

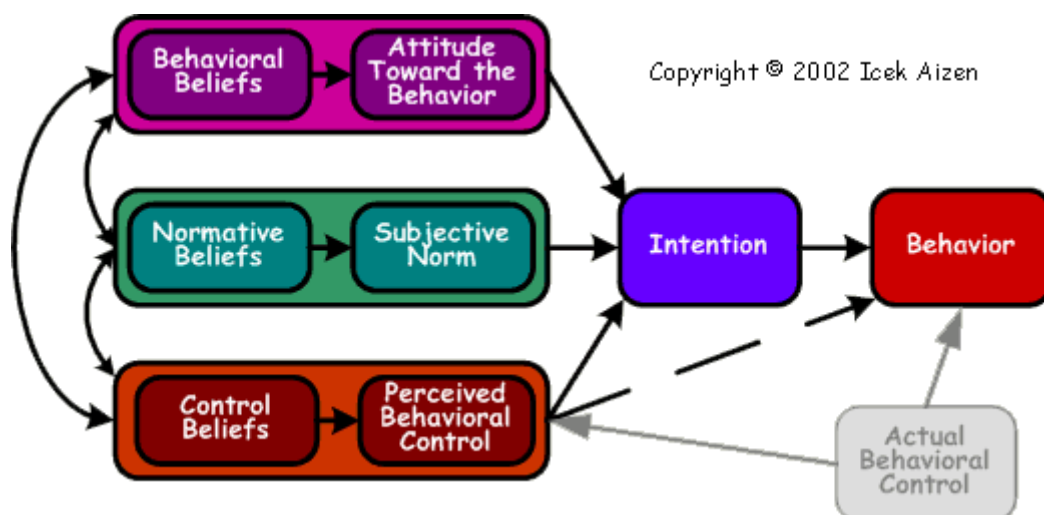
2. ปัจจัยภายนอก ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลในการกำหนดว่าสถานการณ์จะส่งเสริมหรือ ขัดขวางการทำพฤติกรรม

2.1 เวลาและโอกาส บุคคลอาจขาดโอกาสที่จะทำพฤติกรรมที่ตั้งใจไว้เนื่องจากเหตุ ผลต่าง ๆ กัน เช่น ในงานวิจัยของ Pomazal and Jaccard (1976 อ้างถึงใน ชีระพร อูวรรณ โณ, 2535, หน้า 291) พบว่า นักศึกษาที่ไม่ได้ไปบริจาคโลหิตตามที่ตั้งใจไว้ เพราะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิด ล่วงหน้า เช่น มีการสอบ การสัมภาษณ์เข้าทำงาน และเป็นหวัด ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้

นักศึกษาขาดโอกาสที่จะไปบริจาคโลหิต ในกรณีที่บุคคลมีโอกาสมักรับบริจาคโลหิตหลายครั้ง การขาดโอกาสเพียงครั้งเดียวอาจจะไม่ทำให้เขางดการบริจาคโลหิตโดยสิ้นเชิง และเขาอาจเลือกทำในโอกาสต่อไป

2.2 การขึ้นกับผู้อื่น บุคคลอาจไม่สามารถทำพฤติกรรมบางอย่างที่ตั้งใจจะทำได้ เพราะการทำพฤติกรรมนั้นมีส่วนที่ขึ้นกับผู้อื่น เช่น นายเอนด์กับเพื่อนจะไปรับประทานอาหารด้วยกัน ภายหลังจากเพื่อนโทรศัพท์มาบอกว่าไปรับประทานอาหารด้วยไม่ได้ นายเอนด์อาจจะงดการไปรับประทานอาหารนอกบ้านในวันและเวลาที่นัดกับเพื่อนไว้

กล่าวโดยสรุป การขาดโอกาสและการขึ้นกับผู้อื่น มักจะนำไปสู่การเปลี่ยนความตั้งใจหรือเจตนาในการทำพฤติกรรมเพียงชั่วคราวเท่านั้น ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มีสาระสำคัญดังนี้

ภาพที่ 2 Theory planned behavior model (Ajzen, 1991)

โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ปรากฏในภาพที่ 2 ซึ่งอธิบายได้ว่า ปัจจัยหลัก (Central factor) ในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล คือ ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Behavioral intention หรือ I) โดยความตั้งใจในทฤษฎีนี้หมายถึง ความตั้งใจที่จะพยายามทำพฤติกรรมนั้น ความตั้งใจเป็นปัจจัยการจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ความตั้งใจจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลได้ทุ่มเทความพยายามมากน้อยเพียงใดที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ยิ่งบุคคลมีความตั้งใจแน่วแน่และพยายามมากเพียงใด ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมก็ยิ่งมีมากเท่านั้น ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ขึ้นกับตัวกำหนด 3 ตัว คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal factor) คือ ทศนคติต่อการกระทำพฤติกรรม (Attitude toward the behavior หรือ AG)

2. ปัจจัยทางสังคม (Social factor) คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm หรือ SN)
3. ปัจจัยควบคุม (Control factor) คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control หรือ PBC)

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

มาลิณี จุโฑปะมา (2554, หน้า 69-80) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมไว้ว่า กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่าด้วยเรื่องของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกหรือกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) มีดังนี้

1. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical conditioning)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก หรือการตอบสนองที่ถูกระตุ้น โดยสิ่งเร้าที่ปรากฏชัดเจนในสถานการณ์การเรียนรู้ นักจิตวิทยาที่สำคัญในทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (Pavlov) เป็นผู้ริเริ่มศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้

หลักการเรียนรู้

หลักการเรียนรู้ทฤษฎีของพาฟลอฟเชื่อว่าสิ่งเร้า (Stimulus) ที่เป็นกลางเกิดขึ้นพร้อมกับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดกิริยาสะท้อนอย่างหนึ่งหลาย ๆ ครั้ง สิ่งเร้าที่เป็นกลางจะทำให้เกิดกิริยาสะท้อนอย่างนั้นด้วย การเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการวางเงื่อนไข (Conditioning) กล่าวคือการตอบสนองหรือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ต้องมีเงื่อนไขหรือมีการสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้นที่เป็นผลของการเรียนรู้ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2528)

สิ่งเร้าที่เป็นกลางจะทำให้เกิดกิริยาสะท้อนอย่างนั้นด้วยการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการวางเงื่อนไข หรือมีการสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้นซึ่งในธรรมชาติ หรือในชีวิตประจำวันจะไม่ตอบสนองเช่นนั้นเลย เช่น เมื่อสุนัขได้ยินเสียงกระดิ่ง ตามปกติแล้วน้ำลายจะไม่ไหล แต่หลังจากวางเงื่อนไขแล้วน้ำลายจะไหล เสียงกระดิ่งจึงเป็นสิ่งที่เร้าที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไข

การทดลองของพาฟลอฟ

พาฟลอฟ ทดลองกับสุนัข โดยผูกสุนัขที่กำลังหิวไว้ในห้องทดลอง เขาผ่าตัดข้างแก้มสุนัขตรงต่อมน้ำลาย แล้วต่อสายยางเพื่อนำน้ำลายสายยางสู่เครื่องวัด เขาทำการทดลองโดยการสั่นกระดิ่งแล้วเอาผงเนื้อใส่ปากสุนัข ทำซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้ง ตามปกติสุนัขจะหลั่งน้ำลายเมื่อมีผงเนื้อในปาก แต่เมื่อนำผงเนื้อมากับกระดิ่งเพียงไม่กี่ครั้ง เสียงกระดิ่งเพียงอย่างเดียวก็ทำให้น้ำลายไหลได้ แสดงว่าสุนัขเกิดการเรียนรู้แล้ว (ชัยพร วิชชาวุธ, 2540) เดิมทีสุนัขไม่ได้หลั่งน้ำลายเมื่อได้ยินเสียงกระดิ่ง แต่เมื่อนำเสียงกระดิ่งไปคู่กับผงเนื้อ สุนัขก็หลั่งน้ำลายเมื่อได้ยิน

เสียงกระดิ่ง โดยไม่มีผงเนื้อ

สรุปผลการทดลองของพาฟลอฟ พบว่า การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก ควรเริ่มจากการเสนอสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไข ช่วงเวลาในการให้สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข และ ไม่วางเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการตอบสนองที่แตกต่างกัน ถ้ามีการวางเงื่อนไขซ้อนกันมากครั้งหมายถึงการให้สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขหลาย ๆ สิ่ง การตอบสนองก็จะมีกำลังอ่อนลงมากยิ่งขึ้น

กระบวนการสำคัญอันเกิดจากการเรียนรู้ของพาฟลอฟ

กระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ อันเป็นผลจากการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข คือ

1. การแผ่ขยาย คือ ความสามารถของอินทรีย์ที่จะตอบสนองในลักษณะเดิมต่อสิ่งเร้าที่มีความคล้ายคลึงกันได้
2. การจำแนก คือ ความสามารถของอินทรีย์ในการที่จะจำแนกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้
3. การลบพฤติกรรม (Extinction) เป็นการคงสิ่งเสริมแรงจนในที่สุดพฤติกรรมที่เคยปรากฏจะไม่ปรากฏอีก กล่าวคือ ถ้าผู้ทดลองดำเนินการไปเรื่อย ๆ ในขั้นสุดท้าย ถ้าผู้ทดลองให้เสียงกระดิ่ง (CS) โดยไม่ให้ผงเนื้อ (UCS) ตามมา จะทำให้ปฏิกิริยาน้ำลายไหล (CR) ลดลงเรื่อย ๆ จนในที่สุดจะไม่เกิดการตอบสนองเลย

สรุปหลักการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟได้ ดังนี้

1. การลบพฤติกรรมชั่วคราว คือ การที่พฤติกรรมการตอบสนองลดน้อยลงอันเป็นผลเนื่องจากการที่ไม่ได้รับสิ่งเร้าที่ไม่ได้ถูกวางเงื่อนไข ความเข้มข้นของการตอบสนองจะลดน้อยลงเรื่อย ๆ ถ้าให้ร่างกายได้รับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขอย่างเดียวหรือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขกับสิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขห่างกันออกไปมากขึ้น การลบพฤติกรรมมิใช่การลืม เป็นเพียงการลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งในที่นี้ก็คือ รางวัลหรือสิ่งที่ต้องการ การฟื้นตัวของการตอบสนองที่วางเงื่อนไขหลังจากเกิดการลบพฤติกรรมชั่วคราวแล้ว สักระยะหนึ่งพฤติกรรมที่ถูกวางเงื่อนไขแล้วอาจฟื้นตัวเกิดขึ้นมาอีกได้รับการกระตุ้น โดยสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข
2. การฟื้นคืนสภาพการตอบสนองจากการวางเงื่อนไข หมายถึง การตอบสนองที่เกิดจากการวางเงื่อนไข (CS) ที่ลดลง เพราะได้รับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข (CS) เพียงอย่างเดียวจะกลับปรากฏขึ้นอีกและเพิ่มมากขึ้น ๆ ถ้าผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างแท้จริง เช่น การที่สุนัขน้ำลายไหลอีกได้เมื่อได้ยินเสียงกระดิ่งเพียงอย่างเดียว โดยไม่ต้องมีผงเนื้อมาเข้าคู่กับเสียงกระดิ่ง
3. การสรุปความเหมือน ถ้าร่างกายมีการเรียนรู้โดยการแสดงอาการตอบสนองจากการวางเงื่อนไขต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขหนึ่งแล้ว ถ้ามีสิ่งเร้าอื่นที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน

กับสิ่งเร้า ที่วางเงื่อนไขเดิม ร่างกายจะตอบสนองเหมือนกับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขนั้น เป็นลักษณะที่ผู้เรียน ไม่สามารถจะจำแนกสิ่งที่ยังเรียนรู้อีกได้ เนื่องจากสิ่งที่ยังเรียนรู้นั้นมีลักษณะคล้ายกับกับสิ่งเร้าที่เคยวางเงื่อนไขไว้ เช่น ถ้าสุนัขมีอาหารน้ำลายไหลจากการตันทกระดิ่งแล้ว เมื่อสุนัขนั้น ได้ยินเสียงระฆัง หรือเสียงฉาบ จะมีอาหารน้ำลายไหลทันที

4. การจำแนกความแตกต่าง ถ้าร่างกายมีการเรียนรู้โดยแสดงอาการ ตอบสนองจากการวางเงื่อนไขต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเดิม ร่างกายจะตอบสนองแตกต่าง ไปจากสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขนั้นเป็นลักษณะที่ผู้เรียนสามารถจำแนกสิ่งที่แตกต่างกันได้ เช่น ถ้าสุนัขมีอาหารน้ำลายไหลจากเสียงกระดิ่งแล้ว เมื่อได้ยินเสียงแตร หรือเสียงประทัด จะไม่มีอาหารน้ำลายไหล

จากการศึกษาทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ อาจกล่าวสรุปได้ว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตในมุมมองของพาฟลอฟ คือการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก ซึ่งหมายถึงการใช้สิ่งเร้า 2 สิ่งคู่กัน คือสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขและสิ่งเร้าที่ไม่ได้วางเงื่อนไขเพื่อเกิดการเรียนรู้ คือการตอบสนองที่เกิดจากการวางเงื่อนไข ซึ่งถ้าสิ่งมีชีวิตเกิดการเรียนรู้จริงแล้วจะมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า 2 สิ่งในลักษณะเดียวกันแล้วไม่ว่าจะตัดสิ่งเร้าชนิดใดชนิดหนึ่งออกไป การตอบสนองก็ยังคงเป็นเช่นเดิมเพราะผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขกับสิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขกับการตอบสนองได้

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของสกินเนอร์ (Skinner's operant conditioning theory)

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกันมีความคิดว่าพฤติกรรมของอินทรีย์จะเกิดขึ้นเพราะอินทรีย์เป็นผู้กระทำหรือส่งออก (Emit) มากกว่าเกิดขึ้นเพราะถูกสิ่งเร้าดึงให้ออกมา พฤติกรรมส่วนใหญ่แล้วมนุษย์จะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติไม่ใช่เกิดจากการจับคู่ระหว่างสิ่งเร้าใหม่กับสิ่งเร้าเก่า ตามคำอธิบายของพาฟลอฟ สกินเนอร์ได้อธิบาย คำว่า “พฤติกรรม” ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ตัว คือ สิ่งที่เกิดก่อน พฤติกรรม และผลที่ได้รับ

พฤติกรรมที่อินทรีย์ส่งออกมาเองก็คือ อาการที่อินทรีย์กระทำต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียน สกินเนอร์มีความเห็นสอดคล้องกับธอร์น ไดค์ว่า การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ เขาจึงสนใจเรื่องการเสริมแรงนี้มากและได้ใช้การเสริมแรงเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรม แต่ความเห็นของ สกินเนอร์เกี่ยวกับการเสริมแรงก็ยังแตกต่างจากความเห็นธอร์น ไดค์ตรงที่เขาถือว่า การเชื่อมโยงจะเกิดขึ้นระหว่างรางวัล (Reward) และการตอบสนอง (Response) ไม่ใช่ระหว่างสิ่งเร้า (S) และการตอบสนอง (R) ดังที่ธอร์น ไดค์กล่าว

การทดลองของสกินเนอร์

สกินเนอร์ทำการทดลองกับหนู โดยเขาสร้างเครื่องมือในการทดลองเป็นกล่องสี่เหลี่ยม เรียกว่า “Skinner box” ข้างในกล่องทำเป็นคาน หรือลิ้นที่เป็นตัวบังคับให้อาหารตกลงในจาน ที่รองรับเหนือคานจะมีหลอดไฟที่มีวงจรต่อกับคาน เมื่อไปปลุกคานไฟจะสว่างและจะมีอาหารตกลงมา เขาดำเนินการทดลองโดยการจับหนูที่กำลังหิวใส่ลงไปในกล่องทดลองปรากฏว่าหนูวิ่งไปวิ่งมา จนกระทั่งไปเหยียบถูกคานเข้าโดยบังเอิญทำให้ไฟสว่างขึ้น และหลังจากนั้น ก็มีอาหารหล่นลงมาสู่จาน หนูจึงได้กินอาหารซึ่งเป็นการเสริมแรงต่อการกดคานจากนั้นหนูก็วิ่งไปวิ่งมาอีก จนกระทั่งไปกดคานอย่างรวดเร็วและได้อาหารทุก ๆ ครั้ง พฤติกรรมแบบ Operant ก็จะเกิดขึ้นที่ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวถือว่า หนูตัวนี้เกิดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำเอง

สกินเนอร์ ได้บันทึกอัตราการกดคานของหนูในกระดวย โดยมีเครื่องมือสำหรับบันทึก ติดต่อกับคาน เส้นกราฟที่ได้แสดงให้เห็นถึงความถี่ของการกดคาน จากการทดลองของเขาพบว่า ระยะแรก ๆ อัตราการกดคานจะต่ำมากประมาณครั้งละราว 15 นาที แต่จากนั้นอีกราว 30 นาที อัตราการกดคานจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นอัตราที่สม่ำเสมอขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนูเกิดการเรียนรู้ที่จะกดคานแล้ว จากการทดลองดังกล่าว สรุปได้ว่า การตอบสนองหรือการกดคาน จะเข้มข้นเพียงใดขึ้นอยู่กับตัวเสริมแรง (Reinforcer) ซึ่งได้แก่ อาหาร แสดงว่าการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีการเสริมแรง

หลังจากที่สกินเนอร์ทดลองให้หนูกดคาน เพื่อให้อาหารเป็นรางวัลแล้วเขาได้เปลี่ยน การทดลองใหม่ โดยการใช้ไฟฟ้าช็อตเพื่อศึกษาเรื่องการลงโทษ คือ ขณะที่หนูอยู่ในกรงมันจะถูก กระแสไฟฟ้าช็อต หนูก็จะวิ่งพล่านเพื่อหาทางออก แต่ถ้าบังเอิญไปกดคานเมื่อไหร่ ไฟฟ้า จะหยุดช็อตทันทีเพียงไม่กี่ครั้งหนูก็รู้ว่าจะต้องกดคาน จึงจะไม่ถูกไฟฟ้าช็อต แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนำหนูกลับมาที่กล่องนี้อีก มันจะแสดงอาการกลัวอย่างลนลานและไม่อยากเข้ากล่องนี้อีก

สกินเนอร์ใช้การเสริมแรงมาควบคุมพฤติกรรมของสัตว์ ทำให้สัตว์เกิดการเรียนรู้ตาม ที่เขาต้องการ เขาเรียกการสอนให้เกิดการเรียนรู้ในการกระทำพฤติกรรมนี้ว่า เป็นการดัดหรือ การดัดแต่งพฤติกรรม (Behavior shaping) โดยเขาทำการทดลองกับนกพิราบ เพื่อให้มันจิก เครื่องหมายให้ถูกต้อง เมื่อผู้ทดลองเปิดไฟสีต่าง ๆ และใช้อาหารเป็นตัวเสริมแรงให้เกิดพฤติกรรม ที่ต้องการโดยยึดหลักการเสริมแรง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์กับการจัดการเรียนรู้ของครู

การนำทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์มาประยุกต์สู่กระบวนการ จัดการเรียนรู้ของครู มีดังนี้

1. ควรจะให้แรงเสริมในพฤติกรรมที่แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วโดยตอนแรก ๆ ควรจะให้แรงเสริมทุกครั้งที่คุณเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ต่อมาจึงค่อยใช้แรงเสริมเป็นครั้งคราวและจะต้องระวังมาให้แรงเสริมเมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. การปรับพฤติกรรม (Behavior modification) คือ การปรุงแต่งพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการซึ่งมี 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การเพิ่มพฤติกรรมหรือคงพฤติกรรมเดิมที่เหมาะสมไว้ ซึ่งจะมีเทคนิคในการใช้เพิ่มพฤติกรรมหลายอย่างคือ การเสริมแรงในทางบวก เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงพอใจ การทำสัญญาเงื่อนไข การเสริมแรงในทางลบ เป็นต้น

2.2 การปลูกฝังพฤติกรรมบางอย่างโดยใช้วิธีที่เรียกว่า การคัดหรือการตกแต่งพฤติกรรม (Behavior shaping) ซึ่งเป็นการใช้วิธีให้แรงเสริมกับพฤติกรรมที่ผู้เรียนทำได้ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามลำดับขั้นจนสามารถแสดงออกได้เป็นนิสัย เช่น การกระทำที่เด็กที่ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออกเป็นเด็กที่กล้าขึ้นมา ได้ก็โดยการชมเชย และให้กำลังใจเมื่อเขากล้าพูด และกล้าแสดงออก ฯลฯ

2.3 การลดพฤติกรรม เป็นการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งจะใช้วิธีการลงโทษ เช่น การฟาดพื้นกฏ หรือระเบียบของโรงเรียน หรือสังคม การสูญบุหรี เป็นต้น

3. บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนแบบโปรแกรม (Program learning) จากหลักการให้แรงเสริมของสกินเนอร์ที่ว่า เมื่อผู้เรียนทำถูกต้องจะได้รางวัลทันที มีผลให้เกิดบทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนแบบโปรแกรมและเครื่องช่วยสอน (Teaching machine) ขึ้น ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีคำตอบที่ถูกต้องไว้ให้

4. การปรับพฤติกรรม คือ ทำการปรับพฤติกรรมของบุคคล หลักการนี้อาจจะใช้ทั้งการเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงทางลบประกอบกัน

สรุปทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์เป็นหลักการที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ด้วยการให้สิ่งเร้าที่เป็นตัวเสริมแรง หลังจากที่ได้มีการกระทำตามเงื่อนไขแล้ว การเสริมแรงทุกครั้งจะมีส่วนช่วยทำให้การตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ของอินทรีย์มีอัตราการตอบสนองที่เข้มข้นขึ้น

ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's connectionism theory)

ธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงมากผู้หนึ่ง โดยเขาได้ชื่อว่าเป็น “นักทฤษฎีการเรียนรู้คนแรกของอเมริกา” และ “บิดาแห่งจิตวิทยาการศึกษา” ธอร์นไดค์ได้ให้กำเนิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (S) กับการตอบสนอง (R) ทั้งนี้เพราะ เขาถือว่าการเรียนรู้เป็นการแก้ปัญหา เพราะเมื่อผู้เรียนพบปัญหา เขาจะมีปฏิกิริยาแบบ

เดาสุ่มซึ่งเป็นการลองผิดลองถูก Trial and Error นั่นคือ ผู้เรียนจะลองทำหลายวิธี จนกระทั่งประสบผลสำเร็จในที่สุด โดยที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งเร้าหรือปัญหาด้วยการตอบสนองที่เหมาะสมได้

ทฤษฎีของธอร์นไดค์ได้ชื่อว่า “ความสัมพันธ์เชื่อมโยง” (Connectionism)

เพราะเขามีความเห็นว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเนื่องจากการเชื่อมโยงระหว่าง S-R ธอร์นไดค์เน้นว่า สิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ คือ การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้การเชื่อมโยงระหว่าง S-R มากขึ้น หมายความว่า สิ่งเร้าใดทำให้เกิดการตอบสนอง และการตอบสนองนั้นได้รับการเสริมแรง จะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่าง S-R นั้นมากขึ้น

การทดลองของธอร์นไดค์

ธอร์นไดค์ทดลองกับแมว โดยสร้างกรงปัญหา (Puzzle box) ซึ่งทำด้วยไม้ และมีประตูกลเขาจับแมวที่อดอาหารจนหิวใส่กรงปัญหา และปิดประตูกลให้เรียบร้อย โดยการวางจานอาหารไว้นอกกรงให้แมวเห็น แต่ในระยะที่แมวเขี่ยไม่ถึง สถานการณ์เหล่านี้เป็นการสร้างปัญหาเพื่อให้แมวหาทางออก มากินอาหารให้ได้ ธอร์นไดค์ใช้เวลา 5 วัน ในการทดลองโดยแบ่งเป็นช่วงเช้าและบ่าย วันละ 20 ครั้ง รวมทั้ง 100 ครั้ง และเมื่อทดลองครบ 10 ครั้ง แมวจะได้กินอาหารและหยุดพัก

ผลการทดลองพบว่าในการทดลองครั้งแรก แมวพยายามแสดงอาการตอบสนองอย่างเดาสุ่มหลาย ๆ อย่าง เช่น ส่งเสียงร้อง ตะกุกกรง ใช้ฟันกัด ใช้เท้าเขี่ยประตู และอีกหลาย ๆ อย่าง จนกระทั่งบังเอิญไปเหยียบแผ่นไม้ ซึ่งมีเชือกดึงสปริงทำให้ถอดสลักประตูกรง แมวจึงออกมากินอาหารตามต้องการได้ ในการทดลองครั้งต่อมาแมวค่อย ๆ ลดการตอบสนองที่ห่างไกลความจริงในการแก้ปัญหาที่ละน้อยและใช้เวลาในการหาทางออกจากกรงน้อยลง ๆ จนเมื่อการทดลองผ่านไปหลายสิบครั้งแมวก็สามารถเปิดประตูกรงได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาอีก แสดงว่าแมวเกิดการเรียนรู้ในการที่จะออกจากกรง โดยการไปเหยียบแผ่นไม้แล้วประตูจึงเปิด เป็นการมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแผ่นไม้กับการเปิดประตู ธอร์นไดค์จึงสรุปว่า การเรียนรู้ของแมวมีลักษณะ “ลองผิด ลองถูก” (Trial and Error) มิใช่เนื่องมาจากสติปัญญา

ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้

ทฤษฎีสัมพันธเชื่อมโยงของธอร์นไดค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู มีดังนี้

1. ในบางสถานการณ์ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ควรสอนเมื่อผู้เรียนมีความพร้อม ดังนั้นจึงควรชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนหรือนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมเสียก่อน

3. พยายามช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และการทำงาน และให้เขาได้ทราบผลการเรียนและการทำงานเพื่อกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไปและเกิดเจตคติ ที่ดีจำทำให้มีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น

4. การสอนในชั้นเรียนควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน หมายถึง การตั้งจุดมุ่งหมายที่สังเกตการตอบสนองได้และครูจะต้องจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วย ๆ ให้เขาเรียนทีละหน่วย เพื่อที่ผู้เรียนจะได้เกิดความรู้สึกพอใจในผลที่เขาเรียนในแต่ละหน่วยนั้น

5. การสอนควรเริ่มจากสิ่งที่ย่างไปสิ่งที่ยาก การสร้างแรงจูงใจนับว่าสำคัญมาก เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจเมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการหรือรางวัล รางวัลจึงเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียน

6. การสร้างแรงจูงใจภายนอกให้กับผู้เรียน ครูจะต้องให้ผู้เรียนรู้ผลการกระทำหรือผล การเรียนเพราะการรู้ผลจะทำให้ผู้เรียนการกระทำนั้นถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ดีหรือไม่ดี พอใจหรือไม่พอใจ ถ้าการกระทำนั้นผิดหรือไม่เป็นที่พอใจเขาก็จะได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้รับสิ่งที่เขาพอใจต่อไป

7. ควรให้ผู้เรียนได้มีการฝึกหัด หรือทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีกตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดความแม่นยำ และความชำนาญยิ่งขึ้น

สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นการเน้นสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองทั้งนี้เพราะการเรียนรู้เป็นการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนพบปัญหาเขาจะมีปฏิกิริยาแบบเดาสุ่มซึ่งเป็นการลองผิดลองถูก ผู้เรียนจะลองทำหลายวิธี จนกระทั่งประสบความสำเร็จ ในที่สุด โดยที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งเร้าหรือปัญหาด้วยการตอบสนองที่เหมาะสมได้

พฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมแสวงหาข่าวสาร (Information seeking theory)

ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร มีเนื้อหาสำคัญว่า ในสังคมปัจจุบันมีข่าวสารผลิตขึ้นมา และเผยแพร่ออกไปสู่สาธารณชนในรูปแบบต่าง ๆ มากมายจนกลายเป็นเรื่องยุ่งยากต่อผู้รับสาร ในอันที่จะค้นหาข่าวสารให้ตรงกับความต้องการของตน ซึ่งเรื่องนี้ทำให้นักวิชาการสื่อสารเกิดความสนใจที่จะศึกษาว่ามนุษย์เราจะแสวงหาข่าวสารตามที่ตนต้องการได้อย่างไร (เกศรา ชั่งชวลิต, 2544, หน้า 11)

ดังปรากฏคำนิยามแนวคิดและทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารของนักวิชาการหลายท่าน ดังต่อไปนี้

Krilelas (1983, p. 5 อ้างถึงใน เกศรา ชั่งชวลิต, 2544, หน้า 11) ให้ความหมายของการแสวงหาข่าวสารว่า หมายถึง “การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำในสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้มา

ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่จะสนองตอบความต้องการของคน อันเนื่องมาจากการที่บุคคลนั้น ต้องการ ศึกษาและวิเคราะห์ในประเด็นหนึ่ง และพบว่า ความรู้ที่ตนมีอยู่ไม่เพียงพอจึงทำการศึกษา เพื่อเพิ่มเติมความรู้ดังกล่าวด้วยการแสวงหา

Atkin (1973, p. 639) ซึ่งให้เห็นว่าการแสวงหาข่าวสารหรือความต้องการสื่อสารมวลชน ของปัจจุบันนั้นคือ “ความต้องการได้รับข้อมูลข่าวสาร (Information) และความบันเทิง (Entertainment)”

Schramm (1973, p. 213) ได้กล่าวถึงหลักทั่วไปของการเลือกความสำคัญของข่าวสารว่า ขึ้นอยู่กับ หลักการใช้ความพยายามน้อยที่สุด แต่สามารถบรรลุเป้าหมายได้จะเห็นได้ว่ามนุษย์ เรามีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อย เช่น ข่าวสารที่อยู่ใกล้ตัว ข่าวสารที่มี ประโยชน์ต่อตนเองจะแสวงหาได้ง่าย ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นสูตร ดังนี้

$$\text{การเลือกข่าวสาร (Fraction of selection)} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดหวัง (Expectation of reward)}}{\text{ความพยายามที่ต้องการใช้ (Effort required)}}$$

แนวคิดของ Schramm ได้สรุปเป็นหลักการไว้ว่า บุคคลจะเลือกรับสารใดจากสื่อมวลชน นั้นจะขึ้นอยู่กับหลักการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลรางวัลตอบแทน (Reward value) กับการลงทุน ลงแรง (Expenditures) และพันธะผูกพัน (Liabilities) ที่จะตามมา ถ้าผลตอบแทน หรือผลประโยชน์ ที่ได้รับสูงกว่าการลงทุนแรงหรือการใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสารนั้น ในกรณีที่บุคคลเห็นว่าการรับข่าวสารนั้นจะก่อให้เกิดพันธะผูกพัน เช่น ความไม่พอใจ ไม่สบายใจ หรือความไม่แน่ใจมากขึ้น ก็อาจใช้วิธีหลีกเลี่ยงข่าวสาร (Information avoidance) ในบางครั้งถ้าหากว่าความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงหรือไม่รับข่าวสารต้อง ลงทุนลงแรงมากกว่า การรับข่าวสารนั้น บุคคลอาจจะต้องยอมรับข่าวสารนั้นทั้ง ๆ ที่ไม่เต็มใจ (Information yielding)

2. ความต้องการข่าวสารนั้นเกิดจากความไม่รู้หรือไม่แน่ใจของปัจเจกบุคคล ดังนี้

- 2.1 การมองไม่เห็นความสอดคล้องต้องกันระหว่างระดับความรู้ของปัจเจกบุคคล ขณะนั้นและระดับความต้องการที่อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Extrinsic uncertainty) ยิ่งเป็นเรื่องที่สำคัญก็ยิ่งอยากมีความรู้และมีความแน่ใจสูง

- 2.2 การมองเห็นความไม่สอดคล้องต้องกันระหว่างความรู้ที่มีอยู่ของปัจเจกบุคคล ขณะนั้นกับความรู้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งกำหนดโดยระดับความสนใจส่วนบุคคลของปัจเจก

บุคคลนั้นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Intrinsic uncertainty)

3. ความต้องการที่ได้รับความบันเทิงของปัจเจกบุคคลนั้นมาจากการกระตุ้นอารมณ์ ความรื่นเริงบันเทิงใจที่เกิดจากการมองเห็นความไม่สอดคล้องต้องกันระหว่างสภาวะ เป็นอยู่ของปัจเจกบุคคลขณะนั้น กับระดับความสนุกสนานที่คาดหวังไว้ข่าวสารที่จะลดความไม่รู้ หรือความไม่แน่ใจ ที่เกี่ยวข้องกับความสนใจภายในส่วนบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Intrinsic uncertainty) และความที่เกี่ยวข้อกับความบันเทิงสนุกสนานส่วนตัว (Intrinsic desire) นั้น ถือว่าเป็นข่าวสารที่ให้ความพึงพอใจบันเทิงเชิงโภชนาการ (Immediate consummately gratifications)

ข่าวสารที่ลดความไม่รู้ที่เกี่ยวข้อกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Extrinsic uncertainty) เรียกว่า ข่าวสารที่ใช้ประโยชน์เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และแก้ปัญหาต่าง ๆ (Instrumental utilities) ในชีวิตประจำวัน ข่าวสารบางอย่างอาจจะให้ ประโยชน์นั้น การทำไปใช้และให้ความบันเทิงขณะเดียวกัน

Donohew and Tipton (1976 อ้างถึงใน พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์, 2543) ได้ศึกษาถึงปัจจัย ที่ทำให้ผู้รับสารเกิดการแสวงหาข่าวสารมีดังต่อไปนี้

1. ยิ่งมีระดับความเกี่ยวข้อสูง ยิ่งมีความต้องการข้อมูลสูงด้วย (High consumer involvement)
2. ยิ่งรับรู้ว่ามีความเสี่ยงสูงยิ่งทำให้แสวงหาข้อมูลมากขึ้น (High perceived risk) สอดคล้องกับที่ Locander and Hermann (1979 อ้างถึงใน พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์, 2543) พบว่า เวลาที่มีความเสี่ยงสูงผู้บริโภคจะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งที่เป็นกลาง และจากแหล่งบุคคล เช่น เพื่อน เพื่อนบ้าน
3. ยิ่งมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นน้อย ยิ่งหาข้อมูลมาก ประสบการณ์ที่ได้รับเป็นด้านลบ อาจทำให้มีการแสวงหาข่าวสารมากขึ้นได้ (Little product knowledge and experience)
4. ถ้าผู้บริโภคมีเวลามาก ก็จะมีการแสวงหาข่าวสารมากขึ้นด้วย แต่มักจะเกิดขึ้นกับ สินค้าที่ผู้บริโภคมีความถี่เกี่ยวข้อสูงมากกว่าต่ำ (Less time pressure)
5. ยิ่งแต่ละยี่ห้อมีความแตกต่างกันสูง ยิ่งแสวงหาข่าวสารมากขึ้น (More product differences)
6. ยิ่งเทคโนโลยีซับซ้อน ยิ่งต้องหาข้อมูลมากขึ้น (High technology)
7. ปัจจัยเรื่องต้นทุนที่ใช้ในการแสวงหา เรื่องการเสียค่าใช้จ่ายในการแสวงหาข่าวสาร ก็ส่งผลเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การแสวงหาข่าวสารนั้น นอกจากจะเป็นไปเพื่อการสนับสนุนทัศนคติ หรือความคิด และความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้ว ก็ยังเป็นการแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการและการใช้ประโยชน์ทางอื่น ๆ อีก เช่น เพื่อให้มีความรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งเพื่อสนองตอบความสนใจส่วนบุคคล และเพื่อความบันเทิงใจ โดยมีปัจจัยสำคัญ คือ การใช้ความพยายามในการแสวงหาน้อยแต่ได้รับผลตอบแทนมาก หรือมีความได้เชิงเปรียบเทียบสูงนั่นเอง

ในปี ค.ศ. 1978 Tipton and Haney (1978 อ้างถึงใน พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์, 2543, หน้า 15) ยังพยายามศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และแบ่งลักษณะพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การรอรับข้อมูลข่าวสาร (Passive strategy) เป็นการกระทำเชิงรับ โดยสังเกตสิ่งที่มีอยู่ เป็นอยู่ไม่ได้ใช้ความพยายามอื่นใดในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร
2. การเฝ้าหาข้อมูลข่าวสาร (Active strategy) คือ การกระทำเชิงรุกต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารโดยการถามจากบุคคลอื่น หรือเสาะแสวงหาจากแหล่งต่าง ๆ
3. การมีปฏิสัมพันธ์เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร (Interactive strategy) คือ การได้ข้อมูลข่าวสาร โดยการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับบุคคลนั้น ซึ่งการเปิดเผยตนเองจะเป็นส่วนช่วยที่สำคัญ

ส่วนสำคัญยิ่งสำหรับการแสวงหาข่าวสารของบุคคล แหล่งของข่าวสาร ซึ่ง Chen and Hemon (1982, pp. 52-53 อ้างถึงใน ศรีหญิง ศรีรักษา, 2544, หน้า 21) ได้แบ่งประเภทของแหล่งข่าวสารไว้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 3.1 กลุ่มบุคคล ได้แก่ เพื่อน ญาติ หรือบุคคลใกล้ชิด เป็นต้น ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจากความคิด และประสบการณ์ของแต่ละปัจเจกบุคคล
 - 3.2 กลุ่มสถาบัน ได้แก่ โรงเรียน ห้องสมุด ศาสนา บริษัท ห้างร้านในวงธุรกิจหรือรัฐบาล
 - 3.3 สื่อ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือรูปแบบสื่ออื่น ๆ เป็นต้น
- ปัจจุบัน สื่อใหม่ (New media) ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เพิ่มเติมเข้ามา มีบทบาทในการเป็นแหล่งของข่าวสารให้แก่ผู้รับสาร นอกเหนือจากสื่อมวลชน ทำให้ผู้รับสารมีทางเลือกมากขึ้น ประกอบกับเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีลักษณะในการสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) กับผู้แสวงหาข่าวสารมากขึ้น ดังนั้น การเลือกช่องทางใดเป็นสื่อกลางในการแสวงหาข่าวสารนั้นก็ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อจำกัดและอุปสรรคในการเลือกช่องทางต่าง ๆ ในการสื่อสารด้วย

ในงานวิจัยเรื่องนี้ ทฤษฎีเรื่องพฤติกรรมกรรมการแสวงหาข่าวสาร จึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะตอบปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเรื่องของการค้นคว้าหาข้อมูล การแบ่งปัน และการเป็นส่วนหนึ่งของข่าวสารนั้น ๆ โดยมีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครือข่ายและช่องทาง อย่างเช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารแล้ว ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง กล่าวถึงอีกทฤษฎีที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน นั่นคือ “ทฤษฎีการเลือกรับข่าวสาร” นั่นก็เพราะกระบวนการสื่อสารจะสำเร็จได้ต้องมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง และการเลือกรับข่าวสารของผู้รับสารก็เป็นปัจจัยหนึ่งในความสำเร็จดังกล่าวด้วย ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับ เลือกรับรู้ และเลือกจดจำในข่าวสารที่ตนเองสนใจให้ความเชื่อถือและตรงตามความเชื่อทัศนคติ และความต้องการของตนเท่านั้น ประกอบกับข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เมื่อบุคคลต้องการข้อมูลข่าวสารหรือไม่แน่ใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง บุคคลจะไม่รับรู้ข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านมาสู่ตนทั้งหมด แต่การแสวงหาข้อมูลนั้นจะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น ปัจเจกบุคคลแต่ละคนยังมีขั้นตอนและมีกระบวนการในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันดัง “ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร” ได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ เราใช้ข่าวสารเป็นเครื่องมือในการสนทนาในชีวิตประจำวัน และเป็นข้อมูลข่าวสารในการวางแผนประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข่าวสาร (The information society) และเรากำลังอยู่ในยุคข่าวสาร (The information age) (สรหญิง ศรีรักษา, 2544, หน้า 16)

ดังนั้น การเปิดรับข่าวสารถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร กระบวนการถ่ายทอดสารจากบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ (สรหญิง ศรีรักษา, 2544, หน้า 16) ทั้งนี้สื่อที่อาจเป็นสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคลก็ได้ โดย Atkin (1973, p. 208) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยังมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและเป็นคนที่ทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

เหตุหรือแรงจูงใจใน “การเปิดรับสื่อมวลชน” ของบุคคล ได้มีนักการสื่อสารหลายท่านกล่าวถึงไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

ในปี ค.ศ. 1979 McCombs and Becker (1979, pp. 51-52) ได้ให้ความเห็นว่าบุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตการณ์สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไร เป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้
 2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ ชีวิตประจำวันการเปิดรับข่าวสาร ทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือ เหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
 3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนทำให้บุคคล มีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้
 4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อการรับรู้และมีส่วนร่วม ในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบ ๆ ตัว
- สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารที่นำมาใช้ คือ ทฤษฎีเกี่ยวกับ กระบวนการในการเลือกรับสาร (Selective process) ในการสื่อสารนั้นการเลือกของเรามี 4 ลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะจะมีความเกี่ยวข้อง (ศรีหญิง ศรีคชา, 2544, หน้า 17) ดังนี้
1. การเลือกรับและการเลือกใช้ (Selective exposure) ในชีวิตประจำวันของคนเรา มีโอกาสที่จะรับสารจากแหล่ง หรือผู้ส่งสาร (Source) ต่าง ๆ จำนวนมากมาย แต่เรามีเวลาและ ความสามารถที่จำกัดในการรับสารจากแหล่งต่าง ๆ หรือ เรามีความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อแหล่ง หรือผู้ส่งสารต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนั้น เราจึงมักจะเลือกรับ หรือเลือกใช้สารจากแหล่งที่เสนอ ความคิดและทัศนคติที่สอดคล้องกับความคิดและทัศนคติของเรา
 2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective attention) มนุษย์นั้นจะเลือกให้ความสนใจต่อ สารเท่าที่สมองของคนเราที่จะรับสารนั้นได้ดังนั้น ในการอ่านหนังสือพิมพ์หรือ ในสถานการณ์ที่ มีการสื่อสารมากกว่า 1 อย่าง เช่น ขณะดูทีวี ก็มีเสียงกรรยาพูดด้วย เป็นต้น เราจึงต้องเลือกรับ สารใดสารหนึ่งและโดยปกติเรามักจะเลือกรับสารที่น่าสนใจ หนังสือพิมพ์รายวันจะมีประมาณ 20-25 หน้า เรามักจะเลือกอ่านเพียงหน้า บางข่าว บางคอลัมน์ เราอาจจะอ่านเพียง 1 หน้า เพียงบางข่าว อ่านหน้าสังคม อ่านหน้าบันเทิง และหน้ากีฬา เพียงบางข่าว จะเห็นได้ว่านอกจากเรา จะเลือกสารโดยอาศัยความสนใจที่เรามีต่อสารแล้ว เรายังเลือกสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของเรา และหลีกเลี่ยงที่จะรับสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติ และความเชื่อของเราด้วย
 3. การเลือกรับรู้และการเลือกตีความหมาย (Selective perception and interpretation) หลังจากที่เราเลือกรับสาร หรือเลือกใช้สารของผู้ส่งสารรายใดรายหนึ่ง เลือกให้ความสนใจต่อสาร ใดสารหนึ่งแล้ว เราเลือกรับรู้และเลือกตีความหมายของสารตามประสบการณ์ของเรา เนื่องจากคน แต่ละคนมีประสบการณ์ต่างกัน ดังนั้น การรับรู้และการตีความหมายของคนต่อสิ่งเดียวกันจึงไม่

เหมือนกัน อุปสรรคหรือความหมายของการสื่อสารอันเนื่องมาจากการรับรู้ และการเลือกตีความหมายของคนอยู่ตรงที่ว่าเรามักจะไม่ค่อยรู้ตัวว่าคนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น การรับรู้หรือการตีความของสิ่งที่เราได้พบ จึงมีความแตกต่างกัน ไปด้วย ความหมายร่วมกัน (Common meaning) หรือความเข้าใจร่วมกัน (Common understanding) ซึ่งเป็นหัวใจของการสื่อสารจึงไม่เกิดขึ้น และเกิดขึ้นน้อย ทำให้การสื่อสารผิดพลาดหรือล้มเหลว

4. การเลือกจดจำ (Selective retention) นอกจากการเลือกรับรู้ และการเลือกตีความหมายของสารแล้ว เรายังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารเข้าไว้เป็นประสบการณ์ของเรา เพื่อจะนำไปใช้ในโอกาสต่อไปด้วย ผลการวิจัยที่ผ่านมาเสนอให้เห็นว่า คนเราจะสามารถที่จะจำในเรื่องที่สอดคล้องกับหรือสนับสนุนความคิดเห็นของเราได้ดีกว่าเรื่องที่ขัดแย้ง หรือต่อต้านความคิดเห็นของเรา

ดังจะเห็นได้ว่า ตัวแปรสำคัญในทฤษฎีการเลือกรับข่าวสารนั้น ก็คือ ทักษะคิด ค่านิยม ความเชื่อ ความคิดเห็นและประสบการณ์ดั้งเดิมของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันไป ดังปรากฏในงานของ Klapper (1960, p. 19) ซึ่งให้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับการศึกษาของ Wright (1927, p. 109) ว่าโดยส่วนใหญ่คนเรามีแนวโน้มในการเลือกรับสารที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับทัศนคติและความสนใจที่ตนมีอยู่ และจะเกิดความพึงพอใจเมื่อสารที่ได้รับสอดคล้องกับประสบการณ์และความคิดเห็นเดิมที่มี ในขณะที่เดียวกันก็จะหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความสนใจของตน โดยปกติแล้ว คนเรามักจะมีนิสัยชอบเลือก เลือกที่จะคิด เลือกที่จะเชื่อ ตามที่ใจเราปรารถนาเราเลือกของที่สวยงาม ของที่ดี ของที่เราชอบ ของที่เราต้องการ นิสัยในการชอบเลือกนี้เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในชีวิตของเรา ในการสื่อสารก็เช่นเดียวกัน ในสถานการณ์ของสื่อสารแต่ละสถานการณ์ เราจะทำการเลือกที่เราควรจะทำ การสื่อสารอย่างไร ตามความรู้สึก และความต้องการของเรา ซึ่งความต้องการข่าวสารจะเพิ่มขึ้นเมื่อบุคคลนั้น ต้องการข้อมูลในการตัดสินใจ หรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งบุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเอง แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่ง ๆ ได้มีการเลือกรับสื่อ นั้น เกิดจากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่าง ๆ (Defleur, 1996 อ้างถึงใน ศรีหญิง ศรีรักษา, 2544, หน้า 16-17) ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการการเลือกรับข่าวสาร เลือกรับรู้ตามทัศนคติและประสบการณ์เดิมของตน
2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา ตลอดจนสถานภาพทางสังคม

สอดคล้องกับงานของ อรพินท์ ศักดิ์เอี้ยว (2537, หน้า 25) กล่าวถึง ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนของผู้รับสาร ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัจจัยด้านนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่า คนเรามีโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่มีความเฉพาะตัวและมีความแตกต่างกันอย่างมาก ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน และจะส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญา ความคิด ทักษะคิด และกระบวนการเรียนรู้ การรับรู้และความเข้าใจ

2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม ในการอยู่ร่วมกันในสังคม คนเราจะยึดติดกับกลุ่มอ้างอิง (Reference group) ที่ตนสังกัดอยู่ ดังนั้น จึงตัดสินใจแสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่สอดคล้องกับความคิดทัศนคติและพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบสื่อสาร ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดความคล้ายคลึงกันในการเปิดรับเนื้อหาของสาร รวมทั้งการตอบสนองต่อเนื้อหาของสารดังกล่าว

สำหรับตัวแปรด้าน “เพศ” นั้น Brooks (1971 อ้างถึงใน ศรีหญิง ศรีรักษา, 2544, หน้า 19) ได้ศึกษาไว้โดยกล่าวถึงลักษณะเฉพาะทางจิตวิทยาระหว่างเพศชายและเพศหญิง ซึ่งให้เกิดความแตกต่างในการเลือกรับข่าวสารไว้ว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคม กำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงมักมีจิตใจอ่อนไหว หรือ เจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตาม และเป็นแม่บ้านแม่เรือน ผู้หญิงมักจะโทษตัวเอง เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ในขณะที่ผู้ชายมักจะโทษผู้อื่น หรืออุปสรรคอื่น ๆ แต่ไม่โทษตัวเอง

การเปิดรับข่าวสารของแต่ละบุคคลนอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาก็คือ “สื่อ” เพราะสื่อเป็นพาหนะที่นำข่าวสารจากผู้ส่งสารมายังผู้รับสาร ด้วยคุณลักษณะและความหลากหลายในรูปแบบของสื่อ ผู้ส่งสารจึงมีโอกาสเลือกที่จะใช้ได้มาก ดังนั้น ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะ (ศรีหญิง ศรีรักษา, 2544, หน้า 19-20) ดังนี้

1. เลือกสื่อที่สามารถจัดหาได้ (Availability) ธรรมชาติของมนุษย์นั้น จะใช้ความพยายามเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ได้ยากมาก ๆ มักจะไม่ได้รับการเลือก แต่ถ้าสามารถได้มาไม่ยากนักมักจะเลือกสิ่งนั้น เช่นเดียวกับสื่อ ผู้รับสารจะเลือกสิ่งที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก ตัวอย่างเช่น ในชนบทประชากรส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสำคัญ เพราะตนเองสามารถจัดหาวิทยุได้มากกว่าสื่ออื่น เป็นต้น

2. เลือกสื่อที่สอดคล้อง (Consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ ของตน ตัวอย่างเช่น นิสิตนักศึกษาและนักวิชาการ มักนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มติชน หรือสยามรัฐ มากกว่า หนังสือพิมพ์อื่น ๆ เพราะหนังสือพิมพ์ดังกล่าวให้ข่าวสาร สารความรู้ในแง่วิชาการ ที่สอดคล้องกับตน เป็นต้น

3. เลือกสื่อที่ตนสะดวก (Convenience) ในปัจจุบัน ผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์นิตยสาร แหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล แต่ละคน ก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่ตนสะดวก เช่น บางคนนิยมรับฟังข่าวทาง วิทยุกระจายเสียง ขณะขับรถ แต่บางคนนิยมรับข่าวสารด้วยการชมโทรทัศน์ เป็นต้น

4. เลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomedness) ปกติจะมีบุคคลกลุ่มในทุกสังคม ที่จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ ซึ่งมักจะพบในบุคคลที่อายุมาก

ลักษณะเฉพาะของสื่อ จากที่กล่าวมาแล้วทั้ง 4 ข้อ ข้างต้นนั้น เป็นความต้องการสื่อ ของผู้รับสารเป็นหลัก แต่ในข้อนี้กับเป็นคุณลักษณะของสื่อที่มีผลต่อการเลือกสื่อของผู้รับสาร ตัวอย่างเช่น ลักษณะของหนังสือพิมพ์คือ สามารถให้ข่าวสาร ข้อมูลรายละเอียดดีกว่า ราคาถูกกว่า และสามารถนำติดตัวไปทุกหนแห่ง เป็นต้น

จึงอาจกล่าวโดยสรุปว่า การที่บุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารนั้นตามทฤษฎี ดังกล่าว ข้างต้นก็ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องของเนื้อหา ค่านิยม ปัจจัยทางสังคม และรูปแบบการดำรงชีวิต ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีปัจจัยมาจากทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและจิตวิทยาของแต่ละบุคคล ปัจจัยทางด้าน สังคมและสภาพแวดล้อมด้วย ซึ่งตัวแปรสำคัญตามทฤษฎีในงานวิจัยชิ้นนี้ ที่จะสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือปัจจัยส่วนบุคคลและจิตวิทยา ส่งผลต่อการเลือกรับ ข่าวสาร รวมทั้งรูปแบบการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล ประโยชน์ของและความถี่ในการใช้งานใน แต่ละกิจกรรมของเครือข่ายสังคมออนไลน์

แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network sites: SNS)

ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์

นิยามของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network sites: SNS) คือเป็นเว็บไซต์ ที่ให้ปัจเจกบุคคลได้กระทำการต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างฐานข้อมูลส่วนตัวบนพื้นที่สาธารณะหรือกึ่งสาธารณะในระบบที่มีขอบเขต
2. เชื่อมต่อรายการต่าง ๆ ที่ผู้ใช้อยู่ให้มีการแบ่งปันข้อมูลไปยังบุคคลต่าง ๆ

ที่ติดต่อสื่อสารกัน

3. สามารถเข้าชมและกึ่งขวงรายการเชื่อมของบุคคลภายในระบบได้ ธรรมชาติ

และการตั้งชื่อของการเชื่อมต่อเหล่านี้จะมีความหลากหลาย (Boyd & Ellison, 2007)

สิ่งที่ทำให้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความพิเศษ ไม่ใช่แค่การยอมรับให้ปัจเจกบุคคลได้พบปะกับบุคคลแปลกหน้าได้เท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายสังคม และเครือข่ายนั้นมองเห็นได้ และในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมขนาดใหญ่หลาย ๆ แห่งการเชื่อมต่อของผู้ไม่เกี่ยวข้องไม่จำเป็นจะต้องจำกัดอยู่ที่พบปะเพื่อนเท่านั้น แต่พวกเขายังสามารถสื่อสารกับผู้ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมต่อกันในเครือข่ายสังคมปกติอยู่แล้วเช่นกัน เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีการพัฒนาลักษณะหน้าต่างในหลายรูปแบบ แต่สิ่งที่เป็นแกนหลักประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัวที่สามารถมองเห็นได้ ที่แสดงการเชื่อมต่อรายการของเพื่อนที่เป็นผู้ใช้งานระบบเดียวกัน ข้อมูลส่วนตัวจะเป็นที่แยกออกมาชัดเจนที่ทำให้บุคคลสามารถกรอกข้อมูลสถานะของตนได้ (Sunden, 2003, p. 3 อ้างถึงใน Boyd & Ellison, 2007) และเมื่อเชื่อมต่อกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ แต่ละบุคคลจะถูกขอให้กรอกข้อมูลที่ประกอบไปด้วยชุดคำถาม เช่น อายุ ที่อยู่ ความสนใจ และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเขาและหลาย ๆ เว็บไซต์ยังให้ผู้ที่ใช้งานสามารถนำรูปส่วนตัวแสดงบนหน้าเว็บได้ บางเว็บไซต์อาจจะให้ผู้ใช้เพิ่มเนื้อหาที่เป็นมัลติมีเดีย หรือปรับแต่งหน้าต่างที่แสดงข้อมูลส่วนตัวได้ตามใจชอบและอื่น ๆ เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) ได้มีการทำแอปพลิเคชันพิเศษมากมาย เพื่อให้ผู้ใช้เพิ่มเติมในหน้าข้อมูลส่วนตัวได้ เป็นต้น หลังจากที่เขาได้เป็นสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์แล้วผู้ใช้สามารถระบุหรือแสดงความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่อยู่ในระบบเดียวกัน โดยที่การกำหนดชื่อจะแตกต่างกันไป แต่ที่นิยมใช้เช่น “Friend” “Contacts” หรือ “Fans” เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่กำหนดให้มีการยืนยันความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ฝ่าย แต่บางเครือข่ายก็ไม่ได้มีการกำหนดให้มีการยืนยันแต่กำหนดเป็นการยินยอมให้ติดต่อ (Follow) เป็นต้น การแสดงความสัมพันธ์บนพื้นที่สาธารณะ นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของเว็บไซต์ประเภทเครือข่ายสังคมออนไลน์และหลาย ๆ เว็บไซต์ ก็ยังจัดให้ผู้ใช้สามารถส่งหรือฝากข้อความในหน้าข้อมูลส่วนตัว (Profile) ของเพื่อนในระบบได้หรือฝากเป็นข้อความส่วนตัวที่มีลักษณะคล้ายกับการส่งเว็บเมล (Web mail) ได้เช่นกัน นอกจากนี้ข้อมูลส่วนตัว (Profile) เพื่อน (Friend) การแสดงความคิดเห็น (Comments) และการส่งข้อความส่วนตัว (Private message) บางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เปิดให้มีการแบ่งปันรูปภาพ วิดีโอ หรือการสร้างบล็อก รวมถึงเทคโนโลยีการส่งข้อความสั้น (Instant message) ในขณะที่บางเว็บไซต์ได้สนับสนุนเชื่อมต่อกับโทรศัพท์มือถือด้วย เช่น เฟสบุ๊ก (Facebook) มายสเปซ (My space) และไซเวิลด์ (Cyworld)

ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์

เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ให้บริการตามเว็บไซต์สามารถแบ่งขอบเขตตามการใช้งานได้ 7 ประเภท (กิตติ เสือแพร และมิชย์ โลหะการ, 2558) ได้แก่

1. สร้างและประกาศตัวตน (Identity network) เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้ใช้สำหรับให้ผู้ใช้งานได้มีพื้นที่ในการสร้างตัวตนขึ้นมาบนเว็บไซต์ และสามารถที่จะเผยแพร่เรื่องราวของตนผ่านทางอินเทอร์เน็ต

1.1 Blog

1.2 ไมโครบล็อก (Micro blog)

2. สร้างและประกาศผลงาน (Creative network) เป็นสังคมสำหรับผู้ใช้ที่ต้องการแสดงออกและนำเสนอผลงานของตัวเอง สามารถแสดงผลงานได้จากทั่วทุกมุมโลก จึงมีเว็บไซต์ที่ให้บริการพื้นที่เสมือนเป็นแกลเลอรี (Gallery) ได้แก่ YouTube, Flickr, Multiply, Photobucket และ Slideshare เป็นต้น

3. ความชอบในสิ่งเดียวกัน (Passion network) เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ทำหน้าที่เก็บในสิ่งที่ชอบไว้บนเครือข่าย เป็นการสร้าง ที่คั่นหนังสือออนไลน์ (Online bookmarking) ได้แก่ Digg, Zickr, Ning, del.icio.us, Catchh และ Reddit เป็นต้น

4. เวิร์กทำงานร่วมกัน (Collaboration network) ที่ต้องการความคิด ความรู้ และการต่อยอดจากผู้ใช้ที่เป็นผู้มีความรู้ เพื่อให้ความรู้ที่ได้ออกมา มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และเกิดการพัฒนานาในที่สุด เช่น Wikipedia, Google earth และ Google Maps เป็นต้น

5. ประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual reality) เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้มีลักษณะเป็นเกมออนไลน์ (Online games) เช่น Second Life, Audition, Ragnarok, Pangya และ World of warcraft เป็นต้น

6. เครือข่ายเพื่อการประกอบอาชีพ (Professional network) เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการทำงาน โดยจะเป็นการนำประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการเผยแพร่ประวัติผลงานของตนเองและสร้างเครือข่ายเข้ากับผู้อื่น

7. เครือข่ายที่เชื่อมต่อกันระหว่างผู้ใช้ (Peer to Peer: P2P) แห่งการเชื่อมต่อกันระหว่างเครื่อง ผู้ใช้ด้วยกันเองโดยตรง จึงทำให้เกิดการสื่อสารหรือแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ได้แก่ Skype และ BitTorrent เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนในปัจจุบันนิยมเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวจากการศึกษา ของ Nosko (2010 อ้างถึงใน นภัทร กรวยสวัสดิ์, 2553) พบว่า อายุและสถานภาพมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวบนสังคมเครือข่ายออนไลน์ เป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ใช้ที่มีอายุมากก็มักจะ ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่มีอายุน้อยก็ จะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวมากกว่า และเพศไม่ได้มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวแต่อย่างใด จากการวิเคราะห์เอกสาร

สามารถสรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนในปัจจุบัน (ตารางที่ 1) ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (นภัสกร กรวยสวัสดิ์, 2553)

ปัจจัย	จำนวนบทความที่กล่าวถึง
ลักษณะทางสังคมและบรรทัดฐานของกลุ่มผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์	5
ลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจและความสามารถของบุคคลในการแลกเปลี่ยนความรู้	3
ทัศนคติเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความปลอดภัยของระบบ และความเป็นส่วนตัว	3
คุณค่าทางด้านความบันเทิง	3
การได้รับประโยชน์จากการใช้	1

1. ลักษณะทางสังคมและบรรทัดฐานของกลุ่มผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสื่อสารและการติดต่อกับเพื่อน ซึ่งลักษณะสังคมในปัจจุบันส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มกัน ทำงานร่วมกันมากขึ้นทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จาก Facebook เนื่องจากสามารถโพสต์ข้อความหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลให้เพื่อน ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว นอกจากนั้น ยังสามารถพูดคุยกันได้แบบ Real Time กับเพื่อนที่อยู่ในสถานะออนไลน์ได้เช่นเดียวกับ MSN ลักษณะทางสังคมสามารถสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของเมื่อใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และเป็นสมาชิกของชุมชนออนไลน์นั้น ๆ (Cheung, Chiu, & Lee, 2010) นอกจากนั้น ยังช่วยอธิบายพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ การสร้างตัวตนทางสังคม ทำให้มีจำนวนของผู้ใช้งานเครือข่ายในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดบรรทัดฐานทางสังคมที่คนนิยมแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์กันอย่างกว้างขวาง (Cheung et al., 2010, Chow & Chan, 2008, Lin & Lu, 2011) ผลการศึกษาของ Chiu, et al. (2006) พบว่าบรรทัดฐานของกลุ่มผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ยังเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความไว้วางใจ (Trust) ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสัมพันธ์ในสังคมของการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน

2. ลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจและความสามารถของบุคคล เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Amichai-Hamburger & Vinitzky (2010) ศึกษาพบว่า ลักษณะส่วนบุคคลมีความสำคัญอย่างมากต่อการเลือกใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการตลาดเพื่อที่จะช่วยหาแนวทางใหม่ ๆ สำหรับการเรียนรู้การเข้าใจคุณลักษณะและความแตกต่างของลูกค้าแต่ละกลุ่มได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับผลการวิจัยของ Ross (2009 อ้างถึงใน Amichai-Hamburger & Vinitzky, 2010) ศึกษาพบว่า ปัจจัยของลักษณะส่วนบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อการใช้ Facebook เนื่องจากเหตุผลของการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่ได้เกิดจากลักษณะส่วนบุคคล แต่เกิดจากการได้รับแรงจูงใจจากบุคคลอื่น ๆ หรือจากเพื่อนในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ นอกจากนี้ความสามารถของแต่ละบุคคลก็มีผลต่อพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ (Hsu, Ju, Yen, & Chang, 2007) เนื่องจากในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผู้ใช้จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้จึงจะสามารถใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะจิตเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความปลอดภัยของระบบและความเป็นส่วนตัวก็ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และการแลกเปลี่ยนความรู้ Shin (2010) ศึกษาพบว่า ทักษะจิตด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับการยอมรับความรู้สึกลดภัยในการทำงานซึ่งความไว้วางใจถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนความรู้และเปิดเผยข้อมูลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Mital, Israel, & Agarwal, 2010, Shin, 2010) และทัศนคติความเป็นส่วนตัวก็ส่งผลต่อพฤติกรรมการเปิดเผยข้อมูลเช่นกัน (Stutzman, Capra, & Thompson, 2011) จากผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อผู้ใช้บริการมีทัศนคติทางบวกในเรื่องต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และเปิดเผยข้อมูล แต่ถ้าหากผู้ใช้บริการมีทัศนคติทางลบ การแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ

4. คุณค่าทางด้านความบันเทิง หมายถึง เมื่อผู้ใช้บริการมีความรู้สึกละเลินละลาในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็จะทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจ มีความตั้งใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง (Cheung, et al., 2010; Lin & Lu, 2011)

5. การได้รับประโยชน์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นปัจจัยที่ช่วยทำให้คนนิยมใช้บริการมากขึ้น เนื่องจาก ผู้ใช้บริการเครือข่ายสามารถติดต่อกับเพื่อนคนรู้จัก ตลอดจนได้รู้จักเพื่อนใหม่ ๆ ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้กับบุคคลอื่น อีกทั้งยังมีความเชื่อว่าระบบ

จะมีการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งช่วยให้คนใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง (Lin & Lu, 2011)

ผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านทัศนคติ ผู้ที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้จะมีทัศนคติในด้านต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปและมีมุมมองที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการได้รับข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่ไม่ได้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มักจะปฏิเสธข้อมูลใหม่ ๆ หรือปฏิเสธมุมมองที่มีความแตกต่างไปจากเดิม (Levitan & Visser, 2008) จากผลการศึกษาที่พบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการในด้านการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ถึงแม้จะไม่ได้ส่งผลโดยตรงกับผู้ใช้ในทันที แต่จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติในด้านต่าง ๆ ของผู้ใช้ในอนาคตได้

2. ด้านความเป็นส่วนตัว ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ปัจจุบันมีความสะดวกรวดเร็ว ผู้ใช้สามารถใช้บริการผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อส่งข้อความรูปภาพ หรือแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้ ข้อมูลที่ส่งนั้นจะเป็นข้อมูลสาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าไปดูหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ไม่มีระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น ความเป็นส่วนตัวอาจจะถูกคุกคามได้ ขึ้นอยู่กับมารยาทของผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรืออาจมีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นด้านลบของผู้อื่น ยกตัวอย่างเช่น พนักงานที่ลาออกจากบริษัทมีการเผยแพร่ข้อมูลด้านลบของผู้จัดการหรือหัวหน้าให้คนอื่น ๆ รับรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Van & Truyens, 2010) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น ผู้ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์อาจจะไม่ได้รับความเป็นส่วนตัวมากนัก เพราะข้อมูลที่โพสต์เข้าไปใน Profile จะมีลักษณะเป็นข้อมูลสาธารณะที่เพื่อนในกลุ่มทั้งหมดสามารถดูและแสดงความคิดเห็นได้ หรือบางครั้งสมาชิกคนอื่นที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มก็สามารถเข้ามาดูได้ยกเว้นมีการตั้งค่าสิทธิการเข้าใช้งานระบบ หรือใช้การพูดคุยกันแบบ Real time เหมือน MSN เป็นต้น

1. ด้านความปลอดภัยของข้อมูล จากผลการศึกษาของ Shin (2010) ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลทำให้คนใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เนื่องจากมีความเชื่อใจในระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล แต่ในความเป็นจริงการใช้งานผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งหมดมีโอกาสที่จะถูกขโมยข้อมูลหรือทำลายข้อมูลได้ถึงแม้ระบบที่ใช้งานจะอนุญาตให้เราตั้งค่าความปลอดภัยของข้อมูลได้ ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับระบบที่ใช้บริการจะมีความสามารถในการสร้างความปลอดภัยให้กับข้อมูลมากน้อยเพียงใด และตัวผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เอง

ก็จะต้องตระหนักว่าข้อมูลที่นำไปไว้ใน Profile ของตน หรือข้อความต่าง ๆ ที่โพสต์ในเครือข่ายสังคมออนไลน์จะต้องเป็นข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้หรือไม่สร้างความเสียหายให้กับผู้อื่น และที่สำคัญไม่ควรนำข้อมูลหรือสารสนเทศที่ไม่ถูกต้องไปเผยแพร่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างความเสียหายให้กับบุคคลอื่นหรือสร้างความแตกแยกในสังคม

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network sites: SNS) เป็นซอฟต์แวร์ที่นิยมใช้งานบนอินเทอร์เน็ต เพื่อตอบสนองวิถีการดำเนินชีวิตของคนยุคนี้ที่ใช้เวลากับการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นจนเกิดเป็นสังคมออนไลน์ สำหรับเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว บทความ รูปภาพ ผลงาน พบปะ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือ ความสนใจร่วมกัน และกิจกรรมอื่น ๆ รวมไปถึงเป็นแหล่งข้อมูลจำนวนมากที่ผู้ใช้สามารถช่วยกันสร้างเนื้อหาขึ้นได้ตามความสนใจของแต่ละคน

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรการใช้งานอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสังคมออนไลน์

แนวคิดพฤติกรรมกรการใช้งานอินเทอร์เน็ต

การใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักเรียนนั้นโดยทั่วไปนักเรียนนั้นการใช้งานอินเทอร์เน็ตในด้านที่ใกล้ตัว หรือให้ความสำคัญในการใช้งานเป็นอันดับแรกเนื่องจากปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตมีบทบาทที่สำคัญต่อนักศึกษา ไม่ว่าจะป็นใช้งานในด้านการเรียนหรือการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ตามประเภทและวัตถุประสงค์ในการใช้งาน (ชเนตตี สยนาหนนท์, 2555) ได้ดังนี้

1. ด้านการศึกษา

การศึกษานบนอินเทอร์เน็ตจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อการสอนทางไกล ในปัจจุบันมีการจัดทำอย่างเป็นหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนลงทะเบียนชำระเงิน ส่งงาน ปรีกษาหาหรือกับผู้สอน การเรียนการสอนของสถานศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันมีการนำเอาเทคโนโลยีมาร่วมใช้ เช่น มีการสร้างโฮมเพจรายวิชาเพื่อให้นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาต่าง ๆ สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องมาเรียนในห้องเรียน ในส่วนการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่างประเทศบางแห่งมีการเรียนการสอนด้วยระบบห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual classroom) ชั้นเรียนออนไลน์ (Online class) การเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet based instruction) อาจารย์และนักศึกษาไม่ต้องมาเรียนในห้องเรียนจริง แต่ใช้การประชุมทางไกลทางอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนแทน สามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูล ไม่ว่าจะป็นข้อมูลทางวิชาการ หรืออ่านตำราที่มีอยู่ในเว็บไซต์ ทั้งที่สามารถอ่านได้จากหน้าเว็บไซต์ หรือดาวน์โหลดข้อมูลมาอ่านในภายหลัง นักศึกษาในมหาวิทยาลัย สามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ ไม่ว่าจะข้อมูลนั้นจะอยู่ในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม

เช่น ข้อความ ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ เป็นต้น (ไพฑูริย์ ศรีฟ้า, 2543, หน้า 85-86)

นอกจาก การหาข้อมูลจากการศึกษาแล้ว การใช้อินเทอร์เน็ตยังมีข้อมูลที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง เป็นการค้นหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เช่น การค้นหาหมายเลขโทรศัพท์ สถานที่ท่องเที่ยวอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ข้อมูลข่าวสารทางราชการ การสืบค้นไม่ยุ่งยาก และซับซ้อน อีกทั้งข้อมูลทันสมัย อินเทอร์เน็ตถือเป็นข้อมูลที่ดีสำหรับการเรียนรู้ ทำให้สามารถเรียนรู้โลกภายนอกได้อย่างใกล้ชิด ถือเป็น การหาข้อมูลและเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ข้อมูลที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตนั้นมีเรื่องราวที่ผู้ที่สนใจสามารถเข้าไปสืบค้นได้ตลอดเวลา ดังนั้นเป็นไปได้ยากที่จะควบคุมมาตรฐานของข้อมูล ดังนั้น ผู้ที่จะบริโภคข้อมูลข่าวสารบนอินเทอร์เน็ตควรที่จะเลือกบริโภค และรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้องด้านการศึกษา พบการศึกษาของ เรวดี คงสุภาพกุล (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาสภาพการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัย ความรู้ ทักษะ และประโยชน์ของการนำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นการสืบค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการศึกษา หรือการคุยกับเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ พิจิตรา สิริศรีสัมพันธ์ (2547) ได้ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอนที่ผ่านทางคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหิดล ด้านรูปแบบการเรียนการสอน ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก พจนารถ ทองคำเจริญ (2539) ได้ศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าประเภทบริการในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือการสืบค้นข้อมูลจากเวปไซด์ไวด์เว็บมากที่สุด ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้บริการอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนมากที่สุดแต่ยังขาดการสนับสนุนจากสถาบันในเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรที่จะให้คำแนะนำ

เพ็ญนภา จวนชัชวาท (2541) ได้ศึกษาสภาวะการใช้งานและการส่งเสริมการใช้สารสนเทศจากระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากห้องคอมพิวเตอร์ ความถี่ในการใช้ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ สถานที่ให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ความเพียงพอของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับที่น้อย ประสิทธิภาพด้านความเร็วอยู่ในระดับที่น้อย ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศมากที่สุด รองลงมาด้าน การติดต่อสื่อสาร

ปาวีณา น้ากิ่ง (2546) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตในศูนย์ การศึกษาจันทร์เกษม สหะพานิชย์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้งาน อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของสถาบันราชภัฏจันทร์เกษม ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลสูงสุด ปัจจัยที่สนับสนุน ให้ใช้-งานอินเทอร์เน็ตสูงสุด คือ ทำการค้นหาข้อมูลได้ บริการอินเทอร์เน็ตที่ใช้ประจำคือ การใช้บริการตรวจสอบผลการเรียนและลงทะเบียน

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเป็นรูปแบบที่ได้รับการนิยมสูงสุด โดยใช้ ข้อความที่เป็นตัวอักษร ได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เป็นการสื่อสารที่รวดเร็วไว้ พรมแดน ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก ดังนั้นการใช้งานด้านอีเมล ถือเป็นการติดต่อสื่อสาร ที่เป็นที่นิยมอย่างหนึ่งบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ใช้อีเมล ในการติดต่อสื่อสาร ติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว รูปแบบ การติดต่อสื่อสารที่เป็นที่นิยมอีกอย่าง คือ ห้องสนทนา (Chat room) เป็นการคุยตอบโต้กัน ช่วงเวลา นั้น การสนทนาแบบนี้ มีข้อดีคือ ได้รับความเพลิดเพลิน ส่วนการติดต่อสื่อสารด้วยภาพและเสียง ได้แก่ การโทรศัพท์ทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ตไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก นอกจากนี้ ยังมี ซอฟต์แวร์สำหรับการสื่อสารด้วยภาพแลเสียงผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้งานต้องมีอุปกรณ์เพิ่มเติม เช่น ไมโครโฟนการ์ดเสียง กล้องวิดีโอ เพราะการติดต่อด้วยภาพและเสียงนั้นมีการใช้งานที่ซับซ้อน จึงจะสามารถคุยผ่านแบบเห็นหน้ากันได้ นอกจากนี้แล้วยังสามารถไปประยุกต์กับการประชุม ทางไกลทางอินเทอร์เน็ต สถานศึกษาหลายแห่งได้มีการนำเอารูปแบบการสื่อสารแบบนี้มาใช้ อาจารย์สามารถบรรยายพร้อมนำเสนอข้อมูลและภาพประกอบ รวมทั้งนักศึกษาสามารถอภิปราย และตอบข้อซักถาม อนาคตการเรียนการสอนประเภทนี้จะได้รับความนิยมสูงเพราะทำให้เกิด ความเท่าเทียมในการศึกษามากยิ่งขึ้น

การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า เพ็ญญา จวนชัยนาท (2541) ได้การศึกษาสภาวะการใช้งานและการส่งเสริมการใช้ข้อสนเทศจากระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากห้องคอมพิวเตอร์ ความถี่ ในการใช้ประมาณ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ สถานที่ให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพ อุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ความเพียงพอของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับที่น้อย การติดต่อ เข้าศูนย์อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับที่น้อย ประสิทธิภาพด้านความเร็วอยู่ในระดับที่น้อย ส่วนใหญ่ใช้

อินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศมากที่สุด รองลงมาด้านการติดต่อสื่อสาร

ไพรัตน์ สุนทรวิทย์ (2545) ได้ศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ในระดับปริญญาตรี จำนวน 77 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 612 คน จากวิทยาเขตทั้งหมด 6 วิทยาเขต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่ อาจารย์ผู้สอนใช้บริการทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ มากที่สุด รองลงมาเป็นการสืบค้นข้อมูล เวิลด์ไวด์เว็บ และนักศึกษาใช้บริการอินเทอร์เน็ตในเรื่องของการบริการสืบค้นข้อมูล เวิลด์ไวด์เว็บ มากที่สุด รองลงมาเป็นการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail)

3. ด้านความบันเทิง

นอกเหนือจากการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นหาข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมา การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิงถือเป็นกิจกรรมอีกประเภทหนึ่งบนอินเทอร์เน็ตที่เป็นที่นิยมของทุกเพศทุกวัย ถือเป็นการรับข้อมูลข่าวสารด้านบันเทิง ในการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การค้นหาวารสาร หนังสือพิมพ์ ภาพและข่าวสารอื่น ๆ การเล่นเกมออนไลน์ ฟังวิทยุ หรือดูการถ่ายทอดสดผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เรียกใช้ข้อมูล (Download) เพลง ภาพยนตร์เพื่อความบันเทิง รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านบันเทิงนั้น ไปยังผู้ที่มีความสนใจในด้านบันเทิงเหมือนกัน ซึ่งความบันเทิงจะทำให้ผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ต สามารถเข้าใช้งานได้ง่าย และมีความสนใจในการใช้อินเทอร์เน็ต มากกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ทุกคนสามารถเข้าไปใช้งานได้ง่าย และสามารถหาข้อมูลด้านบันเทิงนั้นได้ง่ายเช่นกัน (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2543, หน้า 84-85) พบว่าแนวโน้มในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิงได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นช่องทางที่ทุกคนที่สนใจข้อมูลด้านนี้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และผู้ให้บริการสามารถปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เหมาะสำหรับผู้สนใจ

การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการติดต่อสื่อสาร จากการศึกษาของ รัชนีกร ลักษณ์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลาการใช้อินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เพื่อความบันเทิง มีพฤติกรรมทางสังคมในด้านระเบียบวินัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทางด้านเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าเพศชายมีการเก็บตัวสูงกว่าเพศหญิง แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศกับพฤติกรรมทางสังคมในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ต่อครอบครัว

ปิยนารถ ทองมาก (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิต ตรีศึกษาเฉพาะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านสื่อระบบเว็ลด์ไวด์เว็บ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิง และส่งข้อความข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะความเป็นเจ้าของ สถานที่ในการใช้คอมพิวเตอร์ ความถี่ในการใช้ประโยชน์ มีผลต่อความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านสื่อระบบเว็ลด์ไวด์เว็บ ต่างกับนารีรัตน์ สุวรรณวาริ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจริยธรรมในระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมและจริยธรรมด้านการเอื้อประโยชน์ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมจริยธรรมด้านการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้ อยู่ในระดับน้อย นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิง และการติดต่อสื่อสาร นักศึกษาชายและหญิงมีพฤติกรรมในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

Ellswort (1994 อ้างถึงใน พิจิตรา สิริศรีสัมพันธ์, 2547, หน้า 39) ได้ทำการศึกษารายการเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัย 75 แห่งทั่วโลก มีการเรียนการสอนวิชาแบบออนไลน์ เช่นที่ New Jersey Institute of Technolog (NJIT) เป็นโครงการการศึกษาทางไกลของ NJIT เป็นการสอนโดยการรวมเอาระบบออนไลน์ผนวกกับ เทคโนโลยีของวิดิทัศน์เข้าด้วยกัน

แนวคิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

Social network คือ การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในระบบเครือข่ายจึงไม่ใช่เรื่องแปลกนักที่เมื่อมีปริมาณจำนวนคนในเครือข่ายจำนวนมากจะนำไปสู่การสร้างเปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมจริงได้ หากจะจำแนกลักษณะของ Social network ที่ถูกนำเสนอผ่านทาง Social media (จารุวัจน์ สองเมือง, 2554) สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือภายในเครือข่าย โดยผู้ใช้สร้าง โปรไฟล์ของตนเอง และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น Facebook, My space เป็นต้น
2. การเผยแพร่ความรู้ความเชี่ยวชาญ ซึ่งจะอยู่ในลักษณะของเว็บบล็อกต่าง ๆ
3. การเผยแพร่ข้อความสั้น เช่น Twitter เป็นต้น
4. การเพิ่มเติมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เช่น เว็บ Wikipedia
5. การเผยแพร่เนื้อหาเฉพาะ การเผยแพร่ภาพ เสียง วิดิโอ เช่น เว็บ YouTube, Flickr เป็นต้น

ด้วยความหลากหลายของการเผยแพร่ข้อมูล ไปยังผู้ใช้จำนวนมาก เป็นผลให้มีการนำ Social network ไปใช้ในงานต่าง ๆ และที่เห็นผลเป็นรูปธรรมมาก เช่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง

ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาของบารัค โอบามา ซึ่งสามารถสร้างกระแสนิยมได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสำคัญในหลายประเทศ เช่น ประเทศซีเรีย อียิปต์ หรือแม้กระทั่งการก่อการจลาจลในประเทศอังกฤษ Social network ถูกนำเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันเหตุการณ์น้ำท่วมของประเทศไทย เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็เข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดย Twitter ซึ่งช่วยให้ผู้ต้องการความช่วยเหลือและผู้ให้ความช่วยเหลือติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว เพียงการใช้แท็ก (Tag) ร่วมกัน หรือการเผยแพร่ข้อมูลต่อ ๆ กันไป ด้วยข้อมูลจำนวนมากที่ถูกนำเสนอในเครือข่ายสังคมออนไลน์หากนำมาสู่การนำมาใช้ในการศึกษาย่อมก่อให้เกิดผลสำคัญในหลากหลายลักษณะเช่นกัน

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสังคมในชั้นห้องเรียน เนื่องจากบรรยากาศของเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารผ่านภวามิติความสัมพันธ์ของคนในเครือข่าย ด้วยเหตุนี้เมื่อนักเรียนเข้าสู่การสร้างความสัมพันธ์ภายในระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็จะนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ในสังคมจริงในทิศทางที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจริงนอกจากนี้ลักษณะการนำเสนอข้อมูลสถานภาพที่เป็นปัจจุบัน

2. การกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างขวาง การตั้งประเด็นแลกเปลี่ยน ข้อสงสัยต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำได้อย่างทันทั่วถึง

3. การส่งเสริมการศึกษาตามความสนใจและความถนัด เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของเว็บบล็อกเป็นระบบที่ส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนขยายผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การส่งเสริมการบันทึกและการอ่าน การเผยแพร่ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่ผ่านรูปแบบของข้อเขียนในหลายลักษณะ เช่น ข้อความสั้นในระบบ Twitter ข้อความปานกลางของเว็บ Facebook หรือข้อความยาว ๆ ของระบบเว็บบล็อก เป็นต้น

4.1 ผลกระทบของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

4.1.1 ผลกระทบเชิงบวก

4.1.1.1 เป็นสื่อในการนำเสนอผลงานของตัวเอง

4.1.1.2 เป็นสื่อที่ใช้ในการแบ่งปันข้อมูล รูปภาพ ความรู้ให้กับผู้อื่น

4.1.1.3 เป็นเวทีที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ

4.1.1.4 เป็นเครือข่ายกระชับมิตร สร้างความสัมพันธ์ที่ดี

4.1.1.5 เป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ

4.1.1.6 เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาชุมชน

4.1.1.7 ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือบริการลูกค้า

4.1.1.8 ประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร

4.1.2 ผลกระทบเชิงลบ

4.1.2.1 เป็นช่องทางในการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ ขโมยผลงาน

4.1.2.2 หากผู้ใช้หมกมุ่นกับการเข้าร่วมเครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป

อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพ

4.1.2.3 เป็นช่องทางที่สามารถวิพากษ์วิจารณ์กระแสสังคมในเรื่องเชิงลบ

4.1.2.4 ภัยคุกคามจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ

จากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้กล่าวข้างต้นทั้งหมด พฤติกรรมการใช้งานสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1. ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางติดตามข่าวสารหรือการพูดคุยกับญาติเพื่อน หรือ คนรู้จัก รับส่งเอกสารในรูปแบบไฟล์ เผยแพร่ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ทางด้านต่าง ๆ โพสต์รูปหรือแชร์กิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองให้บุคคลอื่น

2. ด้านความบันเทิง หมายถึง การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้อื่นรับชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ เช่น แฟชั่น การแต่งตัว เพลง แวดวงบันเทิง เล่นเกมส์ เช่น เกมสออนไลน์ เป็นช่องทางนำเสนอผลงานของท่าน เช่น บทความ รูปภาพ วิดีโอต่าง ๆ

3. ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน หมายถึง การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อค้นหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ เป็นพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอภิปรายประเด็นต่าง ๆ หรือตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นของท่านในเรื่องต่าง ๆ ที่สนใจ รวมถึงติดตามการเคลื่อนไหวของดารา เพลง ข่าวบุคคล บุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

ข้อมูลทั่วไปโรงเรียนมัธยมสระแก้ว

ประวัติโรงเรียนสระแก้ว

โรงเรียนสระแก้ว ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 17 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2501 แต่เดิมอาศัยโรงเรียนวัดสระแก้ว (ประชาบาล) ซึ่งตั้งอยู่ที่ดินราชพัสดุริมถนนสุวรรณศร บริเวณห้างแวนบิวตี้ฟูล ในปัจจุบัน เป็นอาคารไม้เก่าแก่ชั้นเดียวได้ถูกสูงอาศัยเป็นที่เรียน โดยเปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรก ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2509 นายประยูร เทียมเพชร คหบดีอำเภอสระแก้ว ได้มอบกรรมสิทธิ์ที่ดิน ให้แก่กรมสามัญศึกษาจำนวนเนื้อที่ 16 ไร่ 3 งาน 39 ตารางวา หมู่ที่ 7 บ้านคลองจาน ริมถนน สุวรรณศร ต.สระแก้ว ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบัน และในปีเดียวกันนี้ ได้รับงบประมาณ จากกรมสามัญศึกษา สร้างอาคารเรียนแบบ 212 จำนวน 1 หลังมี 6 ห้องเรียน จึงย้ายมาเรียนที่อาคาร หลังใหม่เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา

ปี พ.ศ. 2516 เข้าโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบท(คมช.) รุ่นที่ 10 กรมสามัญศึกษาให้ความช่วยเหลือวัสดุ ครุภัณฑ์ สายวิชาชีพ สายวิชาศิลปศึกษา วิทยาศาสตร์ และห้องสมุด

ปี พ.ศ. 2535 เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา (คอมต.สศ.) จนถึงปัจจุบันโรงเรียนสระแก้วได้มีการพัฒนาโดยตลอด มีอาคารเรียน และอาคารประกอบต่าง ๆ พร้อมกับจำนวนครูและนักเรียนที่เพิ่มขึ้นด้วย ต่อมานายประยูร เทียมเพชร ได้บริจาคที่ดินเพิ่มเติม ปัจจุบันโรงเรียนสระแก้วมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 33 ไร่ 1 งาน 34 ตารางวา เปิดสอนนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปี พ.ศ. 2553 โรงเรียนสระแก้วได้ผ่านการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

ปัจจุบัน มีนายสุวรรณ ทวีผล เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนสระแก้ว มีบุคลากร 154 คน มีจำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 38 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 1,511 คน นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 36 ห้อง จำนวนนักเรียน 1,315 คน รวมจำนวนห้องทั้งสิ้น 74 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,826 คน

วิสัยทัศน์

โรงเรียนสระแก้ว เป็นแหล่งเรียนรู้คู่ชุมชน มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาคณาให้มีสติปัญญา รู้คุณค่าความเป็นไทย เทคโนโลยีทันสมัย ก้าวไกลสู่อาเซียน โรงเรียนมาตรฐานสากล ทุกคนมีส่วนร่วม เป็นศูนย์รวมวิถีพอเพียง

พันธกิจ

1. จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
2. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการเรียนการสอนและการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ได้มาตรฐานชาติและมาตรฐานสากล
4. พัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนในด้านกีฬา ศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ จิตสาธารณะ สามารถค้นคว้าสร้างองค์ความรู้ การสื่อสารและการนำเสนอ และนำความรู้ไปบริการสังคม

5. พัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนให้มีศักยภาพสูง มีคะแนน O-net ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และผ่านการประเมินผู้เรียนนานาชาติ (PISA:

Programme for international student assessment)

6. พัฒนาบุคลากรให้เป็นครูมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและพร้อมเข้าสู่อาเซียน

7. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลแบบมีส่วนร่วม นำโรงเรียนสู่ระบบประกันคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

8. ระดมทรัพยากรพัฒนาการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมจากชุมชนและทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาโรงเรียน

9. พัฒนา ส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รับผิดชอบ ต่อตนเอง ส่วนรวมกล้าแสดงออกในทางที่ดีงาม รักสามัคคี ยกย่องให้เกียรติผู้อื่น

10. ส่งเสริมระบบดูแลผู้เรียนให้ได้มาตรฐานและยั่งยืน

11. พัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมทุกด้าน แหล่งเรียนรู้ทันสมัย เพียงพอ

12. ประสานสิบทิศ พิชิตยาเสพติด

13. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีไทย และค่านิยมแห่งความเป็นไทยให้คงอยู่และยั่งยืน

14. ส่งเสริมครู บุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครองให้ดำเนินชีวิตบนวิถีความพอเพียง
หลักสูตรที่เปิดสอน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3)

ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ หลักสูตร สสวท. และ สอวน.

ห้อง EIS (English for integrated studies)

ห้องเรียนสายวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ห้องเรียนสายศิลป์ทั่วไป

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ หลักสูตร สสวท. และ สอวน.

ห้อง EIS (English for Integrated Studies)

ห้องเรียนสายศิลป์

ห้องเรียนแผนการเรียน วิทยาศาสตร์-คณิต (ทั่วไป)

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว (หน่วย: คน)

ข้อมูลนักเรียน โรงเรียนสระแก้ว ปีการศึกษา 2558				
ชั้น/ เพศ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวน ห้องเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 4	166	307	473	13
มัธยมศึกษาปีที่ 5	147	287	434	12
มัธยมศึกษาปีที่ 6	133	264	397	11
รวม มัธยมปลายและเทียบเท่า	446	858	1304	36

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรรณ เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม และไพฑูรย์ พิมดี (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน-นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคจุฬารักษ์ (ลาดขวาง) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรม และผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน-นักศึกษา และ (2) เพื่อเปรียบเทียบ พฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน-นักศึกษา ตามระดับ การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน-นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคจุฬารักษ์ (ลาดขวาง) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,223 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน ผลการวิจัย พบว่านักเรียน-นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ปิยวัฒน์ เกตุวงศา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ใครเป็นใครบนเครือข่ายสังคมออนไลน์: ความหลากหลายทางคุณลักษณะและพฤติกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) ศึกษา ความหลากหลายและวิเคราะห์แนวโน้มเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากรและสังคมของกลุ่มผู้ใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2557 และ (2) อธิบายพฤติกรรม และวัตถุประสงค์การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่ใช้ คือ ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในครัวเรือน ตั้งแต่ พ.ศ. 2554-2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการสำรวจนี้ได้จัดทำขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2544

และตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยทำการสำรวจจากประชากรที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป หน่วยการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ บุคคล โดยพิจารณาจากการที่บุคคลเคยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่จะถูกพิจารณาว่าเป็น “ผู้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์” คือ “กลุ่มประชากรที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรม “ห้องสนทนา (Blog Web 2.0, Chat/ Instant message)” และ/ หรือใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ “Social network (Facebook, Twitters, Hi5, Google Plus, LINE, Instagram เป็นต้น) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่ม ประชากรหลักที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สูงที่สุดมาตลอดเมื่อเทียบกับประชากรกลุ่มอื่น ๆ คือ กลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) มีอัตราการใช้งานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.2 ในปี พ.ศ. 2554 เป็นร้อยละ 63.8 ในปี 2557

พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปีการศึกษา 2557 ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน เกียรติสุตา ศรีสุข, 2552) ภายใต้ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 173 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ของนิสิตในแต่ละชั้นปี และใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีสุ่ม (Simple random sampling) ผลการศึกษาพบว่า นิสิตเข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย 6 ครั้งขึ้นไปต่อวัน เฉลี่ยวันละ 5 ชั่วโมงขึ้นไป สถานที่ที่นิสิตเข้าใช้งานมากที่สุดคือ ที่พักอาศัย และเข้าใช้งานช่วงเวลา 20.01-00.00 น. อุปกรณ์ที่นิสิตใช้เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุดคือ Smartphone เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นิสิตเข้าใช้งานมากที่สุด คือ Facebook และกิจกรรมที่นิสิตทำมากที่สุดเมื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ พูดคุย/ ติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก

ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน (2556) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมการใช้สื่อใหม่ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร (3) เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำ Pre-test

เพื่อนำผลมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ จากนั้นจะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยแบ่งเก็บข้อมูลตามสัดส่วนคือ กลุ่มเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นตอนต้น อายุ 15-18 ปี จำนวน 200 ชุด และกลุ่มเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 19-25 ปี จำนวน 200 ชุด โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสะดวก (Convenient sampling) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ในกลุ่มเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นตอนต้น อายุ 15-18 ปี จำนวน 200 ชุด ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจาก นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาร่วมงาน Edufest ที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่จัดขึ้น ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ซึ่งมีนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากหลากหลายโรงเรียนมาร่วมกิจกรรมในวันดังกล่าว ในกลุ่มเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 19-25 ปี ใช้วิธีลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลตาม มหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยรัฐบาลสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอกชนสองแห่ง คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และ มหาวิทยาลัยหอการค้า จำนวนมหาวิทยาลัยละ 50 ชุด รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 200 ชุด จากสี่ มหาวิทยาลัย โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้งาน Internet ของวัยรุ่น อายุระหว่าง 15-18 ปี จากที่บ้าน และ ห้องนอนที่เป็นพื้นที่ส่วนตัวคิดเป็น 69 มากกว่าเป็นพื้นที่ส่วนรวมในบ้าน

เกศดา จารุรัตน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้และทัศนคติของผู้ใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ค (Social network) กรณีศึกษา กูเกิล พลัส (GOOGLE+) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ค (Social network) กรณีศึกษา กูเกิล พลัส (Google+) (2) เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ค (Social network) กรณีศึกษา กูเกิล พลัส (Google+) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่ใช้บริการ กูเกิล พลัส (Google+) ทั่วประเทศ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้สูตรการคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) แบบที่ไม่ทราบจำนวน จากการศึกษาพบว่า จากการศึกษาวิจัยลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้ กูเกิล พลัส (Google+) โซเชียลเน็ตเวิร์ค (Social network) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 72.29) เพศหญิง (ร้อยละ 27.71)

กมลณัฐ โตจินดา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการ Social network ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้

มีความสมบูรณ์ ดังนั้น ตัวอย่างที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 120 ชุด โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวกสบาย (Accidental sampling) ในบริเวณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีนักศึกษารวมตัวกันจำนวนมาก เช่น หอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สหกรณ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ในหมวดเพศ และมีความสัมพันธ์ กับค่าใช้จ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ตในการใช้บริการ Social network

พัชรภรณ์ ไกรชุมพล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคิดและพฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการสร้างชื่อเสียง กรณีศึกษา ยูทูบ (Youtube) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ยูทูบในการสร้างชื่อเสียงต่อตนเอง (2) เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ยูทูบใน (3) เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ยูทูบใน (4) เพื่อศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมของผู้ใช้การสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ยูทูบใน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสังเกต และสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) โดยเลือกผู้เข้าสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive sampling) และถอดเทปสัมภาษณ์ รวมทั้งวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary analysis) เพื่อนำมาทำการ วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยมีประชากรที่เลือกศึกษาดังนี้ ศิลปินวง Room 39, ศิลปินวง Alarm 9, นายสัตพพณัฐ ยอดศรี (โคม ปะการัง), นายกฤษณ์ บุญญะรัง (บี้ เดอะ สกา), นายคมกฤษ อยู่เต็กเค่ง (เซพหนี แห่งครั๊วกาก ๆ) จากการศึกษาพบว่า ทักษะคิดเป็น ความรู้สึก (Affection) ในการประเมินค่า (Evaluation) ตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งถูก กำหนดขึ้นจากความเชื่อต่าง ๆ (Beliefs) ของบุคคลที่มีต่อวัตถุ โดยกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มีทัศนคติที่เป็นผลที่เกิดจากความเชื่อมต่อกันระหว่างความเชื่อต่าง ๆ ที่บุคคลมี เข้ากับความรู้สึก หรือการประเมินค่า โดยรวมทั้งหมดที่มีต่อวัตถุ ซึ่งเกิดขึ้นจากความเชื่อที่มีต่อยูทูบ ทักษะคิดเป็น ความรู้สึก (Affection) ในการประเมินค่า (Evaluation) ตามธรรมชาติของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งถูก กำหนดขึ้นจากความเชื่อต่าง ๆ (Beliefs) ของบุคคลที่มีต่อวัตถุ โดยกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มีทัศนคติที่เป็นผลที่เกิดจากความเชื่อมต่อกันระหว่างความเชื่อต่าง ๆ ที่บุคคลมี เข้ากับความรู้สึก หรือการประเมินค่า โดยรวมทั้งหมดที่มีต่อวัตถุ ซึ่งเกิดขึ้นจากความเชื่อที่มีต่อยูทูบ การที่เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น มีการขยายอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแรงจูงใจ 4 ด้าน ได้แก่

1. ความคาดหวังจากการให้และรับ (Anticipated reciprocity)
2. ความต้องการมีชื่อเสียง (Increased recognition) หมายถึง ต้องการชื่อเสียง

และต้องการเป็นที่จดจำในสังคมเครือข่ายนั้น ๆ กล่าวได้ว่า ชื่อเสียง การถูกยกย่องชมเชย และการถูกจดจำนั้น คือ พื้นฐานเบื้องต้นของการดำรงชีวิต

3. ความภาคภูมิใจ (Sense of efficacy) หมายถึง เมื่อสิ่งที่เขียนลงบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เกิดผลไปในทางที่ดี จึงเกิดความรู้สึกที่ดี หากสิ่งที่เขียนคิดขึ้นมา ถูกนำไปใช้สร้างประโยชน์ ทั้งในระดับกลุ่มเล็ก ๆ หรือในระดับองค์กร สำหรับหลาย ๆ บุคคลจึงเกิดความพอใจ และกลับเข้ามาในเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้อีก

4. การมีอารมณ์หรือ ความรู้สึกร่วมกัน (Sense of community) หมายถึง การแสดงความคิด หรือความรู้ สึกภายในร่วมกัน

นภัสกร กรวยสวัสดิ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (2) ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม (3) การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนในสังคมปัจจุบัน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารใน 3 ประเด็นหลักคือ (1) ลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (2) ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ (3) ผลกระทบจากการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยวิเคราะห์บทความต่าง ๆ ในส่วนของบทความย่อ ผลการศึกษาและสรุปผลการศึกษา โดยใช้เครื่องมือคือแบบบันทึกความถี่ เพื่อบันทึกจำนวน ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีการกล่าวถึง ถึงในบทความมากที่สุดในแต่ละประเด็น จากการศึกษาพบว่าลักษณะส่วนบุคคลแรงจูงใจ และความสามารถของบุคคลเป็น อีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรม การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ Amichai-Hamburger and Vinitzky (2010) ผลการศึกษาพบว่าลักษณะส่วนบุคคลมีความสำคัญอย่างมากต่อการเลือกใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

ปณิชา นิติพรมงคล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาถึงลักษณะประชากรศาสตร์ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครที่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online social network) (2) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online social network) ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มคนวัยทำงานที่มีอายุ ระหว่าง 19-40 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิงที่อาศัย หรือทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ, อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษา และรายได้

อมร โต้ะทอง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของ

วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาความคาดหวังการใช้ประโยชน์ จากการใช้อินเทอร์เน็ต ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร (3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางผลการศึกษา ผลกระทบทางครอบครัวจากการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน ที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือวัยรุ่นเพศหญิงและเพศชายอายุระหว่าง 13-18 ปี อาศัยอยู่ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้อินเทอร์เน็ตผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อสามารถตอบคำถามได้ตรงตามตัวแปรที่กำหนดไว้ จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบสะดวก (Convenience sampling) โดยวิธีสุ่มขอสัมภาษณ์ตามศูนย์การค้าที่คนนิยมไปมากที่สุด 5 อันดับแรกในเขตกรุงเทพมหานคร อันดับ 1 ศูนย์การค้าสยามพารากอน อันดับ 2 ศูนย์การค้า เซ็นทรัลเวิลด์ อันดับ 3 ศูนย์การค้าดิเอ็มโพเรียม อันดับ 4 ศูนย์การค้าสยามเซ็นเตอร์ อันดับ 5 ศูนย์การค้าพันธุ์ทิพย์พลาซ่า จากนั้น จึงแบ่งสัดส่วนการสุ่มตัวอย่างตามจำนวนของสถานที่ กลุ่มละเท่า ๆ กัน จากการศึกษาพบว่า เพศชายใช้อินเทอร์เน็ตผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่ออ่านข่าว หนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารออนไลน์มากกว่าเพศหญิง ซึ่งผลการศึกษายังพบว่า วัยรุ่นเพศชายนิยม ใช้อินเทอร์เน็ตผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อติดตามข่าวสารและสถานการณ์บ้านเมืองมากกว่าวัยรุ่น หญิงด้วย

เกรียงไกร สัจจะเหตุทัย (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษา พฤติกรรมการใช้สื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (2) เพื่อศึกษาปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีของนักเรียนมัธยมศึกษาส่งผลต่อการสื่อสารผ่านสื่อ อินเทอร์เน็ต (3) เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาส่งผลต่อการสื่อสารผ่าน สื่ออินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาทุกชั้นปี จากโรงเรียนใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งสิ้น 400 คนจาก ผลการวิจัย พบว่า เพศของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงที่มีการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มากกว่านักเรียนชาย ซึ่งอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ที่ชอบสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต และมีค่าใช้จ่ายรายวันโดยเฉลี่ย วันละ 30-50 บาท และพฤติกรรมการใช้ E-mail คิดเป็นร้อยละ 26 โดยใช้ E-mail จาก Hotmail เป็นการใช้สื่อสารส่วนใหญ่ รองลงมาคือ ใช้ Hi-5 โดยการลงทะเบียน ใช้ E-mail ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 43.80 โดยเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้เว็บไซต์บ่อย ๆ และสถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ คือใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้านเพื่อการสื่อสารกัน โดยรู้จัก การใช้อินเทอร์เน็ตมาเป็นเวลา 4-6 ปี โดยแต่ละครั้งที่ใช้อินเทอร์เน็ตพบว่า ใช้เวลา 5-10 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ซึ่งเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต คือช่วงเวลาหลังเลิกเรียน คือ 18:00-21:00 นาฬิกา

และนักเรียนที่เคยใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ต จะเสียค่าใช้จ่ายในการใช้บริการโดยเฉลี่ยครั้งละไม่เกิน 50 บาท/ ครั้ง และไม่เกิน 500 บาท/ เดือน โดยเว็บไซต์ที่เข้าใช้ประมาณ 10 เว็บไซต์เท่านั้น การออนไลน์หรือการแชท (Chat) เพื่อสื่อสารกันส่วนใหญ่ก็จะพูดคุยกับเพื่อนในชั้นเรียน เป็นส่วนใหญ่รองลงมาคือเพื่อนต่างห้องเรียน ด้านพฤติกรรมความเชื่อกลุ่มอ้างอิงที่แนะนำให้นักเรียนรู้จักการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต พบว่า เพื่อนเป็นผู้แนะนำให้รู้จักการสื่อสารออนไลน์กับบนอินเทอร์เน็ต ส่วนพฤติกรรมความเชื่อด้านความตั้งใจของนักเรียนพบว่ามีความตั้งใจต่อการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตทุกประเด็นในระดับมากเท่า ๆ กัน คือ มีความตั้งใจ ต้องการวางแผน คาดการณ์ และตัดสินใจที่จะสื่อสารอินเทอร์เน็ตในครั้งต่อไป

สรุปจากงานวิจัยทั้งหมด ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในเรื่องของ ช่วงเวลาที่ใช้ ระยะการเข้าใช้งานในแต่ละวัน สถานที่ที่เข้าใช้งานและกิจกรรมที่ดำเนินการผ่านเครือข่ายออนไลน์ สำหรับปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมความเชื่อกลุ่มอ้างอิง พฤติกรรมความเชื่อด้านความตั้งใจ

ตารางที่ 3 สรุปตัวแปรต้นที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมสระแก้ว

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรต้น				
	เพศ	อายุ	ระดับชั้นการศึกษา	ลักษณะการพักอาศัย	รายได้
อมร โต้ะทอง (2555)	✓	-	-	-	-
ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรรณ (2557)	-	-	✓	-	-
ฐิตินัน บุษยาภาพ (2556)	-	-	-	✓	-
เกษดา จารุรัตน์ (2556)	✓	-	-	-	-
ปณิชา นิติพรมงคล (2554)	✓	✓	✓	-	✓
กมลณัฐ โตจินดา (2556)	-	-	-	-	✓

ตารางที่ 4 รายละเอียดการสรุปตัวแปรต้นและตามที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	ตัวแปร	แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
1	เพศ	งานวิจัยของ อมร โด๊ะทอง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศชายใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่ออ่านข่าวหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารออนไลน์มากกว่า เพศหญิง ซึ่งผลการศึกษายังพบว่า วัยรุ่นเพศชายนิยมใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อติดตามข่าวสาร และสถานการณ์บ้านเมืองมากกว่าวัยรุ่นหญิงด้วย และงานวิจัยของ ปณิชา นิตติพรมงคล ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร (2555) พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้
2	อายุ	งานวิจัยของ ปณิชา นิตติพรมงคล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้
3	ระดับชั้นการศึกษา	งานวิจัยของ ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรรณ (2557) พบว่า นักเรียน-นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายต่างกันและงานวิจัยของ ปณิชา นิตติพรมงคล (2554) พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ, อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษา และรายได้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	ตัวแปร	แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
4	ลักษณะการพักอาศัย	งานวิจัยของ จูตินัน บุญภาพ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า มีการใช้งาน Internet ของวัยรุ่น อายุระหว่าง 15-18 ปี จากที่บ้าน และห้องนอนที่เป็นพื้นที่ส่วนตัวคิดเป็น 69 มากกว่าเป็นพื้นที่ส่วนรวมในบ้าน
5	ระดับรายได้	งานวิจัยของ กมลฉัฐ โตจินดา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ในหมวดเพศ และมีความสัมพันธ์ กับค่าใช้จ่ายของชั่วโมงอินเทอร์เน็ตในการเข้าใช้บริการ Social Network และงานวิจัยของ ปณิชา นิติพรมงคล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้
6	ลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	งานวิจัยของ พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่านิสิตเข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย 6 ครั้งขึ้นไปต่อวัน เฉลี่ยวันละ 5 ชั่วโมงขึ้นไป สถานที่ที่นิสิตเข้าใช้งานมากที่สุดคือ ที่พักอาศัย และเข้าใช้งานช่วงเวลา 20.01-00.00 น. อุปกรณ์ที่นิสิตใช้เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด คือ Smartphone
	1. ระยะเวลา	
	2. ช่วงเวลาที่เข้าใช้งาน	
	3. กิจกรรมที่ทำขณะใช้งาน	
	4. สถานที่ที่เข้าใช้งาน	
		และกิจกรรมที่นิสิตทำมากที่สุดเมื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ พูดคุย/ ติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	ตัวแปร	แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย
7	พฤติกรรม การใช้งาน เครือข่ายสังคม ออนไลน์ 1. ด้าน การติดต่อสื่อสาร 2. ด้าน ความบันเทิง 3. ด้าน วิชาการและ สื่อสารมวลชน	งานวิจัยของ ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรรณ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียน-นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคจุฬาภรณ์ (ลาดขวาง) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียน-นักศึกษา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ งานวิจัยของ เกรียงไกร สัจจะหยุดย (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ของนักเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ด้านพฤติกรรมความเชื่อกลุ่มอ้างอิงที่แนะนำให้นักเรียนรู้จัก การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต พบว่าเพื่อนเป็นผู้แนะนำให้รู้จัก การสื่อสารออนไลน์กันบนอินเทอร์เน็ต ส่วนพฤติกรรมความเชื่อ ด้านความตั้งใจของนักเรียนพบว่ามี ความตั้งใจต่อการสื่อสาร ผ่านอินเทอร์เน็ตทุกประเด็นในระดับมากเท่า ๆ กันคือมีความตั้งใจ ต้องการ วางแผน คาดการณ์ และตัดสินใจที่จะสื่อสารอินเทอร์เน็ต ในครั้งต่อไป และงานวิจัยของ เพ็ญญา จวนชัยนาท (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาวะการใช้งานและการส่งเสริมการใช้ ข้อเสนอแนะจากระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะใช้บริการอินเทอร์เน็ตจากห้อง คอมพิวเตอร์ ความถี่ในการใช้ประมาณ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ สถานที่ ให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพอุปกรณ์อยู่ในระดับ ปานกลาง ความเพียงพอของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับที่น้อย การติดต่อเข้าสู่ศูนย์อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับที่น้อย ประสิทธิภาพ ด้านความเร็วอยู่ในระดับที่น้อย ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศมากที่สุด รองลงมา ด้านการติดต่อสื่อสาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และลักษณะพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้งาน เครือข่ายสังคมออนไลน์ของของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสระแก้ว ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีจำนวนประชากรนักเรียน 1,304 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7, 2559)

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนนักเรียน 449 คน

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวนนักเรียน 433 คน

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียน 422 คน

รวมทั้งหมด 1,304 คน

ทะเบียนรายชื่อ โรงเรียนสระแก้ว ปี พ.ศ. 2559 ภาคเรียนที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้สูตรการหาจำนวนประชากรของ ยามานะ (Yamane, 1973) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% หรือยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 เมื่อแทน ค่าในสูตรปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 306 คน ดังสูตรต่อไปนี้

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรของ ยามานะ (Yamane) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e คือ ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างกำหนดให้เท่ากับ ร้อยละ 5

$$n = \frac{1,304}{1+(1,304*(0.05)^2)}$$

$$n = 306$$

และการสุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง (Multistage sampling) ดังนี้

1. ทำการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ Stratified sampling โดยทำการสุ่มนักเรียนจากจำนวนของนักเรียนทั้งหมดในแต่ละระดับชั้น

ตารางที่ 5 สัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น

ระดับชั้น	ประชากร	จำนวนตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่ 4	449	111
มัธยมศึกษาปีที่ 5	433	102
มัธยมศึกษาปีที่ 6	422	93
รวม	1,304	306

2. จากจำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ในตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยการวิธีการสุ่มแบบ (Stratified sampling) ตามสัดส่วนจากจำนวนห้องเรียนทั้งหมดในแต่ละระดับชั้น โดยใช้เทคนิคการจับสลาก (Lottery method) ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 306 คน

2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 111 คน

2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน

2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 93 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งจะประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา รายได้ต่อเดือน ที่พักอาศัย

เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 3 ข้อและคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว เป็นการถามเกี่ยวกับ ประเภทของ Social network ระยะเวลาการใช้บริการ Social network กิจกรรมที่ใช้บริการ Social network เครื่องมือที่ใช้เชื่อมต่อ Social network สถานที่ ที่ใช้บริการ Social network และ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ Social network เป็นแบบ เลือกตอบ (Check list) จำนวน ข้อและคำถามปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ประกอบด้วยคำถาม 3 ด้าน จำนวนด้านละ 4 ข้อ ประกอบด้วยด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความบันเทิง ด้านวิชาการและ สื่อสารมวลชน รวมทั้งหมด 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating scale จำนวน 3 ระดับ

ระดับคะแนน 3 หมายถึง พฤติกรรมมาก (ใช้ประจำ)

ระดับคะแนน 2 หมายถึง พฤติกรรมปานกลาง (ใช้บางครั้ง)

ระดับคะแนน 1 หมายถึง พฤติกรรมน้อย (ไม่ค่อยใช้)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ดร.จิตพล ชัยมะดัน แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.1 นางวาสนา คุมเจริญ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสระแก้ว
3.2 นางทฤตกมล หล่อทอง	สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสระแก้ว
3.3 ดร.จักรชัย สื่อประเสริฐสิทธิ์	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

และนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of item objective congruence หรือ IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 นำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนท่าเกษมพิทยาคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากทางมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนสระแก้ว
2. นำแบบสอบถามไปให้กับทางอาจารย์โรงเรียนสระแก้วเพื่อแจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่าง
4. กลับไปเก็บแบบสอบถามที่ดำเนินการกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
5. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไป จำนวน 306 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 306 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา รายได้ต่อเดือน ที่พักอาศัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ
2. ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการใช้บริการ Social network ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ
3. ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามซึ่งมีระดับการวัด นามมาตรา (Nominal scale) และ อันดับมาตรา (Ordinal scale) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ Chi-square (χ^2)

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลโดยนำค่าของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปลผลโดยใช้สูตรการหาอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับที่ต้องการ}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ &= 0.67 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย

2.35-3.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มาก
1.68-2.34	หมายถึง	มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ปานกลาง
1.00-1.67	หมายถึง	มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว” โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสามารถแบ่งผลการศึกษา ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	157	51.30
หญิง	149	48.70
รวม	306	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 51.30 และเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
วัยรุ่นตอนต้น (13-15 ปี)	85	27.80
วัยรุ่นตอนกลาง (16-18 ปี)	220	71.90
วัยรุ่นตอนปลาย (มากกว่า 18 ปี)	1	0.30
รวม	306	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง อายุระหว่าง 16-18 ปี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 71.90 รองลงมาอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น อายุระหว่าง 13-15 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 และวัยรุ่นตอนปลาย มากกว่า 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

ระดับชั้นการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4	111	36.30
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5	102	33.30
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6	93	30.40
รวม	306	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 อันดับต่อมา เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามค่าใช้จ่ายรายวัน

ค่าใช้จ่ายรายวัน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100 บาทต่อวัน	255	83.30
มากกว่า 100 บาทต่อวัน	51	16.70
รวม	306	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายรายวันต่ำกว่า 100 บาท จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30 และ มากกว่า 100 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการพักอาศัย

ลักษณะการพักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
อยู่กับพ่อแม่	281	91.80
อยู่คนเดียว/ อยู่กับญาติ	25	8.20
รวม	306	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่กับพ่อแม่จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 91.80 รองลงมา อยู่คนเดียวหรือพักอาศัยกับญาติ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละ สื่อสังคมออนไลน์ ที่ใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ n = 306)

โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
Facebook	306	36.60
Twitter	55	6.60
Instragram	181	21.70

ตารางที่ 11 (ต่อ)

โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
Line	266	31.90
WhatsApp	7	0.80
อื่น ๆ เช่น Youtube, We Chat, Garena ฯลฯ	20	2.40
รวม	835	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่มากที่สุดเป็นโปรแกรม Facebook คิดเป็นร้อยละ 36.60 รองลงมาได้เป็นโปรแกรม Line คิดเป็นร้อยละ 31.90 โปรแกรม Instagram คิดเป็นร้อยละ 21.70 Twitter คิดเป็นร้อยละ 6.6 อื่น ๆ ร้อยละ 2.40 และ WhatsApp คิดเป็นร้อยละ 0.80

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละ Social network ที่ท่านใช้บริการบ่อยที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
n = 306)

Social network ที่ใช้บริการบ่อย	จำนวน	ร้อยละ
Facebook	280	68.80
Twitter	13	3.20
Instagram	37	9.10
Line	66	16.20
WhatsApp	2	.50
อื่น ๆ เช่น Youtube, We Chat, Garena ฯลฯ	9	2.20
รวม	407	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้บริการบ่อยมากที่สุด เป็นโปรแกรม Facebook คิดเป็นร้อยละ 68.80 รองลงมาได้เป็นโปรแกรม Line คิดเป็นร้อยละ 16.20 โปรแกรม Instagram คิดเป็นร้อยละ 9.10 Twitter คิดเป็นร้อยละ 3.20 อื่น ๆ ร้อยละ 2.20 และ WhatsApp คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละ ระยะเวลาในการใช้บริการ Social network ในแต่ละวัน

ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	47	15.40
1-2 ชั่วโมง	120	39.20
มากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไป	139	45.40
รวม	306	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่า ระยะเวลาในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละวัน มากที่สุด เป็นมากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.40 รองลงมา 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 39.20 และน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ร้อยละ 15.40

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละ ช่วงเวลาที่ให้บริการ Social network ระหว่างวัน

ช่วงระยะเวลาในการใช้งาน	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงเวลาเรียนหนังสือ	2	0.7
ช่วงพักรับประทานอาหาร	49	16.1
ช่วงเวลาเข้าห้องน้ำ	7	2.3
ช่วงเวลาก่อนเข้านอน	213	70.1
อื่น ๆ ก่อนไปโรงเรียน เวลาว่าง	33	10.9
รวม	304	100.00

จากตารางที่ 14 พบว่า ช่วงระยะเวลาในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในระหว่างวัน มากที่สุด เป็นช่วงเวลาก่อนเข้านอน คิดเป็นร้อยละ 70.10 รองลงมาเป็นช่วงพักรับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 16.10 ช่วงอื่น ๆ ร้อยละ 10.90 ช่วงเวลาเข้าห้องน้ำ ร้อยละ 2.30 และช่วงเวลาเรียน หนังสือ ร้อยละ 0.70

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละ กิจกรรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
n = 306)

กิจกรรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อรับข้อมูลข่าวสารและความรู้	238	24.40
เพื่อสนทนา ติดต่อบทสนทนาเชื่อมสัมพันธ์	260	26.60
เพื่อความบันเทิง	213	21.80
เพื่อแบ่งปันข้อมูล แชรรูปภาพ	165	16.90
เพื่อชมหรือเลือกซื้อสินค้าออนไลน์	97	9.90
อื่น ๆ กด Like คนที่ชื่นชอบ	3	0.30
รวม	976	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า กิจกรรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในระหว่างวัน มากที่สุด เป็นเพื่อสนทนา ติดต่อบทสนทนาเชื่อมสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 26.60 รองลงมา เพื่อรับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ คิดเป็นร้อยละ 24.40 เพื่อความบันเทิง ร้อยละ 21.80 เพื่อแบ่งปันข้อมูล แชรรูปภาพ ร้อยละ 16.90 เพื่อชมหรือเลือกซื้อสินค้าออนไลน์ ร้อยละ 9.90 และอื่น ๆ ร้อยละ 0.30%

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละ สถานที่ที่ใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุด

สถานที่ที่ใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียน	12	3.90
ที่พัก	265	86.60
ร้านอินเทอร์เน็ต	11	3.60
อื่น ๆ อาทิ เช่น ทั้งโรงเรียนและที่พัก, โรงเรียนที่พัก และร้านอินเทอร์เน็ต	18	5.90
รวม	306	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่าสถานที่ในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในระหว่างวัน มากที่สุด เป็นที่พัก คิดเป็นร้อยละ 86.60 รองลงมาเป็นอื่น ๆ ร้อยละ 5.90 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 3.60

และร้านอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 4.90

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละ ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์	ความถี่	ร้อยละ
น้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน	238	78.30
500 บาทขึ้นไปต่อเดือน	66	21.70
รวม	304	100

จากตารางที่ 17 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อเดือน มากที่สุด น้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 78.30 และ 500 บาทขึ้นไปต่อเดือน ร้อยละ 21.70

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ตารางที่ 18 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามด้าน

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	(\bar{X})	SD	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการติดต่อสื่อสาร	2.41	0.35	มาก	1
2. ด้านความบันเทิง	2.22	0.39	ปานกลาง	3
3. ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน	2.35	0.41	มาก	2
รวม	2.33	0.33	ปานกลาง	

จากตารางที่ 18 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, $SD = 0.44$) เมื่อจำแนกเป็นรายได้ พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว มีพฤติกรรมด้านการติดต่อสื่อสารเป็นอันดับ 1 มีระดับพฤติกรรมมาก อันดับรองลงมา เป็นพฤติกรรมด้านวิชาการและสื่อสังคมออนไลน์ มีระดับพฤติกรรม มาก และอันดับสุดท้าย มีพฤติกรรมด้านความบันเทิง มีระดับพฤติกรรมปานกลาง

ตารางที่ 19 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับพฤติกรรม
การใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านการติดต่อสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสระแก้ว

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ออนไลน์	ระดับพฤติกรรม			(\bar{X})	SD	แปลผล	อันดับ
	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย				
ด้านการติดต่อสื่อสาร							
1. เพื่อเป็นช่องทาง ติดต่อสื่อสาร	230 (75.20)	75 (24.5)	1 (3.00)	2.75	0.44	มาก	1
2. เพื่อรับส่งเอกสาร ในรูปแบบไฟล์	76 (24.80)	209 (68.30)	21 (6.90)	2.18	0.53	ปานกลาง	4
3. เพื่อเผยแพร่ข้อมูล การประชาสัมพันธ์	121 (39.50)	172 (56.20)	13 (4.20)	2.35	0.56	มาก	3
4. เพื่อโพสต์รูปหรือแชร์ กิจกรรมของตน	137 (44.90)	146 (47.70)	23 (7.50)	2.37	0.62	มาก	2
รวมพฤติกรรมด้านการติดต่อสื่อสาร				2.41	0.35	มาก	1

จากตารางที่ 19 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อเป็นช่องทางติดต่อสื่อสาร เป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.75$, $SD = 0.44$) มีระดับพฤติกรรมมาก อันดับ 2 เพื่อโพสต์รูปหรือแชร์กิจกรรมของตน ($\bar{X} = 2.37$, $SD = 0.62$) มีระดับพฤติกรรมมาก อันดับ 3 เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.35$, $SD = 0.56$) มีระดับพฤติกรรมมาก และ อันดับสุดท้าย ได้แก่ เพื่อรับส่งเอกสารในรูปแบบไฟล์ ประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.18$, $SD = 0.53$) มีระดับพฤติกรรมระดับปานกลาง

ตารางที่ 20 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ ระดับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ด้านความบันเทิงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	ระดับพฤติกรรม			\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย				
ด้านความบันเทิง							
5. เพื่อให้ผู้อื่นรับชมผลงานพวก VDO	104 (34.00)	186 (60.80)	16 (5.20)	2.29	0.55	ปานกลาง	2
6. เพื่อติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ	158 (51.6)	125 (40.80)	23 (7.50)	2.44	0.63	มาก	1
7. เพื่อเล่นเกมสื่อออนไลน์	78 (25.50)	125 (40.80)	103 (33.70)	1.92	0.76	ปานกลาง	4
8. เพื่อนำเสนอบทความข้อเขียน รูปภาพ	97 (31.7)	185 (60.50)	24 (7.80)	2.24	0.58	ปานกลาง	3
รวมพฤติกรรมด้านความบันเทิง				2.22	0.39	ปานกลาง	2

จากตารางที่ 20 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ เพื่อติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ เป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.44$, $SD = 0.63$) มีระดับพฤติกรรมมาก อันดับ 2 เพื่อให้ผู้อื่นรับชมผลงานพวก VDO ($\bar{X} = 2.29$, $SD = 0.55$) มีระดับพฤติกรรมปานกลาง อันดับ 3 เพื่อนำเสนอบทความข้อเขียน รูปภาพ ($\bar{X} = 2.24$, $SD = 0.58$) มีระดับพฤติกรรมปานกลาง และ อันดับสุดท้าย ได้แก่ เพื่อเล่นเกมสื่อออนไลน์ ($\bar{X} = 1.92$, $SD = 0.76$) มีระดับพฤติกรรมระดับปานกลาง

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับพฤติกรรม
การใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชนของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ออนไลน์	ระดับพฤติกรรม			(\bar{X})	SD	แปลผล	อันดับ
	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคย				
ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน							
9. เพื่อค้นหาความรู้และข้อมูล ทางด้านต่าง ๆ	196 (64.1)	104 (34.00)	6 (2.00)	2.62	0.52	มาก	1
10. เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	100 (32.70)	188 (61.40)	18 (5.90)	2.27	0.56	ปานกลาง	3
11. เพื่อแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่สนใจ	106 (34.60)	186 (60.80)	14 (4.60)	2.30	0.55	ปานกลาง	2
12. เพื่อติดตามข่าว ความเคลื่อนไหวของ บุคคล ในสังคม	118 (38.60)	137 (44.80)	51 (16.70)	2.22	0.71	ปานกลาง	4
รวม พฤติกรรมด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน				2.35	0.41	มาก	2

จากตารางที่ 21 เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ เพื่อค้นหาความรู้และข้อมูลทางด้านต่าง ๆ เป็นอันดับ 1 ($\bar{X} = 2.62$, $SD = 0.52$) มีระดับพฤติกรรมมาก อันดับ 2 เพื่อแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สนใจ ($\bar{X} = 2.29$, $SD = 0.55$) มีระดับพฤติกรรมปานกลาง อันดับ 3 เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ($\bar{X} = 2.27$, $SD = 0.56$) มีระดับพฤติกรรมปานกลาง และ อันดับสุดท้าย ได้แก่ เพื่อติดตามข่าวความเคลื่อนไหวของ บุคคลในสังคม ($\bar{X} = 2.22$, $SD = 0.71$) มีระดับพฤติกรรมระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ตารางที่ 22 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

เพศ	ระดับพฤติกรรม			รวม	χ^2	df	Sig.
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
ชาย	2	67	44	113	3.02	2	.221
	(2.00)	(59.00)	(39.00)	(100.00)			
หญิง	7	96	90	193			
	(4.00)	(50.00)	(46.00)	(100.00)			
รวม	9	163	134	306			
	(3.00)	(53.00)	(44.00)	(100.00)			

*p. \leq .05

จากตารางที่ 22 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 3.02 และ Sig. = .221 ซึ่งมากกว่า 0.05 ดังนั้นเพศจึงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

สมมติฐานที่ 2 ช่วงอายุสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ตารางที่ 23 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

ช่วงอายุ	ระดับพฤติกรรม			รวม	χ^2	df	Sig.
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
วัยรุ่นตอนต้น (13-15 ปี)	3 (3.50)	52 (61.20)	30 (35.30)	85 (100.00)	3.57	2	.17
วัยรุ่นตอนกลาง (16-18 ปี)	6 (2.70)	110 (50.00)	104 (47.30)	220 (100.00)			
รวม	9 (3.00)	162 (53.10)	134 (43.90)	305 (100.00)			

* p. \leq .05

จากตารางที่ 23 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 4.46 และ Sig. = .17 ซึ่งมากกว่า 0.05 ดังนั้น ช่วงอายุจึงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ระดับชั้นการศึกษาสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ตารางที่ 24 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นการศึกษากับพฤติกรรมการใช้งานสื่อ
สังคมออนไลน์

เพศ	ระดับพฤติกรรม			รวม	χ^2	df	Sig.
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4	5 (4.50)	67 (59.00)	44 (39.00)	111 (100.00)	17.63	4	.001
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5	3 (2.90)	63 (61.80)	36 (35.30)	102 (100.00)			
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6	1 (1.10)	35 (37.60)	57 (61.30)	93 (100.00)			
รวม	9 (2.90)	163 (53.30)	134 (43.80)	306 (100.00)			

* $p. \leq .05$

จากตารางที่ 24 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นการศึกษากับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 17.63 และ Sig. = .001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ดังนั้น ระดับชั้นการศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ค่าใช้จ่ายรายวันสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ตารางที่ 25 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายรายวันกับพฤติกรรมการใช้งาน
สื่อสังคมออนไลน์

ค่าใช้จ่ายรายวัน	ระดับพฤติกรรม			รวม	χ^2	df	Sig.
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
ไม่เกิน 100 บาทต่อวัน	9 (3.50)	135 (52.90)	111 (43.50)	255 (100.00)	1.85	2	.39
มากกว่า 100 บาทต่อวัน	9 (4.60)	28 (14.50)	23 (80.10)	193 (100.00)			
รวม	9 (0.03)	163 (0.53)	134 (0.44)	306 (100.00)			

* p. \leq .05

จากตารางที่ 25 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายรายวันกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 1.85 และ Sig. = 0.39 ซึ่งมากกว่า 0.05 ดังนั้น ค่าใช้จ่ายรายวันจึงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ลักษณะการพักอาศัยเพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ตารางที่ 26 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยกับพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

ลักษณะการพักอาศัย	ระดับพฤติกรรม			รวม	χ^2	df	Sig.
	น้อย	ปานกลาง	มาก				
อยู่คนเดียว	0	11	14	25	2.17	2	.40
	(0.00)	(44.00)	(56.00)	(100.00)			
อยู่กับครอบครัว	9	152	120	281			
	(3.20)	(54.10)	(42.70)	(100.00)			
รวม	9	163	134	306			
	(2.90)	(53.30)	(43.80)	(100.00)			

* p. \leq .05

จากตารางที่ 26 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพักอาศัยกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่าค่า χ^2 มีค่าเท่ากับ 17.63 และ Sig. = .40 ซึ่งมากกว่า 0.05 ดังนั้นลักษณะการพักอาศัยจึงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 27 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
เพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว	ปฏิเสธสมมติฐาน
อายุสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว	ปฏิเสธสมมติฐาน
ระดับการศึกษาสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว	ยอมรับสมมติฐาน
ค่าใช้จ่ายรายวันสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว	ปฏิเสธสมมติฐาน
ลักษณะการพักอาศัยสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน สระแก้ว	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว” มีวัตถุประสงค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว (2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4 ถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 6 ในภาคการศึกษาที่ 1/ 2559 จำนวน 306 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้เวลาในการเก็บ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 ถึง 1 มิถุนายน พ.ศ. 2559 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์โดย Chi-Square ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้วส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุจัดว่าอยู่ในช่วงวันรุ่นตอนกลาง คือมีอายุระหว่าง 16-18 ปี มีค่าใช้จ่ายรายวันต่ำกว่า 100 บาท และโดยมากอาศัยอยู่กับครอบครัว

2. ข้อมูลลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

จากผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ และใช้งานบ่อยที่สุดเป็น Facebook ในแต่ละวันมีการใช้งานเฉลี่ยมากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไปในช่วงเวลา ก่อนเข้านอน ส่วนใหญ่จะเป็นใช้สำหรับการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ และใช้งานจากที่พัก มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน

3. ข้อมูลพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้วส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับปานกลาง คือ ใช้เป็นบางครั้งบางคราว นักเรียนส่วนใหญ่แสดงออกถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่การใช้งานเพื่อเป็นช่องทางติดต่อสื่อสาร และใช้ค้นหาความรู้และข้อมูลด้านต่าง ๆ

4. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสระแก้ว พบว่า

4.1 เพศไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

4.2 อายุไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

4.3 ระดับการศึกษาสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05

4.4 ค่าใช้จ่ายรายวันไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

4.5 ลักษณะการพักอาศัยไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ลักษณะการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน สระแก้ว พบว่า ส่วนใหญ่ โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้และใช้งานบ่อยที่สุดเป็น Facebook ในแต่ละวันมีการใช้งานเฉลี่ยมากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไป ในช่วงเวลาก่อนเข้านอน ส่วนใหญ่จะเป็นใช้สำหรับการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ และใช้งานจากที่พัก มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ปีการศึกษา 2557 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่

มีประสบการณ์ ในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ 4 ปีขึ้นไป โดยนิสิตเข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ย 6 ครั้งขึ้นไปต่อวัน เฉลี่ยวันละ 5 ชั่วโมงขึ้นไป สถานที่ที่นิสิตเข้าใช้งานมากที่สุดคือ ที่พักอาศัย และเข้าใช้งานช่วงเวลา 20.01-00.00 น. อุปกรณ์ที่นิสิตใช้เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด คือ Smartphone เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นิสิตเข้าใช้งานมากที่สุด คือ Facebook และกิจกรรมที่นิสิตทำมากที่สุด เมื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ พูดคุย/ติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ กมลณัฐ โตจินดา (2556) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ Social network ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนใช้บริการ Facebook นิยมใช้บริการผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ส่วนมากจะใช้บริการที่หอพัก โดยเข้าใช้บริการทุกวัน วันละมากกว่า 4 ชั่วโมง และเข้าใช้บริการก่อนเข้านอน เพื่อสนทนา ติดต่อสื่อสาร เชื่อมความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปณิชา นิตพรมงคล (2554) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญในการเป็นสมาชิกเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook มากที่สุด และส่วนมากจะเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา 21.01-00.00 น. แสดงให้เห็นว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวันของนิสิต โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์มักถูกใช้เป็นแหล่งพบปะ ติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อน ๆ หรือบุคคลที่รู้จัก หรือแม้แต่ใช้เป็นพื้นที่สาธารณะในการแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ให้กับผู้คน ทั้งนี้เพราะนิสิตสามารถเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ทุกที่ ทุกเวลา ก่อให้เกิดความ สะดวก สบาย และรวดเร็ว

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากผลสำรวจการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์พบว่า Facebook เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุด คนไทยนิยมใช้ Facebook บ่อยที่สุด ถึง 92.10% ครองแชมป์ปีที่ 3 ติดต่อกัน (ปี 2556-2558) อันดับ 2 คือ Line ซึ่งกลุ่ม Baby Boomer นิยมใช้สุด ๆ และอันดับ 3 คือ Google+ โดย Instagram และ twitter อยู่อันดับ 4 และอันดับ 5 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2558) อาจสืบเนื่องมาจาก รูปแบบการใช้งานที่ก่อให้เกิดประโยชน์และพึงพอใจในการใช้งานของผู้ใช้ มีการใช้งานจากสถานที่พักเป็นส่วนใหญ่ และช่วงเวลาก่อนนอน จากในห้องนอนที่เป็นพื้นที่ส่วนตัวโดยส่วนใหญ่จะเป็นการสื่อสารระหว่างเพื่อนฝูงและคนอื่น ๆ ในครอบครัว

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับปานกลาง คือ ใช้เป็นบางครั้งบางคราว นักเรียนส่วนใหญ่แสดงออกถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่การใช้งานเพื่อ

เป็นช่องทางติดต่อสื่อสาร และใช้ค้นหาความรู้และข้อมูลด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรรณ เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม และ ไพฑูรย์ พิมดี (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน-นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคจุฬารักษ์ (ลาดขวาง) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน-นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านความบันเทิง ด้านการสื่อสาร และภาพรวม แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป้าหมายหรือลักษณะในการใช้งานที่แตกต่าง กันตามการวิจัยของ จูตินัน บุญภาพ คอมมอน (2556) บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทาง สังคมและอัตลักษณ์ของ เยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มีดังนี้

1. ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะการแสดงออกในเรื่องของความรักความห่วงใยกัน ระหว่างสมาชิกในครอบครัว หรือในกลุ่มเพื่อน ปัจจุบันการประกอบสัมมาอาชีพของผู้คน ในชนบท หรือในต่างจังหวัด พ่อ หรือแม่อาจจะต้องไปทำงานที่อื่นไม่ได้อยู่กับครอบครัว การติดต่อสื่อสารปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการใช้การส่งข้อความผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้พ่อแม่ได้คลายความเป็นห่วงเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ที่ห่างไกลกัน มีความรวดเร็ว และสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลา และอีกด้านหนึ่งของการใช้งานการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ในการแสดงความรักความห่วงใยเนื่องในโอกาสที่สำคัญ อาทิเช่น ข้อความแสดงความรัก ในวันพ่อ หรือวันแม่ การอวยพรเนื่องในโอกาสวันเกิด หรือ แม่กระทิงยามที่คนรู้จักต้อง ประสบเคราะห์ เจ็บไข้ได้ป่วย การส่งข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา มีความสะดวก และไม่เคอะเขินเหมือนพูดต่อหน้า บางครั้งนักเรียนอาจจะต้องมีกิจกรรมที่ทำกาย หนักจากเลิกเรียนแล้วการส่งข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ว่าขณะนี้ตนเองกำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน ไปกับใคร จะกลับเมื่อไร ก็จะเป็นการแจ้งไปยังผู้ปกครองได้ง่ายขึ้นอีกทางหนึ่ง รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาดูหรือโพสต์ข้อความได้อีกด้วย บางครั้งการใช้งาน ในสื่อสังคมออนไลน์อาจจะเกิดจากความตลกคะนอง เช่นการไปสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนแล้ว มีการโพสต์ข้อความหรือ โพสต์รูปที่ไม่เหมาะสมแล้วผู้ปกครองมาเจอเข้าก็อาจจะถูกตำหนิได้

การใช้งานกับพี่น้องในครอบครัวหรือคนที่สนิทสนมส่วนใหญ่จะอยู่ในระยะทาง ที่ห่างกัน การที่พี่หรือน้องได้เข้ามาเรียนต่อที่จังหวัดอื่น นาน ๆ หรือได้กลับบ้านอาทิตย์ละครั้ง การส่งข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้สัมพันธ์ภาพยังคงเดิมไม่ได้ รู้สึกว่ามีความลดน้อยถอยลงแต่อย่างใด

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำการบ้านหรือรายงานกลุ่มก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่มี การใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาท สามารถพูดคุยเห็นหน้า และมีการส่งเอกสารหรือข้อมูล

ในการทำรายงานกลุ่มโดยที่ไม่ต้องออกมาจากบ้านและบางครั้งที่ไม่สะดวกที่จะมารวมกลุ่มกัน บางครั้งการโพสต์ข้อความในกลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นการบอกกล่าวถึง สิ่งที่จะต้องทำในเรื่อง ๆ นั้น ๆ ได้ เช่นการบอกหัวข้อในรายงานกลุ่ม การบอกถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่จะใช้ หัวข้อในการจัดทำ รายงาน

การใช้งานในกลุ่มเพื่อนฝูง การใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อบอกความรู้สึก ความห่วงใยซึ่งบางครั้งเป็นการแสดงถึงความรู้สึกที่ไม่อยากบอกต่อหน้าแต่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นตัวกลางที่จะประสานความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านั้น การแชร์ภาพหรือกิจกรรมของตนในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นไปได้ด้วยความสะดวกและรวดเร็วได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นการรักษาสัมพันธ์ภาพ ได้อีกช่องทางหนึ่ง เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองยังระลึกถึงผู้อื่นอยู่เสมอ

2. ด้านความบันเทิง สื่อสังคมออนไลน์นับว่าเป็นอีกช่องทางในแสดงออกของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการโพสต์รูปตัวเองที่ทำท่าทางหรือทรงผมแบบคาราที่ชื่นชอบ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นชุมชนเสมือนจริงซึ่งบางครั้งการโพสต์รูปภาพข้อความหรือภาพเคลื่อนไหวนั้น อาจจะเป็น เป็นเหมือนการลองผิดลองถูกของผู้ใช้งาน เนื่องจากการตอบรับจากการ กด Like เมื่อชื่นชมหรือ มาวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้ผู้โพสต์ได้ทำการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอที่ใหม่ บางครั้งการใช้พื้นที่ของสื่อสังคมออนไลน์ในการนำเสนอผลงานของตนเอง ทั้ง ๆ ที่ผู้ที่นำเสนอ นั้นยังไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนเองต้องการจากการนำเสนอ และมีย่อยครั้งเหมือนกันที่นักเรียนได้นำเสนองานของตนเองที่ทำในระหว่างชั่วโมงเรียนเพื่อส่งครูให้เพื่อน ๆ ได้เข้ามาชมหรือวิจารณ์ ผลงานนั้น ๆ หรือการแสดงออกถึงความสามารถของตนเองเพื่อให้เพื่อน ๆ ได้รับรู้ เช่น การร้อง เพลง การเล่นเครื่องดนตรี หรือแม้กระทั่งงานอดิเรกที่ตนเองสนใจ ต่างก็อยากให้ผู้อื่นได้รับทราบ และรับรู้ด้วยกันทั้งสิ้นและจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ผู้นำนเสนอนั้นอีกด้วย

ค่านิยมและพฤติกรรมในการเลียนแบบ รวมทั้งการตามกระแส เพราะกลัวว่าตนเอง จะตกกระแส เห็นใครทำอะไรหรือมีสิ่งใดก็ต้องทำตามกัน การใช้ของหรือชื่อของตามคารา ในอินสตาแกรม หรือการที่เห็นใครมีอะไรโพสต์ก็ต้องโพสต์ตาม การลอกเลียนแบบแฟชั่น ทรงผม และการแต่งการตามคารานักแสดงหรือนักกีฬาคนโปรดทั้งไทยและต่างประเทศ รวมถึงท่าทาง บุคลิกของคารานักแสดงเหล่านั้น บางครั้งเป็นการแสดงออกตามกระแสและไม่ได้เป็นความรู้สึก ที่แท้จริงหรือตัวตนของตนเองแต่เป็นสิ่งที่ถูกกดดันจากสังคม

สิ่งที่ประดิษฐ์ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คน อย่างเกมออนไลน์ต่างก็มี ทั้งคุณและโทษถ้าแยกแยะได้ว่าเล่นเพื่อความสนุกสนาน เพื่อผ่อนคลายจากกิจวัตรต่าง ๆ และไม่ใช้ เวลาที่มันมากเกินไป จนถึงขั้นที่เรียกว่าเสพติดเกมส์ จนถึงขั้นอดหลับอดนอน ไม่ทำอาหาร จนทำให้เสียการเรียน

การนำเสนอผลงานทางสื่อสังคมออนไลน์มีบ่อยครั้งพบว่า มีการนำเสนอแบบพรีำเพื่อ การแสดงออกในเชิงตลก หรือเป็นการสร้างข้อความแต่เพียงด้านเดียวของผู้ที่โพสต์โดยที่ยังไม่รู้ว่ จะต้องการที่จะสื่อสารอะไรออกไป และบางครั้งยังเป็นการละเมิด โดยการคัดลอก ข้อความของ บุคคลอื่นมาโดยที่ไม่ได้อ้างอิงถึงแหล่งที่มา

3. ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน

การแบ่งปันข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์มีมากมายพร้อมที่จะให้ผู้สนใจเข้าไปค้นคว้า ได้ทุกเมื่อ หากบุคคลหนึ่งพบว่าข้อมูลใด ๆ ที่น่าสนใจ รวมทั้งข่าวสารที่อยู่ในกระแสปัจจุบัน และเกี่ยวข้องกับตนเองและเพื่อนก็จะนำมาแชร์และแบ่งปันร่วมกัน อย่างเรื่องการแต่งหน้า ทำผม ทำขนม ทำอาหาร สอนเล่นเครื่องดนตรี และอีกมากมาย ก่อให้เกิดองค์ความรู้ ที่สามารถนำมา ใช้งานได้จริงโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่ดีมากในการกระจายเผยแพร่สิ่งต่าง ๆ เนื่องจาก มีความสะดวกและรวดเร็วมาแชร์ได้ทั้งภาพ ข้อความ วิดีโอ การแบ่งปันและแชร์ข้อมูลที่ตนเองไป ประสบพบเจอในกรณีที่เป็นการแข่งขันต่าง ๆ ของกลุ่มมิชชันนารีให้กับกลุ่มเพื่อน ๆ ก็จะมี ประโยชน์เป็นอย่างยิ่งและทำให้บุคคลอื่น ๆ ได้ระมัดระวังตัวยิ่งขึ้น หรือการเข้าไปแสดงความ คิดเห็น

ในเรื่องต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อน ๆ ที่ได้มาโพสต์ผลงานหรือคำถามของตนไว้ ก็จะถือว่าเป็นการ แบ่งปันข้อมูลอีกทางหนึ่ง แต่เป็นการแบ่งปันข้อมูลในเชิงทัศนคติของผู้ที่ได้โพสต์ตอบไว้เท่านั้น

บางครั้งการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์จะมีลักษณะมีการเขียนบทความ หรือแสดง ข้อความสั้น ๆ พร้อมรูปภาพ แสดงถึงผลงานและความสนใจของตน อาทิเช่นเรื่อง การทำอาหาร งานประดิษฐ์ หรือการท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งข้อมูลที่ได้เหล่านี้ต่างถือว่าเป็นการแบ่งปันเพื่อให้เกิด องค์ความรู้ในสังคมได้ทั้งนั้น

อินเทอร์เน็ตใช้ค้นหาข้อมูลที่ตนเองสนใจ รวมถึงการติดตามข่าวสารที่ไม่มีค่าใช้จ่าย สะดวกรวดเร็วและสามารถจะใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลา วัยรุ่นและนักเรียนนับเป็นช่วงชีวิตที่ต้องการ แรงบันดาลใจจากผู้คนรอบ ๆ ตัวหรือจากบุคคลอื่นในสังคมเพื่อนำมาเป็นแรงยึดเหนี่ยว ในการแสดงออกของตนเอง หรือการนิยมชมชอบในรูปร่างหน้าตาบุคลิกก็จะติดตามไปในสื่อ สังคมออนไลน์เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นคนทันสมัย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ค่าใช้จ่ายรายวันและลักษณะการพักอาศัย กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว พบว่า

1. เพศไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของงานวิจัยของ อมร โตะทอง (2555) พบว่า พบว่า เพศชายใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่ออ่านข่าวหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารออนไลน์มากกว่าเพศหญิง ซึ่งผลการศึกษายังพบว่า วัยรุ่นเพศชายนิยมใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อติดตามข่าวสารและสถานการณ์บ้านเมืองมากกว่าวัยรุ่นหญิงด้วยและงานวิจัยของ ปณิชา นิตติพรมงคล (2555) พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความแตกต่างในเรื่องเพศกับการแสดงออกถึงพฤติกรรมในการสื่อสารในโลกของสังคมออนไลน์นั้น เหตุผลในการเข้าใช้งานไม่ได้เกิดจากลักษณะส่วนบุคคล หรือปัจจัยที่ทำให้มีความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่เกิดจากแรงจูงใจจากบุคคลอื่น ๆ หรือกลุ่มเพื่อนในการใช้การสื่อสารสังคมออนไลน์

อีกทั้งอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นเรียน นับเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล Theory of reasoned action โดย Ajzen and Fishbein (1970) ซึ่งอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำการใด มีปัจจัยสำคัญประการหนึ่งนั่นคือกลุ่มอ้างอิง ได้แก่กลุ่มบุคคลใกล้ชิดเช่น พ่อ แม่ เพื่อน พี่น้อง ฯลฯ การที่เราจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเราซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อของตัวเองนั้น เราก็ตกอยู่ใต้อิทธิพลของสังคม ซึ่งเป็นที่ ๆ เราอาศัยอยู่ และตกอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนอีกด้วย และความเชื่อเหล่านี้จะถูกเก็บรวมเอาไว้ในทัศนคติของแต่ละคนซึ่งเรียกว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดังนั้นเพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มเพื่อนหรือบุคคลใกล้เคียงกลุ่มนี้จึงมีการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ตามที่เพื่อนชวนหรือแนะนำ (ศรัณย์ธร ศศิชนากรแก้ว, 2558)

2. อายุไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ปณิชา นิตติพรมงคล (2555) พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) อายุ 13-15 ปี และ วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescence) อายุ 16-18 ปี ซึ่งไม่มีความแตกต่างในช่วงอายุต่างกันมากนัก มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความนึกคิด มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ในด้านร่างกายนั้นมีการเปลี่ยนแปลง แต่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของเด็กแต่ละคนมักไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เด็กวัยรุ่นตอนต้นนี้ มักพยายามปรับปรุงร่างกายของตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยพยายาม

หัดตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นคงด้วยตัวเอง แต่ก็ต้องขึ้นกับสภาพครอบครัวด้วย เมื่อประสบปัญหาในขณะนี้ เด็กมักหลีกเลี่ยงการขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ แต่มักพยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยตัวเอง สิ่งหนึ่งที่เข้ามาชัดเจนหรือช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาทางจิตใจและอารมณ์นั้นก็คือ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การแสดงออกในเรื่องของความรักความห่วงใยกัน ระหว่างสมาชิกในครอบครัว หรือในกลุ่มเพื่อน อีกด้านหนึ่งของการใช้งานการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการแสดงความรักความห่วงใยเนื่องในโอกาสที่สำคัญ อาทิเช่น ข้อความแสดงความรักในวันพ่อ หรือวันแม่ การอวยพรเนื่องในโอกาสวันเกิด หรือ แม้กระทั่งยามที่คนรู้จักต้องประสบเคราะห์ เจ็บไข้ได้ป่วย หรือปัญหาที่มีผลกระทบทางด้านจิตใจ การส่งข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา มีความสะดวกและไม่เคอะเขินเหมือนพูดต่อหน้า การใช้งานกับพี่น้องในครอบครัวหรือคนที่สนิทสนมส่วนใหญ่จะอยู่ในระยะทางที่ห่างกัน การที่พี่หรือน้องได้เข้ามาเรียนต่อที่จังหวัดอื่น นาน ๆ หรือ ได้กลับบ้าน อาทิตย์ละครั้ง การส่งข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้สัมพันธ์ภาพยังคงเดิมไม่ได้รู้สึกว่ามีผลน้อยลงแต่อย่างใด การใช้งานในกลุ่มเพื่อนฝูง การใช้งานในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อบอกความรู้สึกความห่วงใยซึ่งบางครั้งเป็นการแสดงถึงความรู้สึกที่ไม่อยากบอกต่อหน้าแต่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวกลางที่จะประสานความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านั้น การแชร์ภาพหรือกิจกรรมของตนในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นไปได้ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว ได้ทุกที่ทุกเวลา เป็นการรักษาสัมพันธภาพได้อีกช่องทางหนึ่ง เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองยังระลึกถึงผู้อื่นอยู่เสมอ

3. ระดับการศึกษาสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรณ (2557) พบว่า นักเรียน-นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายต่างกันและงานวิจัยของ ปณิชา นิตพรมงคล (2555) พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ, อายุ, อาชีพ, ระดับการศึกษา และรายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมออนไลน์เป็นสังคมเสมือนจริง การที่บุคคล ๆ หนึ่งจะมีความผูกพันและความไว้วางใจกันนั้นต้องอาศัยระยะเวลา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4 เป็นช่วงเวลาในการเริ่มต้นการสร้างสังคม ในระหว่างช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสิ้น 3 ปี ทำให้เห็นว่า ระดับชั้นการศึกษาที่สูงขึ้นระยะเวลาในการเข้าร่วมเครือข่ายในสังคมออนไลน์ก็มีมากขึ้น ระยะเวลาที่มากขึ้นก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นถึงความมั่นคงทางสัมพันธ์ภาพและการรับรู้ถึงความปลอดภัยในเครือข่ายสังคมออนไลน์

เมื่อผู้ใช้งานเกิดความเชื่อมั่นแล้วการเข้ามามีสัมพันธ์ในสังคมเสมือนจริงก็จะมากขึ้นมีความกล้าที่จะแสดงออก เรื่องมีการแบ่งปันข้อมูลและแชร์ประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ของตนรวมถึงการแสดงออกในเรื่องของการปรึกษาถึงปัญหาที่ตนเองได้เผชิญอยู่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำการบ้านหรือรายงานกลุ่มก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามา มีบทบาท สามารถพูดคุยเห็นหน้า และมีการส่งเอกสารหรือข้อมูลในการทำรายงานกลุ่ม โดยที่ไม่ต้องออกมาจากบ้านและบางครั้งที่ไม่สะดวกที่จะมารวมกลุ่มกัน บางครั้งการโพสต์ข้อความในกลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นการบอกกล่าวถึง สิ่งที่จะต้องทำในเรื่อง ๆ นั้น ๆ ได้ เช่นการบอกหัวข้อในรายงานกลุ่ม การบอกถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่จะใช้ หัวข้อในการจัดทำรายงาน ซึ่งระดับชั้นการศึกษาที่เพิ่มขึ้นก็ต้องมีการกิจที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

4. ค่าใช้จ่ายรายวันไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้วสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลณีรัฐ โตจินดา (2556) พบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ในเรื่องปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายของชั่วโมงอินเทอร์เน็ตในการเข้าใช้บริการ Social network และงานวิจัยของ ปณิชา นิตพรมงคล (2554) พบว่า พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจากสภาพสังคมที่มีสภาพกึ่งสังคมเมืองส่วนใหญ่ของประชาชนยังมีรายได้ที่ยังไม่สูงนักนักเรียนจึงมีรายจ่ายประจำวันที่ยังต่ำกว่า 100 บาท เป็นส่วนใหญ่ประกอบกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารในสังคมออนไลน์ในเรื่องอุปกรณ์การสื่อสารและค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ปัจจุบันมีราคาถูกลงทำให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันได้ทุกคน

5. ลักษณะการพักอาศัยไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ประจจะเนย์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว รูปแบบการดำเนินชีวิตรูปแบบความผูกพันภายในครอบครัว กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และการติคเกมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบความผูกพันภายในครอบครัวของแตกต่างกัน จะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน และงานวิจัยของ จิตินัน บุญญาภ คอมมอน (2556) ได้ศึกษา เรื่องบทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสื่อใหม่เป็นช่องทางของการแสดงออกในเรื่องความรักความห่วงใยที่เยาวชนมีกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และเพื่อน ซึ่งมีลักษณะที่แสดงออกในเรื่องพฤติกรรมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากผลการวิจัย นักเรียนส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่กับครอบครัวมีบิดามารดาผู้ปกครองคอยช่วยเหลือเรื่องค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่าย ในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ประกอบกับอุปกรณ์ที่เข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์สามารถ เข้าได้ทุกที่ทุกเวลา และมีพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมและสามารถใช้งานได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทางด้าน การสื่อสาร ความบันเทิง หรือแม้กระทั่งการใช้งานเพื่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์ทางด้านสื่อสังคมออนไลน์ ได้ทั่วไป

รูปแบบความผูกพันภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิต ตามแนวคิดทฤษฎีความผูกพัน ที่ให้ความสำคัญของความผูกพันใกล้ชิดของผู้เลี้ยงดูกับการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ซึ่งมองว่ามนุษย์ทุกคนจะมีสัญชาตญาณในการปกป้องคุ้มครองบุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้หรืออ่อนแอกว่าตนอยู่เสมอ โดยเฉพาะบุตรของตน จึงทำให้เกิดการพัฒนาความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดระหว่างบุตรกับผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยปกป้องคุ้มครองบุตรเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาในสังคมที่มีความแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้เลี้ยงดูคนแรกเป็นสำคัญ (Bowlby, 1988) นอกจากนี้ ความผูกพันยังเป็นสายใยทางอารมณ์ระหว่างบุคคลสร้างมาตั้งแต่กำเนิดและคงอยู่แม้เวลาผ่านไปเกิดขึ้นจากความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของบุคคลเมื่อบุคคลอยู่ในวัยเด็กจะแสวงหาความใกล้ชิดทางกายและจิตใจจากผู้เลี้ยงดู ความผูกพันเป็นพื้นฐานสำคัญที่บุคคล จะมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงและเชื่อมั่น ในวัยเด็กและความผูกพันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อความสัมพันธ์ ในวัยผู้ใหญ่ (Ainsworth, 1979 อ้างถึงใน วรรณญา วชิโรดม, 2549) ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบใสใจจะช่วยให้บุตรมีความสัมพันธ์อันดีกับบิดามารดาตลอดชั่วชีวิต อีกทั้งบุตรจะเลียนแบบทุกสิ่งทุกอย่างจากบิดามารดา ทั้งนิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิดและความประพฤติ บุตรจะมองบิดามารดาที่อยู่ใกล้ชิดเสมือนเป็นครูต้นแบบ ความรู้สึกนึกคิดของบิดามารดาจึงมีอิทธิพลต่อความคิดของบุตร (นิคม วรรณราชู, 2544) สอดคล้องกับงานวิจัยของประภาศรี ยินดี (2552) พบว่าวัยรุ่นที่มีพ่อแม่เป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต เมื่อพ่อแม่ขยันทำมาหากินเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว วัยรุ่นมักจะขยันทำงานพิเศษเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว และงานวิจัยของ Laible and Thompson (2000) พบว่า จริยธรรมทางด้านกรกระทำและการรู้จักของเด็กนั้น ได้รับผลจากสัมพันธ์ภาพอันดีกับมารดา บุตรจะมีความสุข ร่าเริง ทำตามคำสั่งและคำตักเตือนของมารดา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษา “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว” พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ส่วนใหญ่ นิยมใช้โปรแกรมในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ และใช้งานบ่อยที่สุดเป็น Facebook ในแต่ละวันมีการใช้งานเฉลี่ยมากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไป ในช่วงเวลาก่อนเข้านอน ส่วนใหญ่จะเป็นใช้สำหรับการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ และใช้งานจากที่พัก มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับปานกลาง คือ ใช้เป็นบางครั้งบางคราว นักเรียนส่วนใหญ่แสดงออกถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่การใช้งานเพื่อเป็นช่องทางติดต่อสื่อสาร และใช้ค้นหาความรู้และข้อมูลด้านต่าง ๆ

ปัจจุบันสังคมออนไลน์มีความสะดวก เข้าถึงง่าย การวางรูปแบบในการใช้งานในด้านส่งเสริมการเรียนรู้ การแบ่งปันประสบการณ์ ควรจะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรในการเรียนการสอนให้มีรูปแบบที่ทันสมัยและสามารถรองรับเทคโนโลยีตามรูปแบบในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น การสื่อสารเป็นกิจกรรมประจำของผู้คนในสังคม แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีได้พลิกรูปแบบการติดต่อสื่อสารออกไป พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในสังคมเสมือนจริง การสร้างตัวตนทางสังคม ทำให้มีจำนวนของผู้ใช้งานเครือข่าย ในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดบรรทัดฐานทางสังคม ที่คนนิยมแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ กันอย่างกว้างขวาง (Cheung, Chiu, & Lee, 2010; Chow & Chan, 2008; Lin & Lu, 2011) ผลการศึกษาของ Chiu et al. (2006) พบว่าบรรทัดฐานของกลุ่มผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ยังเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความไว้ใจ (Trust) ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสัมพันธ์ในสังคม ของการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน หากพิจารณาแล้ว การนำเอาสื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์ทางการเรียนรู้และการแบ่งปันประสบการณ์ การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันเพียงเพื่อพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วย จากปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ในขณะนี้ นำมารวมกับผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมสระแก้วหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำประโยชน์จากการนิยมใช้โปรแกรม Facebook ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ให้กับนักเรียน เช่น การจัดตั้งการจัดตั้งกลุ่มเพื่อการศึกษาในแต่ละสาระกลุ่มวิชา การพัฒนาอาชีพ แนะนำการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกในกลุ่มนักเรียน

2. จากข้อมูลลักษณะเวลาที่ใช้และจำนวนที่ใช้ซึ่งมากกว่า 2 ชั่วโมงนั้น โรงเรียนมัธยมสระแก้วหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อนักเรียน รวมถึงใช้ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเห็นถึงประโยชน์และโทษของเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้ นักเรียน-นักศึกษา ตระหนักถึงการแบ่งเวลาในการเรียนและการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวังและเหมาะสม

3. โรงเรียนมัธยมสระแก้วหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงข้อดีของสื่อสังคมออนไลน์ที่สะดวก เข้าถึงง่าย การวางรูปแบบในการใช้งานในด้านส่งเสริมการเรียนรู้ การแบ่งปันประสบการณ์ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรในการเรียนการสอนให้มีรูปแบบที่ทันสมัยและสามารถรองรับเทคโนโลยีตามรูปแบบในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในทุกระดับของสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว เช่น ระดับประถม ระดับมัธยม และระดับอุดมศึกษา การได้กลุ่มตัวอย่างที่มากและทุกระดับของสถานศึกษา จะได้ข้อมูลพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน

2. ควรทำการวิจัยและติดตามพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน-นักศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว อย่างต่อเนื่องเรื่องของการสภาวะการติดการใช้งาน และสภาวะการหลงใหลในการใช้งาน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นแนวทางป้องกันการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวังและเหมาะสมถูกต้องไม่กระทบ ต่อผลการเรียน และการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยในครั้งนี้ผลสรุปการวิจัย ถึงความสัมพันธ์มีแต่เพียง ระดับชั้นการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เท่านั้น แต่ยังขาดปัจจัยในเรื่องบุคลิกภาพของบุคคลที่มีการใช้การสื่อสารในสังคมออนไลน์

บรรณานุกรม

- กมลณัฐ โตจินดา. (2556). การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ *Social Network* ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2535). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติ เสือแพร และมีชัย โลหะการ. (2558). การเปรียบเทียบผลของวิธีสอนด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์กับวิธีการสอนปกติที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการประมวลผลภาพดิจิทัลสำหรับนักศึกษาสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า. ใน *เอกสารประชุมวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมระดับชาติ ครั้งที่ 8*. (หน้า 127-132). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เกรียงไกร สัจจะเหตุทัย. (2552). *พฤติกรรมการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เกศรา ชั่งชวลิต. (2544). *การแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขต กรุงเทพฯ และปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษดา จารุรัตน์. (2556). *พฤติกรรมการใช้และทัศนคติของผู้ใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ค (SOCIAL NETWORK) กรณีศึกษา กูเกิลพลัส (GOOGLE+)*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ครรรชิต มาลัยวงศ์. (2538). เทคโนโลยีการศึกษา: ปรัชญาและหลักการวารสารการศึกษาแห่งชาติ. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ*, 29(5), 41-59.
- ครรรชิต มาลัยวงศ์. (2540). *ทัศนะไอที (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- จารุวัจน์ สองเมือง. (2554). *เครือข่ายสังคมออนไลน์กับห้องเรียน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/466575>

- จุฬาลักษณ์ ประจักษ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายใน ครอบครัว รูปแบบการดำเนินชีวิตรูปแบบความผูกพันภายในครอบครัวกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และการติคเกมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, คณะนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชนคดี สยนานนท์. (2555). *พฤติกรรมและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยพร วิชาวุธ. (2540). *ความจำมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- จิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2556). *บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคมและอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิติมิน สื่อเสาวลักษณ์. (2556). *พฤติกรรมการซื้อห่วยใต้ดินของประชาชนในตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพย์วรรณ รัตนธำรงพรรณ, เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม และ ไพฑูรย์ พิมพ์. (2557). การศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน-นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคจุฬารัตน์ (ลาดขวาง). *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 14(2), 305.
- ชนวดี บุญลือ, จาระไน แอลโกศล และพีระ จิร โสภณ. (2537). *หลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 9-15*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธีระพร อูวรรณ โณ. (2535). *การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัสกร กรวยสวัสดิ์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์*. *วารสารสนเทศศาสตร์*, 28(3), 81-88.
- นัยนา เอกบุรณวัฒน์. (2539). *CAI สื่อการสอนใหม่ในยุคไฮเทค*. *วารสาร WATTACHAK COMPUTER*, 4(174), 28-29.
- นารีรัตน์ สุวรรณวาริ. (2543). *พฤติกรรมจริยธรรมในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาศุขุบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิคม วรรณราชู. (2544). *พ่อแม่ คือ ผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพรส.
- บุญสืบ โชติสังาศ (2543). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- ปณิชา นิตีพรมงคล. (2555). *พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงาน ในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- ประภาศรี ยินดี. (2552). *รูปแบบในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นชาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ปาวีณา ฉ่ำกิ่ง. (2546). *สภาพและปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตในศูนย์การศึกษาจันทร์เกษน สหะพาณิชย์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- ปิยนารถ ทองมาก. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิต วิทยาลัยศึกษา เฉพาะ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผ่านสื่อระบบเว็ลด์ไวด์เว็บ. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ปิยวัฒน์ เกตุวงศา. (2557). *ใครเป็นใครบนเครือข่ายสังคมออนไลน์: ความหลากหลายทาง คุณลักษณะและพฤติกรรม. ใน เอกสารทางวิชาการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. หน้า 15-28. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- พจนารถ ทองคำเจริญ. (2539). *สภาพความต้องการและปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์. (2543). *การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทย ที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พัชรภรณ์ ไกรชุมพล. (2555). *ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สื่อผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในการสร้างชื่อเสียง วิทยาลัยศึกษา ยูทูป (Youtube). การค้นคว้าแบบอิสระ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวารสารศาสตร์ศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- พันธุ์ทิพย์ รามสูตร. (2540). *ระบาควิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: บี เอ ลิฟวิ่ง.*

- พิจิตรา สิริศรีสัมพันธ์. (2547). *ทักษะที่มีต่อการเรียนการสอนที่ผ่านทางคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พัฒน์ สุจำนงค์. (2522). *สุขศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*
- พิศมัย หาญมงคลพิพัฒน์. (2558). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิต หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*, (หน้า 1490-1500).
หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เพ็ญญา จวนชัยนาท. (2541). *การศึกษาสภาวะการใช้งานและการส่งเสริมการใช้ข้อสนเทศจากระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาครุศาสตร์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.*
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2543). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อโรงเรียน. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.*
- ไพบูลย์ เทวรักษ์. (2537). *ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.*
- ไพรัตน์ สุนทรวิทย์. (2545). *การศึกษาสภาพ ความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.*
- มาลินี จุโฑปะมา. (2554). *จิตวิทยาการศึกษา. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- รัชนิกร ลักษณะ. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.*

เรวดี คงสุภาพกุล. (2539). *การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.*

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เลิศชาย ปานมุข. (2558). *ทฤษฎีการเรียนรู้.* เข้าถึงได้จาก

<http://www.lertchaimaster.com/forum/index.php?topic=36.0>

วรัญญา วชิโรดม. (2549). *รูปแบบความผูกพันและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของนักศึกษา*

อาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว. (2558). *การยอมรับเครือข่ายสังคมออนไลน์ (SNS) ของกลุ่ม*

เจนเนอเรชั่นวาย (Gen Y). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์,
29(92), 65-79.

ศรีหญิง ศรีคชา. (2544). *การเปิดรับและการแสวงหาข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย*

บนสื่ออินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย สงวนแก้ว. (2534). *แนวทางการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.*

วารสาร Computerreview, 8(78), 173-176.

สมชาย นำประเสริฐชัย. (2543). *Inside internet.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 7).*

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สยามพร ศรีมิ่งคุณ. (2553). *ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.* เข้าถึงได้จาก

<https://www.gotoknow.org/posts/341272>

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์กรมมหาชน). (2558). *รายงานผลการสำรวจ*

พฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558. เข้าถึงได้จาก

<https://www.etcha.or.th>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *ฐานข้อมูลนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*

โรงเรียนสระแก้ว. สระแก้ว: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. (2559). *ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนสระแก้ว. สระแก้ว:*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.

- อมร โต๊ะทอง. (2555). พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรพินท์ สักดิ์เอี่ยม. (2537). การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เด็กได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประชาสัมพันธ์, คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.
- Amichai-Hamburger, Y., & Vinitzky, G. (2010). Social network use and personality. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1289-1295.
- Atkin, C. K. (1973). *Anticipated communication and mass media information seeking public opinion quarterly*. New York: Free Press.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Clinical applications of attachment theory*. London: Routledge. Brown, D. G.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Cheung, C.M.K., Chiu, P.Y., & Lee, M.K.O. (2010). Online social networks: Why do students use Facebook?. *Computers in Human Behavior*, 27(4), 1337-1343.
- Chow, W. S., & Chan, L. S. (2008). Social network, social trust and shared goals in organizational knowledge sharing. *Information and Management*, 45(7), 458-465.
- Ellsworth, J. H. (1994). *Education on the internet*. Indiana: Sams Publishing.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Hsu, M.H., Ju, T. L., Yen, C. H., & Chang, C. M. (2007). Knowledge sharing behavior in virtual communities: The relationship between trust, Self-efficacy, and outcome expectations. *International Journal of Human Computer Studies*, 17(3), 153-169.
- Klapper, J. T. (1960). *The effects of mass communication*. New York: The Free Press.
- Levitan, L. C., & Visser, P. S. (2008). The impact of the social context on resistance to persuasion: effortful versus effortless responses to counter-attitudinal information. *Journal of Experimental Social Psychology*, 44(3), 640-649.

- Lin, K. Y., & Lu, H. P. (2011). Why people use social networking sites: An empirical study integrating network externalities and motivation theory. *Computers in Human Behavior*, 27(3), 1152-1161.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row.
- McCombs, M. E., & Becker, L. B. (1979). *Using mass communication theory*. Engle Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Mital, M., Israel, D., & Agarwal. S. (2010). Information exchange and information disclosure in Social networking web sites, *The Learning Organization*, 17(6), 479-490.
- Shin, D. H. (2010). The effects of trust, security and privacy in social networking: a security based approach to understand the pattern of adoption. *Interacting with Computers*, 22(5), 428-438.
- Schramm, W. (1973). *Channel and audience in handbook of communication*. Chicago: Renlly College.
- Stutzman, F., Capra, R., & Thompson, J. (2011). Factors mediating disclosure in social network Sites, *Computers in Human Behavior*, 27(1), 590-598.
- Van, E. P., & Truyens, M. (2010). Privacy and social networks. *Computer Law and Security Review*, 26(5), 535-546.
- Wright, C. R. (1927). *Mass communication: A social logical perspective*. New York: Random House.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.
- ZocialRank. (2015). *Thailand zocial award 2015*. Retrieved form [www. ZocialRank.com](http://www.ZocialRank.com)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์

(Index of item objective congruence หรือ IOC)

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์

(Index of item objective congruence หรือ IOC)

แบบสอบถาม พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

ลำดับ	พฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการติดต่อสื่อสาร						
1	เพื่อเป็นช่องทางติดตามข่าวสารหรือการพูดคุยกับญาติเพื่อน หรือ คนรู้จักผ่านทาง Facebook Instagram Line เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
2	เพื่อรับส่งเอกสารในรูปแบบไฟล์	1	1	1	1	ใช้ได้
3	เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ทางด้านต่าง ๆ ผ่านทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
4	เพื่อโพสต์รูปหรือแชร์กิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองให้บุคคลอื่นได้รับทราบผ่านทาง Facebook Instagram Line เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านความบันเทิง						
5	เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้อื่นรับชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของท่านผ่านทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
6	เพื่อติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ เช่น แฟชั่น การแต่งตัว เพลง แวดวงบันเทิง	1	1	1	1	ใช้ได้

ลำดับ	พฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
7	เพื่อเล่นเกมส์ เช่น เกมส์ออนไลน์ Ragnarok Online,Fifa Online, DotA เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
8	เพื่อเป็นช่องทางนำเสนอผลงานของท่าน เช่น บทความ รูปภาพ ภาควิดีโอต่าง ๆ รู้จัก ผ่าน Facebook Instagram เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน						
9	เพื่อค้นหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ	1	1	1	1	ใช้ได้
10	เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอภิปรายประเด็นต่างๆ หรือตั้งคำถามในเรื่องต่างๆ ผ่านทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
11	เพื่อแสดงความคิดเห็นของท่านในเรื่องต่างๆที่สนใจผ่านทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น	1	1	1	1	ใช้ได้
13	เพื่อติดตามการเคลื่อนไหวของดาราเพลง ข่าวนุกคณ นุกคณที่มีชื่อเสียง	1	1	1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ข

วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

ตารางวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

Scale: ALL VARIABLES

Case processing summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.00
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.00

^a deletion based on all variables in the procedure procedure.

Reliability statistics

Cronbach's alpha	N of items
.82	12

Item-total statistics

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
เพื่อเป็นช่องทาง ติดต่อสื่อสาร	26.67	14.92	.59	.80
เพื่อรับส่งเอกสาร ในรูปแบบไฟล์	27.30	15.45	.24	.82
เพื่อเผยแพร่ข้อมูล การประชาสัมพันธ์	27.00	13.37	.74	.78

Item-total statistics

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
เพื่อโพสต์รูปหรือแชร์ กิจกรรมของตน	27.00	13.51	.70	.79
เพื่อให้ผู้อื่นรับชมผลงาน พวก VDO	26.97	14.51	.45	.81
เพื่อติดตามข่าวสาร เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ	26.97	13.55	.61	.79
เพื่อเล่นเกมออนไลน์	27.60	15.76	.07	.85
เพื่อนำเสนอบทความ ข้อเขียน รูปภาพ	27.10	14.85	.32	.82
เพื่อค้นหาความรู้และข้อมูล ทางด้านต่าง ๆ	26.70	16.21	.13	.83
เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	27.13	13.91	.54	.80
เพื่อแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่สนใจ	27.00	13.24	.77	.78
เพื่อติดตามข่าว ความเคลื่อนไหว ของบุคคลในสังคม	27.07	12.89	.70	.78

1. จำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม 12 ข้อ
2. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด โดยวิธีการ Cronbach's alpha = .824

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว และ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา รายได้ และลักษณะการพักอาศัย กับพฤติกรรมการใช้งาน เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้ว ข้อมูลใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

2. ข้อมูลในการกรอกแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บความลับ

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ลักษณะการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียน

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสระแก้ว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าคำตอบที่ต้องการ และเติมค่าลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ ปี

3. มัธยมศึกษาชั้นปีที่.....

4. ค่าใช้จ่ายรายวัน

ต่ำกว่า 100 บาท

มากกว่า 100 บาท

5. ลักษณะการพักอาศัยในปัจจุบัน

อยู่คนเดียว

อยู่กับครอบครัว

อยู่กับเพื่อน

อยู่กับญาติ

**ตอนที่ 2 ลักษณะการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน
สระแก้ว**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าคำตอบที่ต้องการ และเติมคำลงในช่องว่าง

1. Social network ที่ท่านใช้บริการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ Facebook	☐ Twitter
☐ Instagram	☐ LINE
☐ WhatsApp	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
2. Social network ที่ท่านใช้บริการบ่อยที่สุด

☐ Facebook	☐ Twitter
☐ Instagram	☐ LINE
☐ WhatsApp	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
3. ระยะเวลาในการใช้บริการ Social network แต่ละครั้งของท่าน

☐ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	☐ 1-2 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 2 ชั่วโมงขึ้นไป	
4. ช่วงเวลาใดบ้างที่ท่านใช้บริการ Social net work ระหว่างวันมากที่สุด

☐ ช่วงเวลาเรียนหนังสือ	☐ ช่วงพักทานรับประทานอาหารเช้า
☐ ช่วงเวลาเข้าห้องน้ำ	☐ ช่วงเวลาก่อนเข้านอน
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
5. กิจกรรมที่ใช้บริการ Social network ของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เพื่อรับข้อมูลข่าวสาร และความรู้	☐ เพื่อสนทนา คิดต่อสื่อสารเชื่อมสัมพันธ์
☐ เพื่อความบันเทิง	☐ เพื่อแบ่งปันข้อมูล แชร์รูปภาพ
☐ เพื่อชม หรือเลือกซื้อสินค้าออนไลน์	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
6. สถานที่ท่านใช้บริการ Social network บ่อยที่สุด

☐ โรงเรียน	☐ ที่พัก
☐ ร้านอินเทอร์เน็ต	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ Social network ของท่านโดยเฉลี่ยต่อเดือน

☐ น้อยกว่า 500 บาท	☐ 500 บาทขึ้นไป
---	--

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้งานงานเครือข่ายออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน
สระแก้ว

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ตามพฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคม
ออนไลน์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสระแก้วโดยมีน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ใช้งานบ่อย ๆ ครั้ง/ ทำเป็นประจำ

ระดับคะแนน 2 หมายถึง บางครั้ง บางคราว

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่เคยใช้งาน

ลำดับ	พฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์	ระดับพฤติกรรม		
		3	2	1
ด้านการติดต่อสื่อสาร				
1	เพื่อเป็นช่องทางติดตามข่าวสารหรือการพูดคุยกับญาติ เพื่อน หรือ คนรู้จัก ผ่านทาง Facebook Instagram Line เป็นต้น			
2	เพื่อรับส่งเอกสารในรูปแบบไฟล์			
3	เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ทางด้านต่าง ๆ ผ่าน ทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น			
4	เพื่อโพสต์รูปหรือแชร์กิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองให้บุคคล อื่นได้รับทราบผ่านทาง Facebook Instagram Line เป็นต้น			
ด้านความบันเทิง				
5	เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้อื่นรับชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับผลงานของท่านผ่านทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น			
6	เพื่อติดตามข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สนใจ เช่น แฟชั่น การแต่งตัว เพลง แวดวงบันเทิง			
7	เพื่อเล่นเกมส์ เช่น เกมส์ออนไลน์ Ragnarok Online, Fifa Online, DotA เป็นต้น			

ลำดับ	พฤติกรรมการใช้เครือข่าย สังคมออนไลน์	ระดับพฤติกรรม		
		3	2	1
8	เพื่อเป็นช่องทางนำเสนอผลงานของท่าน เช่น บทความ รูปภาพ ภาควิดีโอต่าง ๆ รู้จัก ผ่าน Facebook Instagram เป็นต้น			
ด้านวิชาการและสื่อสารมวลชน				
9	เพื่อค้นหาข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ			
10	เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอภิปราย ประเด็นต่าง ๆ หรือตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ ผ่านทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น			
11	เพื่อแสดงความคิดเห็นของท่านในเรื่องต่าง ๆ ที่สนใจผ่านทาง Facebook Instagram Line Pantip Blog ต่าง ๆ เป็นต้น			
13	เพื่อติดตามการเคลื่อนไหวของดารา เพลง ข่าวนบุคคล บุคคล ที่มีชื่อเสียง			